

Pla de Prevenció de Drogues i Usos
Problemàtics de Pantalles de
la Mancomunitat La Plana
2027-2030

**Diputació
Barcelona**

Juliol 2026

Pla elaborat per encàrrec i amb la col·laboració de:

Catàleg 2025. PMT202520095876

Direcció tècnica

Laura Moreno Junquero - Subsecció de Projectes i Programes

Centre de Prevenció i Intervenció en Drogodependències SPOTT. Gerència de Serveis Socials

Diputació de Barcelona

Consultoria tècnica: Episteme Social.

Info@epistemesocial.org

Autoria: Marta Civill Cortada.

Direcció: David Pere Martínez Oró

Professionals participants

Ester Puig Belmonte - Servei de Joventut i El Rusc, de prevenció de conductes de risc.

Anna Vizcaino Espona - Servei d'Igualtat i El Rusc, de prevenció de conductes de risc.

Eva Capdevila Ribas – Cap de Departament de Programes Comunitaris

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1.	Presentació institucional	5
2.	Introducció	6
3.	Marc teòric	9
3.	Marc legal	12
4.	Principis rectors	16
5.	Dades sociodemogràfiques	18
a.	Dades sociodemogràfiques	18
b.	Factors sociodemogràfics i el seu impacte en el consum de drogues i l'ús problemàtic de pantalles	24
6.	Antecedents preventius de La Mancomunitat la Plana	28
a.	Estratègies, accions i recursos de prevenció	28
b.	Relació amb altres plans	30
7.	Metodologia de la diagnosi	31
a.	Tècniques quantitatives	31
b.	Tècniques qualitatives	33
8.	Diagnòstic	35
a.	Resultats de la diagnosi – Versió reduïda	35
	Magnituds i nivells de consum de substàncies	35
	Magnituds i nivells de consum de pantalles	37
9.	Anàlisi DAFO	40
10.	Estructura organitzativa	42
	Comissió política	42
	Grup Motor	42
	Comissió Tècnica	43
11.	Del diagnòstic a l'acció: estructura del Pla	44
a.	Objectiu i estructura del Pla	44
12.	Pla d'acció 2027-2030	56
13.	Pla de treball 2027	62
14.	Fitxes d'acció	66
	Àmbit educatiu	67

Àmbit familiar	81
Àmbit d'oci i lleure.....	88
Àmbit comunitari.....	100
Àmbit de salut.....	110
Àmbit de comunicació.....	111
Àmbit d'avaluació.....	113
Àmbit de coordinació i gestió del Pla	115
15. Seguiment i avaluació	120
a. Avaluació de necessitats.....	120
b. Avaluació de procés.....	121
c. Avaluació de resultats i impacte	122
16. Referències bibliogràfiques	125
Annexos	128
Annex 1. Resultats de la diagnosi – Versió extensa.....	128
Magnituds i nivells de consum de substàncies	128
Magnituds i nivells de consum de pantalles.....	136
Annex 2. Qüestionari dirigit als centres educatius.....	141
Annex 3. Qüestionari dirigit a les famílies	150

1. PRESENTACIÓ INSTITUCIONAL

La Mancomunitat la Plana manté des de fa anys un compromís ferm amb la prevenció del consum de drogues i l'ús problemàtic de pantalles. Durant el període 2022-2025, vam estructurar aquestes actuacions en el primer Pla de Drogues i Pantalles, que va permetre consolidar les accions preventives, educatives i d'acompanyament als dotze municipis del territori.

Ara, fruit de l'avaluació del pla anterior i de l'anàlisi de les noves necessitats, presentem el Pla de Drogues i Pantalles 2027-2030, amb la voluntat de donar continuïtat a la feina feta i afrontar els reptes actuals.

Per als propers anys, amb el nou Pla ens proposem reforçar la prevenció a l'àmbit educatiu, consolidant el treball amb els 13 centres d'educació primària i els 4 centres de secundària del territori. Ampliarem la difusió dels circuits de detecció i actuació, i actualitzarem els tallers per abordar tendències emergents com el consum de begudes energètiques i els vapors. També estendrem les actuacions preventives a l'alumnat de formació post obligatòria, un col·lectiu que requereix estratègies adaptades al seu perfil.

Volem acompanyar les famílies amb noves eines: tallers conjunts amb fills i filles, formacions sobre l'impacte de les pantalles i materials pràctics per gestionar l'ús de dispositius i detectar senyals d'alerta. També posarem a disposició de les famílies recursos sobre els riscos associats al consum de substàncies socialment normalitzades com l'alcohol, el tabac, els vapors i les begudes energètiques, per facilitar la prevenció des de l'entorn familiar.

Treballarem per promoure alternatives d'oci saludable, formant personal de monitoratge, personal tècnic d'entrenament i joves referents com a agents preventius, i elaborant orientacions per a clubs esportius i entitats. Abordarem específicament el consum de begudes energètiques en contextos esportius amb accions de sensibilització.

En l'àmbit del treball comarcal, mantindrem la coordinació estable amb la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats (de prevenció i tractament d'addiccions) de la comarca, compartint indicadors d'alerta i protocols d'actuació.

Amb aquesta planificació, la Mancomunitat la Plana reafirma el seu compromís amb el benestar de la ciutadania i la construcció d'una comunitat més saludable i cohesionada. I tot això, a través del Rusc com a servei de referència en prevenció i reducció de riscos.

Pere Medina Serrahima

President de la Mancomunitat la Plana

2. INTRODUCCIÓ

El consum de drogues i l'ús de pantalles formen part de la realitat quotidiana de la població i, especialment, dels processos de socialització entre persones adolescents i joves. Tot i que aquestes pràctiques poden tenir funcions relacionals o d'oci, també poden comportar riscos per la salut física i emocional, afectar al desenvolupament personal i generar impactes en la convivència i les relacions socials. Aquesta complexitat requereix d'un abordatge preventiu que vagi més enllà de la transmissió d'informació i que incorpori una mirada comunitària, educativa i de promoció de factors de protecció. En els darrers anys s'han produït canvis significatius tant en els patrons de consum de substàncies com en els usos de les pantalles. L'accés cada vegada és més precoç als dispositius mòbils, les xarxes socials, els videojocs i altres continguts digitals, així com la normalització de pràctiques emergents com l'ús de vapors o el consum de begudes energètiques entre la població adolescent, i això ens planteja nous reptes preventius.

La Mancomunitat La Plana és un ens local supramunicipal que dona serveis als municipis de Balenyà, El Brull, Folgueroles, Malla, Muntanyola, Sant Miquel de Balenyà, Sant Martí de Centelles, Santa Eulàlia de Riuprimer, Seva, Taradell, Tona i Viladrau, amb una població global de 33.249 habitants l'any 2025. Es tracta d'un territori amb característiques compartides pel que fa a dimensió, distribució poblacional i dinàmiques comunitàries, que condicionen els espais de relació, oci i socialització de la població jove.

Aquest context territorial fa necessari un abordatge coordinat que permeti donar resposta a necessitats compartides, optimitzar recursos i garantir criteris d'equitat en el desplegament de les accions preventives. Alhora, posa de manifest la importància de treballar de manera conjunta amb els diferents agents que intervenen en la vida dels infants, adolescents i joves, incloent-hi els centres educatius, les famílies, les entitats esportives, els serveis socials, els serveis de salut, els cossos de seguretat i els serveis de joventut, entre d'altres.

El present Pla s'inscriu en una trajectòria de treball consolidada en l'àmbit de la prevenció a la Mancomunitat La Plana. Les primeres actuacions es van orientar principalment a la reducció de riscos associats al consum d'alcohol i altres substàncies en contextos festius i d'oci juvenil. Amb el pas dels anys, aquesta intervenció s'ha ampliat i diversificat incorporant accions educatives, comunitàries i familiars, així com noves línies de treball vinculades a les addiccions comportamentals i als usos problemàtics de les tecnologies digitals. La creació del Servei de Prevenció de conductes de risc El Rusc, emmarcat dins l'Àrea d'Atenció a les Persones, ha representat un element clau per estructurar totes aquestes accions preventives, consolidar espais d'orientació i assessorament i promoure una intervenció comunitària continuada al territori.

El primer Pla de prevenció del consum de drogues i ús problemàtic de pantalles (2022-2025) va suposar un exercici inicial de sistematització d'aquest recorregut, establint una base comuna de treball i reforçant la coordinació entre agents. La seva implementació ha permès identificar fortaleeses, consolidar actuacions preventives i detectar noves necessitats derivades de l'evolució de consums i els usos de pantalles.

Amb tot aquest context i trajectòria, el present Pla 2027-2030 ens posa a davant les prioritats d'intervenció dels propers anys. En primer lloc, es constata la necessitat d'avançar les accions preventives a etapes més primerenques, especialment en relació amb l'ús de pantalles, els videojocs, les xarxes socials, els vapors i les begudes energètiques. En segon lloc, es destaca la importància de reforçar les competències dels adults referents, famílies, professorat, professionals socioeducatius, monitors/es de lleure, entrenadors/es esportius, perquè puguin exercir un paper actiu en la prevenció, l'acompanyament i la detecció precoç de situacions de risc.

Així mateix, la diagnosi posa de manifest la necessitat de continuar treballant les habilitats personals i socials dels infants, adolescents i joves, promovent el pensament crític, la gestió emocional, l'auto-cura i la presa decisions informades. També evidencia la oportunitat d'intervenir en aquells espais on es produeixen els principals processos de socialització juvenil, com són els centres educatius, els espais de lleure, les activitats esportives, els entorns digitals i els contextos festius.

Per donar resposta a aquestes necessitats, el Pla aposta per un model de prevenció integral que combina actuacions universals, selectives i indicades. Les accions previstes inclouen intervencions educatives adaptades a les diferents etapes evolutives, formacions i assessoraments per a famílies i professionals, actuacions de sensibilització comunitària, mesures de reducció de riscos en contextos d'oci, estratègies per afavorir la detecció precoç i actuacions orientades a reduir l'accessibilitat de les persones menors d'edat a substàncies amb restriccions legals.

Des d'un punt de vista metodològic, el Pla s'articula a partir d'un enfocament de salut comunitària i reducció de riscos, i incorpora la participació dels diferents agents del territori entenent la prevenció com una responsabilitat compartida que requereix coordinació, continuïtat i coherència entre les diferents actuacions.

El Pla inclou tant el consum de drogues legals i il·legals com les addicions comportamentals, amb una especial atenció als usos problemàtics de les tecnologies digitals. S'adreça al conjunt de la població, amb una incidència específica en la infància a partir dels 11 anys, l'adolescència, les persones joves, les famílies, els professionals i els diferents agents comunitaris que intervenen en aquests àmbits.

Aquest Pla es configura, finalment, com una eina estratègica per consolidar i ampliar les actuacions preventives desenvolupades al territori, reforçant especialment la prevenció primerenca, el treball amb adults referents, la intervenció en entorns educatius i esportius, la reducció de riscos en contextos d'oci i la promoció d'un ús saludable de les pantalles. La seva implementació es basarà en la coordinació entre serveis, l'avaluació continuada de les accions i la capacitat d'adaptació davant una realitat social en constant transformació.

3. MARC TEÒRIC

Les formes de prevenció i abordatge davant el consum de substàncies i els usos problemàtics de pantalles poden adoptar perspectives teòriques diverses. Cada mirada situa en un espai particular l'origen dels comportaments addictius i, en conseqüència, les accions preventives i d'abordatge a realitzar seran divergents depenent de quin enfocament sigui l'escollit.

Abans d'abordar els models teòrics de prevenció, però, és necessari explicitar què s'entén per salut, ja que aquesta concepció condiciona la manera d'interpretar els consums de drogues i els usos de pantalles. En aquest Pla, s'adopta una **concepció de la salut entesa com un procés dinàmic, relacional i situat**, que va més enllà de l'absència de malaltia. La salut es construeix en la **interacció entre factors individuals, socials, econòmics, culturals i comunitaris**, i **inclou tant el benestar com les situacions de malestar** que formen part de les trajectòries vitals de les persones. Des d'aquesta perspectiva, els consums de drogues i els usos de pantalles no s'interpreten únicament com conductes desviades o problemàtiques en si mateixes, sinó com expressions de necessitats, males-tars, oportunitats o contextos determinats.

Les primeres intervencions i formes de prevenció van adoptar un «model biològic» (Becoña, s.d.). Aquesta teoria proposava que la causa de l'addicció se situava en dèficits biològics de les persones que desenvolupaven comportaments addictius, elements que causaven una predisposició individual a la dependència cap a determinades substàncies. Com que la causa es considerava individual, les formes de tractament responien a models d'aïllament i medicalització de les persones en situació de dependència. Posteriorment, es van adoptar altres mirades menys estigmatitzants:

- **Model ecològic o sociocultural:** entén els comportaments com el resultat de l'entorn de la persona (família, escola, barri) i de la cultura i les relacions socials en què viu.
- **Model ecosocial:** posa el focus en com les desigualtats socials i les condicions de vida (econòmiques, ambientals) influeixen en la salut i el benestar de les persones.
- **Model de competències:** se centra en els seus coneixements i habilitats de la persona per tal de reforçar els recursos propis en lloc de posar l'accent en les mancances.
- **Model biopsicosocial:** explica la salut i els comportaments a partir de tres dimensions que interactuen entre elles: la biològica (cos i genètica), la psicològica (emocions i pensaments) i la social (relacions i entorn).
- **Model de reducció de danys:** parteix de la idea que no sempre és possible eliminar un comportament de risc, i es centre en minimitzar les conseqüències negatives del consum.

Per a l'elaboració del Pla de la Mancomunitat la Plana partim del **model ecosocial**, en tant que aquest enfocament assenyala la rellevància que l'entorn té en la construcció de cada persona i, per tant, del seu comportament (Agència de Salut Pública de Catalunya, 2019). Com explica l'Agència de Salut Pública de Catalunya: *«volem posar en el centre la necessitat de fer front als nombrosos determinants econòmics, socials i culturals, més enllà dels factors genètics i individuals, que configuren les formes de consumir i d'emmalaltir relacionades amb les DAC»* (Agència de Salut Pública de Catalunya, 2019: 17).

Des d'aquest marc interpretatiu, els usos de drogues i de pantalles s'entenen com a fenòmens vinculats als processos de salut i de malestar de les persones i les comunitats, condicionats per les circumstàncies socials, econòmiques i culturals en què es desenvolupen. Això implica que la prevenció no se centri exclusivament en la reducció del consum o del temps d'ús, sinó també en la promoció de condicions de vida, vincles socials i entorns comunitaris que afavoreixin el benestar, l'autonomia i el desenvolupament saludable.

Aquesta perspectiva permet comprendre les addiccions com una realitat complexa i multifactorial, en què interactuen factors socials, econòmics, polítics, conductuals i biològics, juntament amb els recursos comunitaris i els serveis de salut disponibles. Alhora, incorpora una mirada sobre els eixos de desigualtat —com la classe social, el gènere, l'edat, l'origen o el territori—, que condicionen de manera diferencial els factors de risc i de protecció. D'aquesta manera, les estratègies preventives s'orienten tant a reduir les desigualtats en salut com a reforçar els actius comunitaris i promoure el benestar col·lectiu, superant una visió centrada exclusivament en les conductes individuals.

Finalment, cal fer una diferenciació conceptual entre el fenomen de les drogues i el de les pantalles. Tot i que ambdós poden generar usos problemàtics i compartir factors de risc i de protecció, es tracta de fenòmens de naturalesa diferent. El consum de drogues implica l'ús de substàncies psicoactives que tenen un impacte directe sobre l'organisme, amb efectes físics, psicològics i socials. En canvi, els usos problemàtics de pantalles fan referència a pràctiques vinculades a tecnologies digitals i continguts interactius que formen part de la vida quotidiana i que, en si mateixes, no són patològiques. El seu caràcter problemàtic emergeix quan interfereixen de manera significativa en el benestar, les relacions, el rendiment o la salut emocional de les persones. Aquesta diferenciació permet evitar lectures homogenitzadores i adaptar les estratègies preventives a les especificitats de cada fenomen.

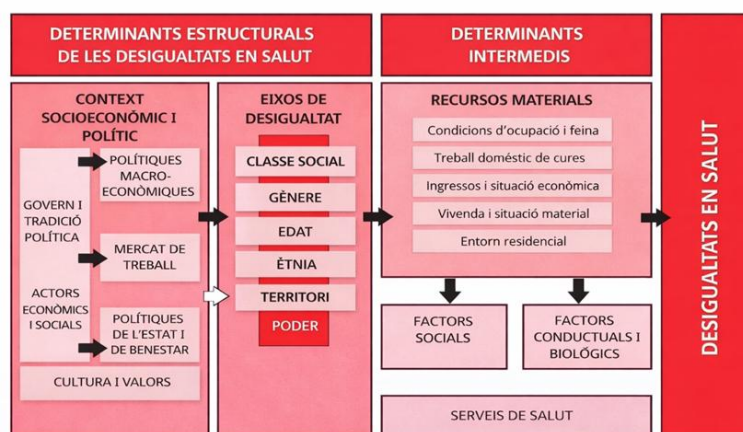

Figura 1. Determinants de les desigualtats en salut. Font: Agència de Salut Pública de Catalunya (2019), seguint el model proposat l'any 2008, de Navarro (2004) i Solar i Irwin (2007).

3. MARC LEGAL

Les competències locals en matèria de drogues i jocs d'atzar són disposades per normatives de quatre àmbits diferents: europeu, autonòmic, local i municipal. El que anomenem el recull del **Marc Legal** atorga als ens locals, en definitiva, competències legals i administratives pel desenvolupament de polítiques adreçades a la prevenció, la detecció, l'abordatge i el tractament dels comportaments addictius.

A continuació presentem el marc legislatiu i planificador bàsic en relació amb les drogues i els jocs d'atzar des dels diferents nivells administratius.

Àmbit europeu

- **Pla d'acció europeu de Salut mental 2013-2020.** Marc estratègic que orienta els països europeus en la promoció de la salut mental, la prevenció dels trastorns mentals i la millora de l'atenció a les persones afectades. Enfocament comunitari basat en els drets humans, la reducció de les desigualtats i la intervenció sobre els determinants socials de la salut mental.
- **Tractat de Lisboa – 2009.** Al títol XIV, article 168 -antic article 152 del TCE (Tractat Constitutiu de la Unió Europea)-, apartat 5, el Tractat de Lisboa estableix que el Parlament i el Consell Europeus podran adoptar mesures en l'àmbit de la protecció de la salut pública davant el consum de tabac i consum excessiu d'alcohol. Aquest article haurà d'estar harmonitzat amb les disposicions legals particulars de cada Estat membre.
- **Estratègia Europea sobre drogues 2021-2025.** Té com a objectiu principal contribuir a la reducció de la demanda i l'oferta de drogues a la Unió Europea, així com minimitzar els riscos i perjudicis sociosanitaris que se'n deriven del seu consum. A més a més, parteix de tres premisses transversals: la cooperació internacional, la investigació, i el seguiment i l'avaluació i, finalment, la coordinació i aplicació. Prevista la publicació de la nova estratègia 2026-2030 durant l'any 2026, la qual inclou l'*Informe Europeu sobre Drogas 2026: Tendencias y evoluciones*. ([Clica](#)).

Àmbit estatal

- **Constitució espanyola - 1978.** El text de la Constitució espanyola estableix, en matèria de drets, deures i garanties, que «correspon als poder públics promoure les condicions per tal que la llibertat i igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectius, i també remoure els obstacles que n'impedeixin o en dificultin la plenitud» (article 9.2).
- **Llei 14/1986, de 29 d'abril, General de Sanitat.** Disposa que la protecció de la salut és un dret constitucional. En relació amb aquesta normativa, concretament a l'article 70, tant l'Estat com les CCAA tenen el deure de desenvolupar Plans de Salut.

- **Reial decret 938/1989, de 21 de juliol.** Concreta quin esquema han de seguir els plans locals i regula el procediment a seguir i els terminis d'execució.
- **Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut.** L'article 64 regula l'elaboració de plans integrals de salut sobre les patologies més prevalents, rellevants o que suposin una càrrega sociofamiliar especial, i garanteix una atenció sanitària integral que compregui la prevenció, el diagnòstic, el tractament i la rehabilitació.
- **Llei 13/2011, de 27 de maig, de regulació del joc.** Té com a objecte la regulació de l'activitat de joc en les seves diferents modalitats. Es desenvolupa àmbit estatal, entre altres finalitats, per garantir la protecció de l'ordre públic i lluitar contra el frau.
- **«Estrategia Nacional sobre Adicciones» (ENA) 2017-2024,** del «Plan Nacional sobre Drogas». És el marc d'actuació per al desenvolupament de les polítiques sobre addiccions que s'han d'implementar en tot el conjunt de l'estat espanyol, des de les administracions autonòmiques fins a les locals. Reduir els danys associats al consum de substàncies i a les addiccions comportamentals, disminuir la disponibilitat d'accés a drogues i pantalles i, finalment, endarrerir l'edat d'inici a les addiccions, són els tres objectius principals d'aquesta estratègia. A més a més, l'estratègia adopta els valors d'universalitat, col·laboració entre les diferents administracions públiques, atenció a la diversitat, corresponsabilitat, equitat, perspectiva de gènere, transparència, evidència científica, participació, intersectorialitat, qualitat i sostenibilitat. Aquests valors s'hauran de veure reflectits al present Pla Local. A grans trets, l'ENA estableix dues fites clau: aconseguir una societat més saludable i informada i cooperació judicial i policial a nivell nacional i internacional.

Àmbit autonòmic

- **Llei 20/1985, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència.** Estableix i regula les mesures i accions de prevenció i assistència en situacions produïdes pel consum de substàncies que poden generar addicció.
- **Decret 69/1987, de 20 de febrer.** Es detallen coles i altres productes industrials d'inhalació amb efectes euforitzants o depressius.
- **Llei 10/1991, de 10 de maig,** de modificació de la Llei 20/1985, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència.
- **Decret 235/1991, de 28 d'octubre,** pel qual es regulen les comunicacions i difusions sobre tabac i begudes alcohòliques.
- **Decret 266/1991, d'11 de desembre,** pel qual es regula la capacitat sancionadora que preveu la Llei 20/1985, de 25 de juliol, parcialment modificada per la Llei 10/1991, de 10 de maig.

- **Llei 8/1998, de 10 de juliol, de segona modificació de la Llei 20/1985, de 25 de juliol**, que amplia la prohibició del consum de begudes alcohòliques en determinats establiments i restringeix aquesta activitat i la de subministrament durant les hores nocturnes en alguns establiments oberts al públic. També estableix la intervenció dels municipis en la regulació de les limitacions esmentades.
- **Llei 1/2002, d'11 de març, de tercera modificació de la Llei 20/1985, de 25 de juliol**, que estableix mesures limitadores noves amb vista a la protecció de les persones joves com un grup social més vulnerable davant els productes que generen dependència (prohibició de venda i subministrament de begudes alcohòliques a menors de 18 anys).
- **Decret 32/2005, de 8 de març**, pel qual es regula la senyalització de les limitacions en la venda de begudes alcohòliques en establiments i màquines expenedores.
- **Llei 18/2009, de 22 d'octubre, de Salut Pública**. Estableix un nou marc de col·laboració entre l'Agència de Salut Pública de Catalunya i els ens locals. L'article 6 defineix quines són les prestacions en matèria de salut pública. Entre les que s'esmenten, el punt 3 apartats h): la «promoció dels factors de protecció i prevenció dels factors de risc davant les substàncies que poden generar abús, dependència i altres», i apartat r) «promoció i protecció de la salut infantil i adolescent i prevenció dels seus factors de risc».
- **Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència**, que limita la venda de begudes alcohòliques i tabac als infants i adolescents i estableix que han d'ésser protegits de la publicitat i d'aquests productes.
- **Pla de Salut de Catalunya (2021-2025)**. Estableix com a àrea prioritària d'actuació la salut infantil i de l'adolescència. Prevista l'aprovació del nou Pla durant l'any 2026.
- **Pla de Drogues i Addiccions Comportamentals (Pla DAC) (2019-2025)**. Estratègia d'àmbit català que cerca unificar les accions preventives i d'intervenció de forma interseccional. El Pla DAC adopta una visió no prohibicionista del consum de substàncies i usos problemàtics de pantalles. En aquest sentit, la visió del Pla DAC és «contribuir a que la ciutadania es pugui qüestionar i gestionar de forma saludable la seva relació amb les drogues i altres comportaments susceptibles de generar addiccions, així com afrontar millor els problemes socials i de salut que se'n derivin» (Agència de Salut de Catalunya, 2019, p. 11). A més a més, es basa en els principis rectors d'equilibri, integració, basat en evidències i en els drets humans, orientat al desenvolupament i sostenibilitat.

Àmbit local

- **Llei 20/1985, de 25 de juliol, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència**. A l'article 4 es disposa que són les administracions públiques els organismes responsables de la realització d'actuacions preventives destinades a limitar

l'oferta i la promoció de substàncies que poden generar dependència, així com d'executar programes d'educació per a la salut adreçats a diferents sectors de la població.

- **Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril**, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal de règim local de Catalunya als articles 66 i 67.
- **Xarxa local de prevenció drogodependències.** Xarxa creada per la Diputació de Barcelona l'any 2006 amb la finalitat d'impulsar plans, programes i serveis de prevenció comunitària a la província de Barcelona. Actualment no està vigent.
- **Xarxa d'Atenció a les Drogodependències (XAD).** Xarxa d'Atenció a les Drogodependències (XAD). Pertany a la Generalitat de Catalunya i està integrada en el sistema públic de salut de Catalunya i coordinada pel Departament de Salut. És una xarxa pública de recursos especialitzats en l'atenció i el seguiment de problemes relacionats amb el consum, l'abús i/o la dependència de substàncies psicoactives

4. PRINCIPIS RECTORS

El Pla Local de Prevenció d'Addiccions i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana s'alinea amb els següents principis rectors descrits al Pla DAC 2019-2025 que han d'orientar i guiar totes les accions del Pla.

- **Universalitat i equitat.** Tots els eixos, àmbits, línies estratègiques i activitats dissenyades i especificades en aquest Pla van dirigides a tota la població general, sense discriminació per raó de sexe, gènere, classe social, ètnia, raça o qualsevol altre eix de desigualtat. Amb tot, el Pla també es construeix des d'una perspectiva que inclou els accessos diferencials als serveis de prevenció, detecció i tractament. Així doncs, seguint el principi d'equitat s'inclourà en els grups poblacionals vulnerables on conflueixen factors de risc.
- **Globalitat.** Es consideren per igual i de manera integral totes les substàncies que poden generar addicció, tant les drogues legals com les il·legals, a més de les addiccions comportamentals (jocs d'atzar i apostes online, xarxes socials, videojocs, etc.)
- **Perspectiva de gènere i interseccionalitat.** Els factors de risc i els patrons de consum de substàncies, així com els usos de les pantalles i altres addiccions comportamentals, es veuen condicionats pel sistema sexe/gènere. Així mateix, la mirada de gènere ha d'anar acompanyada d'una mirada interseccional que observi com s'entrecreuen els diferents eixos de desigualtat, com ara l'edat, la classe social, l'ètnia, la racialització o la diversitat funcional, entre altres.
- **Respecte per la capacitat d'agència, empoderament i participació comunitària.** El Pla respectarà sempre el dret a decidir de les persones vinculades, directament o indirectament, amb les accions proposades. Es tindran en compte els seus valors i les seves decisions, la seva autonomia i capacitat d'agència, així com la seva capacitat individual per afrontar adequadament les situacions de risc. En aquest sentit, caldrà reforçar la capacitat i la confiança de cada individu des d'una dimensió individual (adquisició de competències per resoldre problemàtiques personals) i col·lectiva (participar en accions comunitàries).
- **Intersectorialitat i transversalitat.** Les accions del Pla implicaran diferents àmbits (educació, salut, serveis socials, joventut, entre d'altres) i nivells de l'Administració, de manera que la coordinació entre agents clau permeti construir respostes integrals i aprofitar les sinergies existents al municipi.
- **Formació i coneixement.** La formació constant és una eina bàsica a l'hora de treballar per prevenir els comportaments addictius. El Pla fomentarà l'augment del coneixement de la població general, especialment de la més vulnerable, davant les problemàtiques que poden derivar-se del desenvolupament de comportaments addictius. També assegurarà la

qualificació professional de tots els i les agents claus que es troben implicats en la tasca preventiva i d'intervenció.

- **Qualitat basada en l'evidència i avaluació.** Totes les activitats incorporades al Pla hauran de respondre als estàndards bàsics *d'eficàcia* (aconsegueix els resultats que es proposava) i *eficiència* (aconsegueix els resultats optimitzant els recursos) , per una banda, i a l'evidència científica disponible gràcies als observatoris internacionals, nacionals i autonòmics, així com a altres guies i manuals de bones pràctiques, per altra. A més, totes les activitats seran avaluades periòdicament mitjançant indicadors específics per verificar si assolixen els objectius previstos.
- **Operativitat, sostenibilitat i continuïtat.** Les línies estratègiques, objectius i activitats que es plantegen al Pla estan basats en les necessitats específiques de la Mancomunitat, es troben adequades als recursos disponibles del municipi i són permanents en el temps: sistemàtiques, continuades i planificades. Tanmateix, el Pla de la Mancomunitat la Plana s'adapta als recursos existents del municipi i cerca la màxima sostenibilitat.

A més a més, el Pla de la Mancomunitat La Plana s'alinea amb els següents objectius de l'Agenda 2030:

Figura 2. Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Font: Objetivos de desarrollo sostenible, Naciones Unidas¹.

¹ Per a consultar la informació referent als ODS, [clica aquí](#).

5. DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

a. Dades sociodemogràfiques

El present apartat presenta la situació sociodemogràfica de la Mancomunitat La Plana. Per a la seva elaboració hem emprat com a fonts d'informació les dades públiques de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), així com els indicadors disponibles a la pàgina web de la Mancomunitat de La Plana.

La Mancomunitat de La Plana és un ens supramunicipal de cooperació local situat a la comarca d'Osona (Barcelona), que integra els municipis d'Aiguafreda, Balenyà, El Brull, Malla, Muntanyola, Seva, Sant Martí de Centelles, Santa Eulàlia de Riuprimer, Taradell, Tona i Viladrau. Aquest conjunt configura un territori molt divers tant en extensió com en volum de població, un element que es reflecteix en realitats sociodemogràfiques heterogènies que cal considerar en una diagnosi d'addicci-
ons. L'anàlisi següent es basa en dades de l'IDESCAT i de la pròpia Mancomunitat.

Aiguafreda

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Aiguafreda tenia una superfície de 7,90 kilòmetres quadrats i una població de 2.582 persones, 1.258 homes i 1.324 dones els quals conformaven una densitat de 326,8 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 50-54 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població d'Aiguafreda, al municipi van residir l'any 2024 un total de 2.389 persones espanyoles i 193 persones estrangeres, el 7,47% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies d'Aiguafreda, Osona i Catalunya. En el cas d'Aiguafreda, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 20.442 euros per habitant. **Comparativament, es troba per sobre de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població d'Aiguafreda. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 8,3% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 31,3% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 23,6% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 36,8% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Aiguafreda es troba per davant de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Balenyà

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Balenyà tenia una superfície de 17,35 kilòmetres quadrats i una població de 3.999 persones, 2.042 homes i 1.957 dones els quals conformaven una densitat de 230,5 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 45-49 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Balenyà, al municipi van residir l'any 2024 un total de 3.498 persones espanyoles i 501 persones estrangeres, el 14,3% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de Balenyà, Osona i Catalunya. En el cas de Balenyà, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 17.254 euros per habitant. **Comparativament, es troba per sota de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Balenyà. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 12,8% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 34,7% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 23,7% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 26,2% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Balenyà es troba per sota de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

El Brull

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 El Brull tenia una superfície de 41,03 kilòmetres quadrats i una població de 293 persones, 159 homes i 134 dones els quals conformaven una densitat de 7,1 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 15-64 anys.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població d'El Brull, al municipi van residir l'any 2024 un total de 276 persones espanyoles i 17 persones estrangeres, el 6,2% del total.

L'IDESCAT no té publicades les dades respecte a la renda familiar disponible bruta (RFDB) d'El Brull. Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població del Brull. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 4,9% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 24,6% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 21,7% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 48,8% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **El Brull es troba per davant de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Malla

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Malla tenia una superfície de 11,01 kilòmetres quadrats i una població de 274 persones, 137 homes i 137 dones els quals conformaven una densitat de 24,9 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 15-64 anys.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Malla, al municipi van residir l'any 2024 un total de 261 persones espanyoles i 13 persones estrangeres, el 4,7% del total.

L'IDESCAT no té publicades les dades respecte a la renda familiar disponible bruta (RFDB) de Malla. Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Malla. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 4,0% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 26,5% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 25,6% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 44,0% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Malla es troba per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Muntanyola

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Muntanyola tenia una superfície de 40,30 kilòmetres quadrats i una població de 712 persones, 375 homes i 337 dones els quals conformaven una densitat de 17,7 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 15-64 anys.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Muntanyola, al municipi van residir l'any 2024 un total de 689 persones espanyoles i 23 persones estrangeres, el 3,2% del total.

L'IDESCAT no té publicades les dades respecte a la renda familiar disponible bruta (RFDB) de Muntanyola.

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Muntanyola. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 5,6% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 23,4% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 25,6% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 45,4% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Muntanyola es troba per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Seva i EMD de Sant Miquel de Balenyà

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Seva i Sant Miquel de Balenyà, tenien, conjuntament, una superfície de 30,40 kilòmetres quadrats i una població de 3.801 persones, 1.961 homes i 1.840 dones els quals conformaven una densitat de 125,0 habitants per km2. El grup poblacional majoritari va ser el de 50-59 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població, van residir l'any 2024 un total de 3.538 persones espanyoles i 263 persones estrangeres, el 7,0% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de Seva i Sant Miquel de Balenyà, Osona i Catalunya. En l'àmbit local, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana es va situar el 2022(p) en 20.231 euros per habitant. **Comparativament, es troben, conjuntament per sobre de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 8,4% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 27,4% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 26,6% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 37,6% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Seva es troben, conjuntament, per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Dades desagregades

Seva

D'acord amb les dades proporcionades per la MLP i l'Ajuntament de Seva, l'any 2024 Seva tenia una població de 2.460 persones (1.248 homes i 1.212 dones).

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població, van residir l'any 2024 un total de 2.410 persones espanyoles i 138 persones estrangeres, el 5,60% del total.

EMD Sant Miquel de Balenyà

D'acord amb les dades proporcionades per la MLP i l'Ajuntament de Seva, l'any 2024 Sant Miquel de Balenyà tenia una població de 1.394 persones (719 homes i 675 dones).

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població, van residir l'any 2024 un total de 1.261 persones espanyoles i 133 persones estrangeres, el 9,54% del total.

St. Martí de Centelles

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 St. Martí de Centelles tenia una superfície de 25,55 kilòmetres quadrats i una població de 1.260 persones, 644 homes i 616 dones els quals conformaven una densitat de 49,3 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 50-54 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de St. Martí de Centelles, al municipi van residir l'any 2024 un total de 1.110 persones espanyoles i 150 persones estrangeres, el 13,51% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de St. Martí de Centelles, Osona i Catalunya. En el cas de St. Martí de Centelles, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 16.703 euros per habitant. **Comparativament, es troba per sota de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de St. Martí de Centelles. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 8,4% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 37,5% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 25,1% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 34,0% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **St. Martí de Centelles es troba per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Sta. Eulàlia de Riuprimer

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Sta. Eulàlia de Riuprimer tenia una superfície de 13,82 kilòmetres quadrats i una població de 1.486 persones, 747 homes i 739 dones els quals conformaven una densitat de 49,3 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 45-49 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Sta. Eulàlia de Riuprimer, al municipi van residir l'any 2024 un total de 1.389 persones espanyoles i 97 persones estrangeres, el 6,5% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de Sta. Eulàlia de Riuprimer, Osona i Catalunya. En el cas de Sta. Eulàlia de Riuprimer, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 19.040 euros per habitant. **Comparativament, es troba entremig de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Sta. Eulàlia de Riuprimer. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 10,7% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 26,2% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 23,7% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 39,4% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Sta. Eulàlia de Riuprimer es troba per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Taradell

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Taradell tenia una superfície de 26,49 kilòmetres quadrats i una població de 6.828 persones, 3.434 homes i 3.394 dones els quals conformaven una densitat de 257,9 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 45-49 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Taradell, al municipi van residir l'any 2024 un total de 6.201 persones espanyoles i 627 persones estrangeres, el 9,2% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de Taradell, Osona i Catalunya. En el cas de Taradell, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 22.274 euros per habitant. **Comparativament, es troba per sobre de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Taradell. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 10,5% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 31,0% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 23,7% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 34,9% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Taradell es troba per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Tona

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Tona tenia una superfície de 16,54 kilòmetres quadrats i una població de 8.499 persones, 4.214 homes i 4.285 dones els quals conformaven una densitat de 513,8 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 45-49 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Tona, al municipi van residir l'any 2024 un total de 7.622 persones espanyoles i 877 persones estrangeres, el 10,3% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de Tona, Osona i Catalunya. En el cas de Tona, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 20.036 euros per habitant. **Comparativament, es troba per sobre de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Tona. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 12,1% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 31,9% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 26,0% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 29,9% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Tona es troba per sota de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

Viladrau

D'acord amb les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), l'any 2024 Viladrau tenia una superfície de 50,73 kilòmetres quadrats i una població de 1.175 persones, 588 homes i 587 dones els quals conformaven una densitat de 23,2 habitants per km². El grup poblacional majoritari va ser el de 50-54 anys tant en el cas dels homes com entre les dones.

Pel que fa a les nacionalitats d'origen de la població de Viladrau, al municipi van residir l'any 2024 un total de 1.049 persones espanyoles i 126 persones estrangeres, el 10,7% del total.

Si tenim en compte la relació entre la renda familiar disponible de les famílies de Viladrau, Osona i Catalunya. En el cas de Viladrau, la renda familiar disponible bruta (RFDB) mitjana del municipi es va situar el 2022(p) en 20.322 euros per habitant. **Comparativament, es troba per sobre de l'RFDB d'Osona (18.601 euros) i de Catalunya (19.140 euros).**

Pel que fa al nivell màxim de formació assolit per la població de Viladrau. L'any 2023 (últim any disponible amb els indicadors a l'IDESCAT), un 8,4% de la població havia acabat només els estudis d'educació primària o inferior. El 24,3% de la població, la primera etapa d'educació secundària, i el 28,4% la segona etapa d'educació secundària. Finalment, el 38,9% de la població havia assolit un nivell educatiu superior. En l'àmbit comarcal, el percentatges se situen en 13,9%, 32,6%, 22,8% i el 30,07% respectivament. Per tant, **Viladrau es troba per sobre de la mitjana d'Osona amb relació als estudis superiors finalitzats.**

b. Factors sociodemogràfics i el seu impacte en el consum de drogues i l'ús problemàtic de pantalles

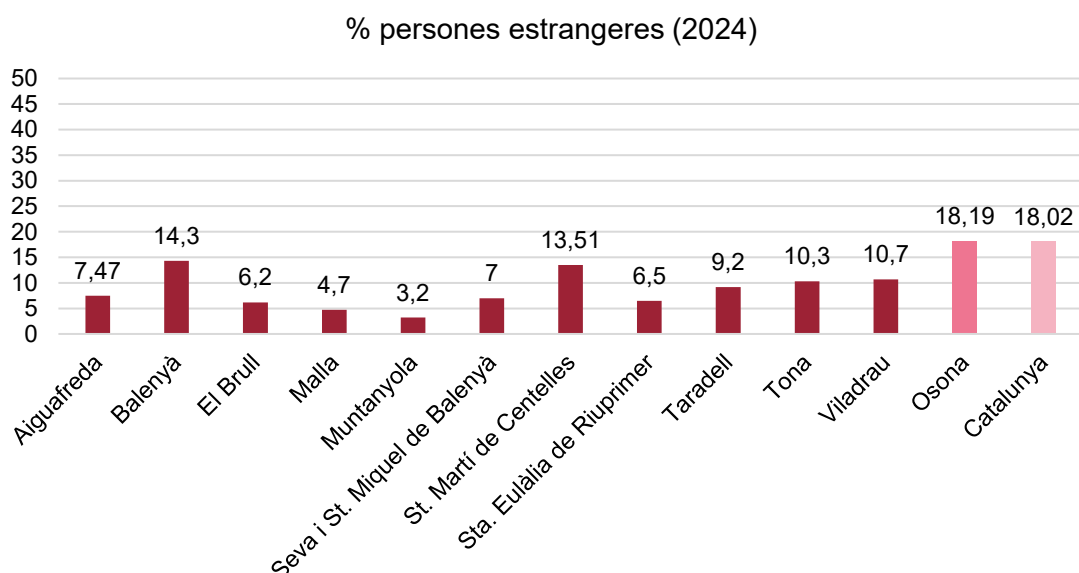
Diversitat territorial i densitat de població

La Mancomunitat combina municipis molt extensos i poc poblats (El Brull, Viladrau, Muntanyola, Malla) amb d'altres de mida mitjana o gran i més densament habitats (Tona, Taradell, Balenyà). Aquesta variabilitat territorial incideix directament en l'accessibilitat als serveis i en la detecció precoç:

- **Municipis extensos i poc poblats:** segons la literatura en salut pública i addiccions en entorns rurals, els municipis dispersos poden presentar majors barreres de mobilitat i menys accés a serveis especialitzats.
- **Municipis densos i poblats:** concentren més població jove i, per tant, presenten un risc potencial més elevat d'ús i consum problemàtic.

Població estrangera

La presència de població estrangera oscil·la entre el **3 % i el 14 %**, amb percentatges especialment destacats a: **Balenyà i Sant Martí de Centelles**. La major part dels municipis es mantenen en **valors moderats (5–10%)**.

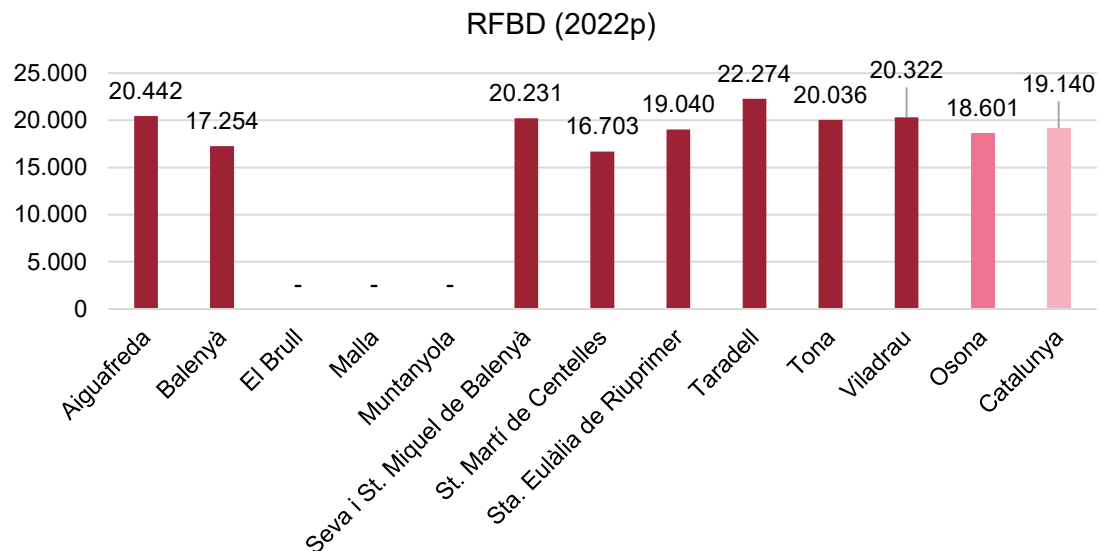

Tal com mostra el gràfic, la presència de població estrangera varia de manera significativa entre els municipis de la Mancomunitat, amb percentatges més elevats a Balenyà i Sant Martí de Centelles. Tot i situar-se per sota de les mitjanes d'Osona i de Catalunya, aquests valors són rellevants en el context local i posen de manifest una diversitat cultural que, segons la literatura de prevenció comunitària, pot requerir adaptacions lingüístiques i culturals en les actuacions de prevenció i sensibilització, així com una millor comprensió de possibles diferències en la supervisió parental i en les normes d'ús digital.

Renda familiar disponible

La renda familiar disponible presenta diferències significatives entre municipis:

- Per sobre de la mitjana comarcal i catalana: Taradell, Seva, Viladrau, Aiguafreda i Tona.
- Per sota: Balenyà i Sant Martí de Centelles.
- Entremig: Santa Eulàlia de Riuprimer.
- Sense dades disponibles: Malla, El Brull i Muntanyola, Sant Miquel de Balenyà.

L'anàlisi de la renda familiar disponible mostra que la majoria de municipis de la Mancomunitat amb dades disponibles presenten valors superiors a les mitjanes d'Osona i de Catalunya, la qual cosa indica, en termes generals, una situació socioeconòmica favorable. No obstant això, també s'identifiquen diferències internes rellevants, amb municipis que se situen per sota de les mitjanes de referència, fet que pot comportar una major vulnerabilitat social i econòmica a escala local. Segons la literatura en salut pública i addiccions, aquestes desigualtats internes poden associar-se a un risc més elevat de recórrer al consum de substàncies i/o a l'ús problemàtic de pantalles com a estratègies d'afrontament, reforçant la necessitat de plantejar el Pla amb una mirada d'equitat i adaptada a les realitats territorials.

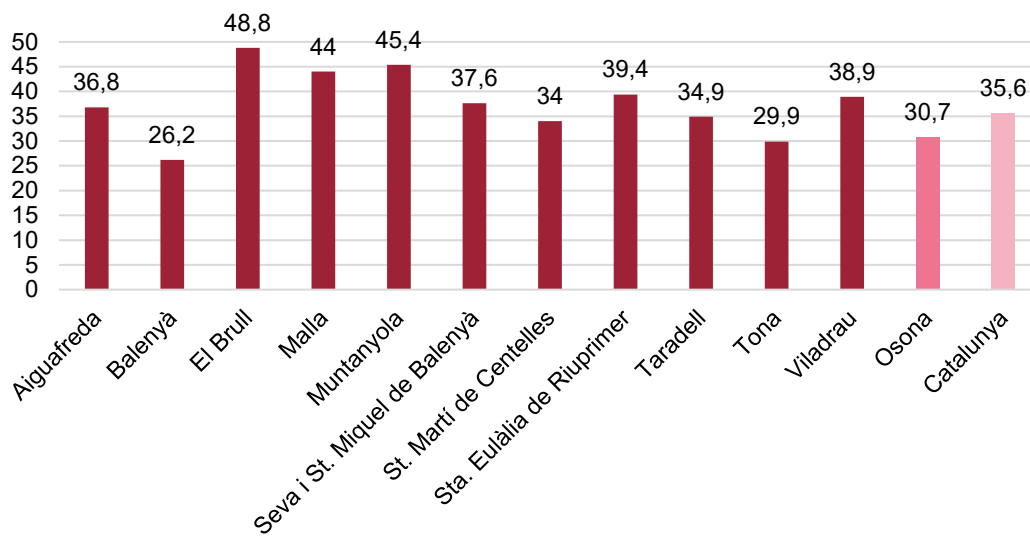
Nivell educatiu

El nivell d'estudis superiors és elevat en molts municipis, sobretot a:

- El Brull
- Malla
- Muntanyola
- Folgueroles

Tots ells se situen clarament per sobre de la mitjana comarcal. **Només Balenyà i Tona presenten valors inferiors.**

% persones de 15 anys o més amb estudis superiors (2023)

L'anàlisi del nivell educatiu mostra que una part important dels municipis de la Mancomunitat presenten percentatges de població amb estudis superiors clarament per sobre de la mitjana d'Osona, i en alguns casos també per sobre dels valors de Catalunya. Aquest fet indica, en termes generals, un elevat capital educatiu i social, habitualment associat a un millor coneixement dels recursos disponibles, una major capacitat d'accés als serveis preventius i una predisposició més elevada a adoptar pautes de criança i d'ús digital saludables. Tanmateix, la presència de municipis amb valors inferiors posa de manifest diferències internes rellevants que poden generar necessitats preventives diferenciades, fet que reforça la necessitat de plantejar el Pla amb una mirada territorialment ajustada.

6. ANTECEDENTS PREVENTIUS DE LA MANCOMUNITAT LA PLANA

L'estratègia que hem seguit per a l'elaboració del diagnòstic d'aquest pla, parteix d'una aproximació a la realitat social de la Mancomunitat La Plana mitjançant una sèrie de tècniques d'anàlisi. Per a això ens hem plantejat un doble objectiu. D'una banda, aprofitar totes les virtuts del pla anterior², així com recollir els aprenentatges i elements rellevants derivats de l'experiència prèvia en matèria preventiva. D'altra banda, identificar els reptes actuals i les necessitats emergents del territori que hauran d'orientar el futur disseny del pla.

La diagnosi analitza la situació del consum de substàncies i de l'ús de pantalles a la Mancomunitat La Plana, centrant-se en la població d'entre 11 i 25 anys, amb l'objectiu d'identificar problemàtiques, necessitats i àrees prioritàries per a la intervenció preventiva. A continuació, exposem tres aspectes que resulten rellevants per interpretar la diagnosi i orientar el futur procés de planificació:

- L'existència d'iniciatives, programes i experiències anteriors constitueix un punt de partida rellevant per contextualitzar els resultats de la diagnosi i permet identificar continuïtats, mancances i oportunitats de millora.
- L'anàlisi dels antecedents facilita valorar el grau de desenvolupament dels circuits de treball, els mecanismes de coordinació i la disponibilitat de recursos tècnics i professionals, factors que incideixen directament en la capacitat real d'implementació de futures accions.
- La lectura integrada dels antecedents permet extreure criteris orientadors que han de guiar la definició de futures intervencions, especialment pel que fa a la priorització d'objectius i de les accions preventives.

Els antecedents preventius analitzats proporcionen una base sòlida per interpretar la situació actual, orientar la diagnosi i establir criteris que serviran de referència per a la planificació de futures accions preventives i l'assignació eficient de recursos.

a. Estratègies, accions i recursos de prevenció

Formació

El servei [El Rusc](#) desenvolupa accions formatives dirigides a diferents col·lectius amb l'objectiu de promoure hàbits saludables i prevenir conductes de risc.

- **Tallers educatius a alumnat de secundària**, amb una trajectòria consolidada i continuada en el temps, abordant temàtiques com el consum de drogues, l'ús de pantalles, les sexualitats i afectivitats i les violències masclistes.

² Pla de Prevenció de Drogues i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana 2022-2025. La seva vigència s'ha prorrogat fins al 31 de desembre de 2026, garantint la continuïtat de les accions preventives mentre es dissenya, s'aprova i s'implementa el nou Pla.

- **Tallers educatius a alumnat de primària**, amb una intervenció continuada en el temps, centrats en el desenvolupament d'habilitats per a la vida i la promoció d'un ús crític i saludable de les pantalles.
- **Formacions adreçades a famílies**, a través de l'Espai Famílies, on es proporcionen eines i estratègies educatives per afrontar situacions quotidianes relacionades amb l'adolescència i les temàtiques centrals del servei; consum de drogues, ús de pantalles i les sexualitats i afectivitats.
- **Formacions específiques per a professionals i agents del territori**, com el programa "A l'altra banda de la barra", orientat a entitats i col·lectius vinculats a l'oci nocturn per prevenir i reduir conductes de risc relacionades amb el consum de drogues i situacions de violència masclista durant la festa.
- **Formacions a professionals de centres educatius** adaptades a les necessitats detectades en cada centre i orientades a temàtiques com l'ús de pantalles, les sexualitats i el consum de drogues. Aquestes accions es realitzen de manera puntual, a demanda dels centres.

Sensibilització

El Rusc impulsa accions de sensibilització comunitària per augmentar la consciència social sobre els riscos associats al consum de drogues, l'ús de pantalles i les relacions afectivosexuals.

- **Campanyes pròpies**, com "A cegues no mola" i "Sexy and Safe Challenge", que promouen conductes responsables i segures, especialment entre la població jove.
- Sensibilització de **dies internacionals** com per exemple, el dia Mundial Sense Alcohol o el dia Mundial Sense Tabac, aprofitant aquestes dates per visibilitzar problemàtiques i reforçar missatges preventius.
- **Sensibilització dirigides a famílies**, mitjançant l'elaboració i difusió de materials informatius (com cartes), amb consells i estratègies per acompanyar els seus fills i filles, especialment en contextos d'oci com carnestoltes o festes majors.

Intervenció

Aquest eix inclou els recursos d'atenció directa del servei, orientats a la detecció, l'acompanyament i la intervenció en situacions de risc.

- **Programes d'atenció individualitzada** adreçats a adolescents, joves, famílies i professionals proporcionant assessorament i suport en relació amb consum de substàncies, ús de pantalles i altres conductes de risc.
- **Programa Alternatiu a la Sanció Administrativa (PASA)**, dirigit a joves de 14 a 17 anys, que planteja una resposta educativa davant conductes sancionables relacionades amb el consum (tinença o consum).

Comunitat

El Rusc promou el treball comunitari i en xarxa i accions de prevenció universal.

- **Taula d'oci nocturn**, és un espai de coordinació amb la implicació d'ajuntaments i altres agents, per millorar la gestió dels espais festius i prevenir situacions de risc.
- **Participació a la Xarxa Integrada de serveis especialitzats de la comarca d'Osona** que és un sistema integrat d'atenció a joves amb conductes de risc relacionades amb el consum de substàncies i l'ús de pantalles.
- **Prevenció entre iguals** a través del projecte "Poca Vergonya", que implica joves en la creació i difusió de missatges preventius a través de l'Instagram.
- **Banc de recursos** on es disposa de materials pedagògics i informatius actualitzats que donen suport a la tasca educativa i preventiva dels professionals i de les famílies.

Espai de consulta

El servei disposa d'un espai de consulta i orientació adreçat a joves, famílies i professionals.

- Assessorament personalitzat i confidencial, permetent resoldre dubtes i abordar situacions relacionades amb drogues, pantalles, sexualitats i altres inquietuds.

Per altres recursos d'intervenció es pot consultar la pàgina web de l'SPOTT-OSONA. Fes clic [aquí](#).

b. Relació amb altres plans

En aquest apartat exposem altres plans de diferents àrees de governs en els quals les tasques preventives d'addiccions tenen presència i, per tant, existeix una coordinació intersectorial que es concreta en una mirada compartida sobre la promoció del benestar i la prevenció de situacions de vulnerabilitat, especialment en col·lectius com la infància, l'adolescència i la joventut. Tot i partir d'àmbits d'actuació diferents, aquests instruments conflueixen en l'abordatge dels determinants socials de la salut, la reducció de les desigualtats i el reforç dels entorns comunitaris, educatius i relacionals.

- Pla Comarcal de Prevenció de Consum de Drogues i Ús Abusiu de Pantalles d'Osona 2023-2027. [Clica aquí](#).
- Pla de prevenció del consum de drogues i ús problemàtic de pantalles 2022-2025. Mancomunitat La Plana. [Clica aquí](#).
- PLA D'IGUALTAT DE GÈNERE I LGTBI+ Mancomunitat de la Plana (2022-2026). [Clica aquí](#).
- PLA JOVE 2023-2026. [Clica aquí](#).

7. METODOLOGIA DE LA DIAGNOSI

El Pla de Prevenció de Drogues i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana neix de la necessitat d'articular estratègies preventives ajustades a la realitat del territori mancomunat. En aquest sentit, hem orientat el disseny metodològic a obtenir dades de qualitat que ens permetin avaluar les necessitats en matèria de consums de substàncies i ús problemàtic de pantalles i ens doti d'una base empírica sobre la qual bastir un Pla ajustat a aquestes. Amb aquest objectiu hem emprat una metodologia mixta, combinant tècniques d'investigació social aplicada, tant quantitatives com qualitatives. Les tècniques quantitatives ens han permès la recollida de dades empíriques i aptes per a ser tractades, comparades i analitzades estadísticament, mentre que les tècniques qualitatives ens han permès recol·lectar dades sobre qüestions no quantificables i assolir un coneixement profund sobre aquestes.

a. Tècniques quantitatives

Enquestes i estudis estatals i autonòmics

La font principal d'indicadors de l'àmbit estatal i autonòmic han estat les dades provinents de les enquestes que realitza el «Plan Nacional sobre Drogas»: ESTUDES (2025) i EDADES (2024) tant pel que fa a substàncies com per a addiccions comportamentals.

Enquesta a la població escolar

Es va dissenyar una enquesta per a la població escolaritzada de 1r a 4t d'ESO al territori amb l'objectiu conèixer la magnitud, els patrons i el context del consum de substàncies i de l'ús de pantalles, així com la percepció de risc, les motivacions i els possibles impactes en el benestar i orientar objectius i accions preventives ajustades a la realitat del territori i a les necessitats de l'alumnat.

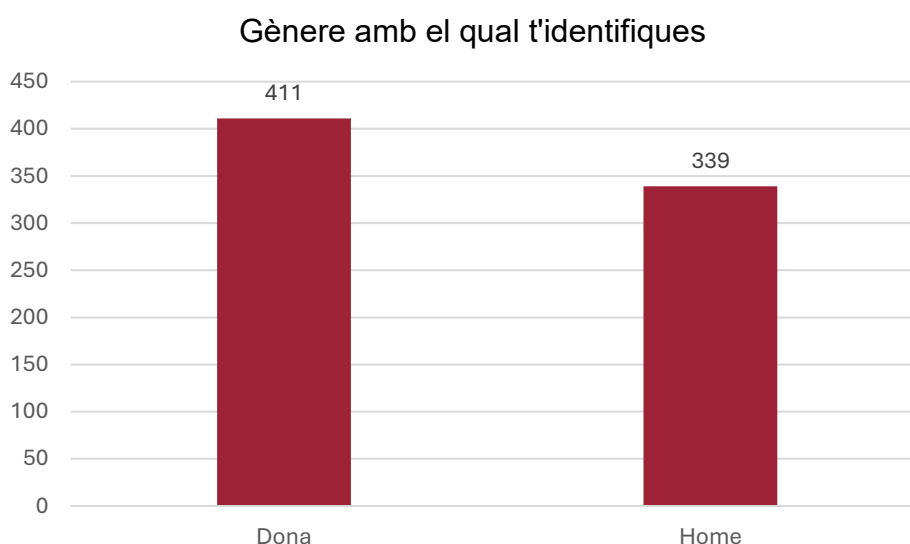
Els centres educatius que hi van participar van ser els següents:

CENTRES EDUCATIUS	Respostes
Escola Vedruna de Tona	204
Institut Escola Carles Capdevila	103
Institut de Taradell	336
Institut de Tona	107

*Taula 1. Centres escolars on assisteix l'alumnat que ha respost a l'enquesta.
Elaboració pròpia a partir de les dades recollides durant la diagnosi.*

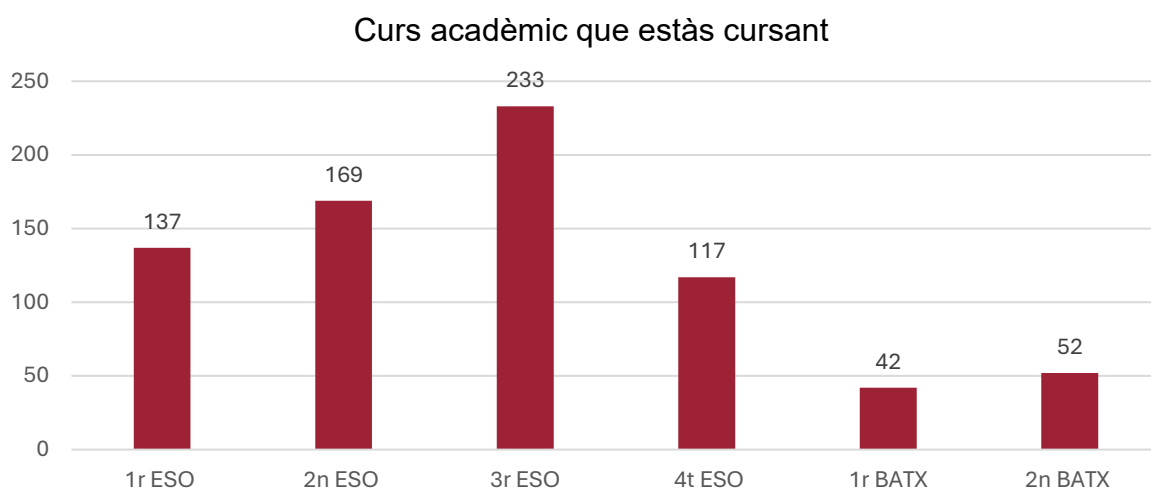
El total de respostes recollides van ser 772, de les quals 750 van ser validades. En el procés de disseny de l'enquesta es va tenir en compte una casuística que implicava la invalidació d'una resposta: Quan es va preguntar a les persones enquestades sobre si havien consumit «alguna vegada a la vida» les drogues presentades, en aquest llistat, s'hi van incorporar una droga inventada, «Nuke». Si una persona marcava: «N'he consumit alguna vegada a la vida», «N'he consumit en els últims 12 mesos», «N'he consumit en els últims 30 dies» o «N'he consumit diàriament en els últims 30 dies» en aquesta droga inventada, s'invalidava l'enquesta.

També es va tenir en compte, pel que fa al gènere, si en la resposta «Altres» no s'indicaven altres identitats de gènere reconegudes no s'acceptaven com a vàlides (aquestes identitats no reconegudes acostumen a ser paraules aleatòries que no tenen relació amb les identitats de gènere existents). Si tenim en compte el gènere amb el qual les persones participants van indicar que s'identificaven, el 45,20% van ser homes, el 54,80% dones.

*Gràfic 1. Percentatge de respostes per gènere.
Elaboració pròpia a partir de les dades recollides durant la diagnosi.*

Si tenim en compte el curs acadèmic que les persones enquestades van indicar, la representació més gran correspon a 3r ESO (31,07%), 2r ESO (22,53%), 1r ESO (18,27%), 4t ESO (15,60%). 1r i 2n de batxillerat corresponen a percentatges més petits: 5,60% i 6,93% respectivament, degut a que hi ha dos centres de secundària al territori que no estan oferint batxillerat.

*Gràfic 2. Percentatge de respostes per curs acadèmic.
Elaboració pròpia a partir de les dades recollides durant la diagnosi.*

Enquesta a famílies

Es va dissenyar una enquesta adreçada a famílies en les quals van participar 50 persones (42 dones i 8 homes) que viuen en algun dels municipis que formen part de la Mancomunitat La Plana, amb l'objectiu de conèixer la seva percepció sobre el consum de substàncies i l'ús de pantalles dels infants i adolescents, les dinàmiques familiars de comunicació i límits, el grau de preocupació i dificultats en la gestió, així com el coneixement dels recursos existents, per detectar necessitats de suport i orientar accions d'acompanyament i prevenció.

b. Tècniques qualitatives

Comissió Tècnica

La Comissió Tècnica s'ha constituït com un espai de treball i participació orientat a incorporar una mirada transversal i compartida en el procés de diagnosi del Pla de Prevenció de Drogues i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana. Dur-la a terme ha permès recollir informació, percepcions i experiències de professionals de diferents àmbits d'intervenció i prevenció presents al territori, afavorint una aproximació més àmplia i contextualitzada de les problemàtiques i necessitats vinculades al fenomen que s'estudia. La sessió de treball ha facilitat la identificació de situacions i reptes des de diverses perspectives professionals, així com la detecció de necessitats específiques en els diferents àmbits contemplats al Pla. Mitjançant una dinàmica participativa i grupal, les persones participants han pogut compartir coneixements i contrastar realitats del territori, contribuint a enriquir el procés de diagnosi i a reforçar el caràcter comunitari i coordinat del Pla.

Entrevistes a agents clau

L'elaboració del Pla de Prevenció de Drogues i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana, en la seva fase de diagnosi, ha vetllat per garantir una mirada transversal davant del fenomen estudiat nodrint-se de totes aquelles persones que per l'àmbit en el qual pertanyen, han pogut aportar informació de rigor fruit de la seva experiència tant directe com indirecte amb el fenomen de les addiccions. S'han realitzat un total de 10 entrevistes per tal de recopilar coneixements, experiències i percepcions sobre la matèria. Els serveis de salut i educació no són propis de la Mancomunitat La Plana, a diferència del servei de joventut que sí que ho és.

Serveis participants
Educació
Salut
Joventut

Taula 2. Serveis participants en les entrevistes a agents clau.

8. DIAGNÒSTIC

a. Resultats de la diagnosi – Versió reduïda

A continuació es presenten els resultats de la diagnosi en la seva versió reduïda, per consultar la versió extensa present en aquest mateix document clica [aquí](#) i et dirigirà a l'apartat d'annexos.

La lectura d'aquests resultats s'ha de fer tenint en compte que la mostra ha estat de 750 persones amb una distribució d'edats desiguals amb pes en els cursos inferiors: 3r ESO: 31,07%, 2n ESO: 22,53%, 1r ESO: 18,27%, 4t ESO: 15,60%, 1r Batx.: 5,60%, 2n Batx.: 6,93%. Aquesta configuració fa que la mitjana d'edat de la mostra sigui significativament més baixa que la de les enquestes ESTUDES i EDADES, on la representació d'adolescents de 14 a 18 anys és molt superior.

Magnituds i nivells de consum de substàncies

ALCOHOL

- El consum d'alcohol entre la població enquestada és clarament inferior al de Catalunya i Espanya en totes les franges temporals. L'edat mitjana d'inici se situa als 13,5 anys al territori.
- El consum és principalment social i vinculat al grup d'iguals, amb una presència residual en solitari o en l'àmbit familiar. El botellot està present en una part de l'alumnat, amb una participació lleugerament superior entre les noies, i una preparació sovint autogestionada pel propi grup.
- L'accés es produeix principalment a través de petits establiments i canals poc identificats. Una part important de l'alumnat no percep conseqüències negatives associades al consum, i la pressió per consumir entre qui no ho fa és baixa.
- Dades desglossades per nivell educatiu:
 - 1r i 2n ESO (12-14 anys)
 - Alguna vegada a la vida: 6,21%.
 - Últims 12 mesos: 4,25%.
 - Últims 30 dies: 1,31%.
 - 3r i 4t ESO + 1r i 2n Batxillerat (14-18 anys)
 - Alguna vegada a la vida: 35,81%.
 - Últims 12 mesos: 31,53%.
 - Últims 30 dies: 20,27%.
 - Batxillerat (16-18 anys)
 - Alguna vegada a la vida: 65,96%.
 - Últims 12 mesos: 61,70%.
 - Últims 30 dies: 45,74%.
 - En conjunt, l'alumnat enquestat de la Mancomunitat mostra nivells de consum d'alcohol molt inferiors als observats a nivell català i estatal. El consum és molt baix en 1r i

2n d'ESO, augmenta moderadament en 3r i 4t d'ESO i s'incrementa a Batxillerat, però sempre mantenint-se per sota de les dades de Catalunya i Espanya.

BEGUDES ENERGÈTIQUES

- El consum de begudes energètiques té el percentatge més alineat a l'estatal, encara que segueix sent inferior. El consum presenta una edat d'inici molt precoç (entorn dels 12 anys) i una presència notable, especialment entre els nois. Predomina el consum ocasional, però es detecta una minoria amb consums freqüents.
- Les motivacions principals són mantenir-se despert i millorar el rendiment esportiu, i en el cas de les noies apareix també el consum associat a la barreja amb alcohol. De manera generalitzada, es constata una baixa percepció de risc.

TABAC

- El consum de tabac és molt baix a la Mancomunitat en comparació amb les dades autonòmiques i estatals. L'edat d'inici se situa als 14 anys.
- El consum es dona principalment en espais públics i d'oci, i l'accés es fa sobretot a través d'amistats o compra directa, fet que indica una persistència de l'accessibilitat malgrat les restriccions legals.

CIGARRETES ELECTRÒNIQUES (VAPERS)

- El consum de vapor és molt baix si el comparem amb les dades de Catalunya i Espanya. L'edat d'inici és precoç (13,4 anys). Es concentra sobretot en espais de festa i espais públics.
- L'accés es produeix majoritàriament a través d'amistats i petits comerços, fet que evidencia una elevada facilitat d'obtenció. El vapor és percebut com una substància poc perillosa, tant per l'alumnat com pel seu entorn.

TRANQUIL·LITZANTS/ SEDANTS/ SOMNÍFERS (AMB O SENSE RECEPTA)

- El consum és molt minoritari però existent amb un 6,67%, amb una presència més elevada entre les noies. L'edat d'inici se situa al voltant dels 14 anys.

CÀNNABIS I ALTRES SUBSTÀNCIES

- El consum de cànnabis és residual i molt inferior a les mitjanes catalana i estatal.
- Pel que fa a altres substàncies, els consums no són estadísticament significatius.

DADES QUANTITATIVES: FAMÍLIES

- Les famílies afirmen parlar amb els fills i filles sobre el consum de drogues amb una certa regularitat, tot i que una part encara ho fa poc o gens.

- Una proporció rellevant percep pressió del grup d'iguals. La majoria considera que la sensibilització institucional existeix però és insuficient, i destaca un alt desconeixement dels recursos disponibles en cas de necessitat.

DADES QUALITATIVES GENERALS

- **Personal tècnic i agents clau**
 - De manera transversal, es confirma una baixa percepció de risc associada al consum de vapors, begudes energètiques, cànnabis i substàncies emergents per part de les persones joves.
 - S'identifica una forta relació entre consum i dificultats en la regulació emocional, autoestima baixa i pressió de grup.
 - Els centres educatius expressen limitacions de recursos per a la detecció precoç i la prevenció, i assenyalen que les xerrades teòriques tenen poc impacte, mentre que les metodologies vivencials i participatives són més efectives.
 - Es perceben desigualtats en la cobertura preventiva del jovent fora de l'ESO, així com mancances en competències de reducció de riscos.
 - Des de l'àmbit comunitari, es destaca la necessitat de més regulació i control en la venda a menors, especialment d'alcohol i vapors, i la importància del vincle com a element clau de la prevenció. Es valoren positivament alguns programes existents, tot i la seva fragilitat.
- **Famílies**
 - Les famílies perceben l'accés a les substàncies com a fàcil, especialment a través d'espais públics i establiments comercials, i assenyalen la implicació de joves més grans com a via d'accés.
 - S'observa una normalització del consum d'alcohol, vapors, tabac i begudes energètiques per part de les persones joves, amb una consciència limitada dels riscos.
 - Les principals preocupacions se centren en l'edat precoç d'inici, la pressió del grup, el risc d'intoxicacions i la manca d'eines per posar límits i acompanyar els adolescents.

Magnituds i nivells de consum de pantalles

ADDICCIONS COMPORTAMENTALS (VIDEOJOCS, JOC AMB DINERS, PANTALLES)

Informació quantitativa

- Dades locals i estatals
 - L'accés a internet està pràcticament universalitzat entre l'alumnat i el telèfon mòbil és el dispositiu principal d'ús. La major part dedica entre 1 i 3 hores diàries a les pantalles, però una proporció rellevant supera les 3 hores, i una minoria presenta usos molt intensius.

- Una part significativa de l'alumnat expressa malestar o preocupació pel temps dedicat a pantalles, especialment les noies. També es detecta una afectació del son, amb alumnat que dorm menys o deixa de fer activitats per mantenir-se connectat.
- Els usos principals de les pantalles són la comunicació amb amistats i família, el consum de continguts audiovisuals i passar l'estona. Els nois fan un ús més intensiu dels videojocs, mentre que les noies destaquen en usos comunicatius i audiovisuals.
- En cas de dificultats, la família és el principal referent d'ajuda, amb un recurs molt limitat a professionals o serveis especialitzats.
- Les dades estatals confirmen diferències de gènere: ús problemàtic d'internet més elevat en noies, i més risc associat als videojocs i al joc amb diners en nois, tot i que el joc amb diners continua sent minoritari.
- Dades famílies
 - Les famílies perceben que existeix algun suport institucional, però majoritàriament el consideren insuficient o millorable.
 - Pel que fa a la gestió de les pantalles a casa, una part important expressa dubtes, conflictes o inseguretat, mentre que només una minoria se sent plenament tranquil·la i amb eines suficients.

Informació qualitativa

- Personal tècnic i agents clau
 - De manera transversal, es constata que l'ús intensiu de pantalles s'associa a malestar emocional, baixa autoestima i pressió de grup, especialment en infants i adolescents.
 - Des de l'àmbit de la salut, es detecta una afectació creixent de la salut mental vinculada a l'ús excessiu de pantalles, sense una resposta preventiva prou consolidada.
 - En l'àmbit familiar, es posen de manifest dificultats per regular l'ús, sobretot en edats primerenques, així com una manca de consciència del risc i d'estratègies clares per posar límits.
 - Pel que fa a l'oci i lleure, les pantalles ocupen un paper central com a forma d'oci passiu, sovint en detriment de les relacions presencials, amb una oferta limitada d'alternatives atractives sense pantalles.
 - Des de la perspectiva comunitària, es destaca la manca de criteris compartits i regulacions clares sobre l'ús de pantalles més enllà de l'àmbit educatiu, així com el potencial poc aprofitat de l'entorn comunitari per generar referents positius i promoure la socialització presencial.

▪ **Famílies**

- Les famílies descriuen impactes majoritàriament negatius de l'ús de pantalles en l'estat emocional i el comportament dels infants i adolescents, com ara aïllament, irritabilitat, ansietat, agressivitat, dependència i dificultats per gestionar la frustració.
- Es manifesta una preocupació clara pels continguts en línia (pornografia, violència, sexualització, discursos d'odi, desinformació i influències negatives), així com per la facilitat d'accés a plataformes i videojocs no adequats a l'edat.
- Tot i l'ús de controls parentals i acords familiars, moltes famílies consideren que aquestes eines són insuficients i reclamen una major responsabilitat institucional i de les plataformes.
- Les demandes principals se centren en més formació, informació i acompanyament, tant per a famílies com per a infants i adolescents, i suport especialitzat quan l'ús de pantalles ja genera conflictes o afectacions importants.

9. ANÀLISI DAFO

L'anàlisi DAFO (Debilitats, Amenaces, Fortaleses i Oportunitats) esdevé una eina clau per identificar els elements que afavoreixen el desplegament del Pla, així com aquells aspectes que poden limitar-ne l'eficàcia o generar nous reptes. Aquesta anàlisi permet, alhora, posar en valor els actius existents i detectar oportunitats de millora que orientaran la definició d'objectius i accions del futur Pla de Prevenció, amb una mirada realista, contextualitzada i alineada amb les necessitats del territori.

		Aspectes negatius	Aspectes positius
Anàlisi intern	Debilitats	• Edat d'inici precoç en diverses substàncies (alcohol, cànnabis: 14,4 anys, vaper, begudes energètiques). • Baixa percepció del risc en vapors, begudes energètiques, pantalles, cànnabis i algunes pràctiques normalitzades. • Ús intensiu i problemàtic de pantalles en una part significativa de l'alumnat (malestar, afectació del son). • Limitacions dels centres educatius en recursos humans per a detecció precoç i prevenció continuada. • Desconeixement generalitzat dels recursos d'ajuda, especialment per part de les famílies. • Manca d'un model preventiu estructurat, continuat i adaptat als itineraris educatius no obligatoris • Absència d'una estratègia comunicativa integrada i estable que garanteixi que els recursos preventius arribin a tota la comunitat educativa, familiar i professional. • Absència d'un sistema d'avaluació consolidat. • Heterogeneïtat territorial amb impacte en la capacitat preventiva. • Coordinació interserveis poc formalitzada.	Fortaleses • Nivells de consum clarament inferiors en relació amb Catalunya i Espanya. • Existència de programes preventius valorats positivament. • Implicació dels agents clau. • Existència d'un servei preventiu consolidat (RUSC) amb bona valoració comunitària. • Bagatge professional sòlid i continuïtat en la trajectòria preventiva (existència d'un pla anterior prorrogat fins a l'aprovació del nou). • Tallers, catàlegs i accions preventives ja existents i adaptables. • Programa Alternatiu a la Sanció Administrativa (PASA).

		Aspectes negatius	Aspectes positius
Anàlisi extern	Amenaces	• Normalització social i familiar d'algunes drogues. • Fàcil accés a substàncies i dispositius per part de menors, sovint sense control efectiu. • Pressió del grup d'iguals, especialment en oci i entorns digitals. • Dependència de subvencions per sostenir programes preventius existents. • Risc d'augment futur del consum problemàtic, atesa l'edat precoç d'inici i la baixa percepció del risc. • Venda d'alcohol i vapors a menors. • Dispersió geogràfica • Desigualtats de renda entre municipis: una vulnerabilitat social més alta pot amplificar riscos. • La diversitat cultural augmenta risc de bretxa d'accés a la informació i als recursos preventius. • Diferències en nivell educatiu entre municipis. • Concentració juvenil en municipis densos, més risc potencial d'usos problemàtics associats a socialització entre iguals si no s'intensifica la prevenció comunitària.	Oportunitats • Escala mancomunada que permet optimitzar recursos, unificar criteris i garantir equitat territorial. • Alta sensibilitat i preocupació de famílies i professionals que reclament més formació i acompanyament. • Impacte positiu de les activitats comunitàres, demostrant capacitat preventiva real. • Dades locals pròpies, que permeten dissenyar accions ajustades a la realitat del territori. • Voluntat compartida de reforçar la coordinació entre serveis.

10. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

El Pla de Prevenció de Drogues i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana contempla la creació i/o la continuïtat dels següents òrgans polítics, organitzatius i tècnics, els quals han de vetllar per la planificació, execució, seguiment i avaluació dels objectius.

Comissió política

La Comissió Política es troba configurada pels responsables polítics de La Mancomunitat la Plana, i és el màxim òrgan de decisió. Configuren la Comissió Política:

- President/a
- Vicepresident/a
- Altres responsables

Les tasques de la Comissió Política són:

- Nomenar les persones responsables del grup motor de la comissió tècnica.
- Acordar els criteris i aspectes de cooperació anual.
- Aprovar el Pla de Treball Anual presentat per la Comissió Tècnica.
- Dotar de suport econòmic i tècnic al Pla Local de Prevenció per a poder desenvolupar correctament les activitats consignades.
- Prioritzar les línies estratègiques del Pla.
- Realitzar un mínim d'una reunió plenària a l'any.

Grup Motor

El Grup Motor del Pla està format per persones de l'administració mancomunada encarregades de treballar per a prevenir les drogodependències i els comportaments addictius a la Mancomunitat. Actualment, el grup motor el configuren:

- Dues tècniques del Servei El Rusc de prevenció de conductes de risc de la Mancomunitat la Plana
- Cap de Departament de Programes Comunitaris de la Mancomunitat la Plana.
- Una persona tècnica de l'equip tècnic de la Subsecció de Projectes i Programes. SPOTT que du a terme tasques d'assessorament.

Les tasques del grup motor són:

- Fer el seguiment de les accions especificades al Pla, la seva avaluació i les propostes de millora.
- Elaborar un Pla de Treball Anual que serà presentat a la Comissió Política per a la seva aprovació.

- Presentar a la Comissió Política els resultats de l'avaluació del treball anual, a través de la memòria anual, on es recullen totes les accions realitzades durant el període indicat.
- Gestionar encàrrecs de la Comissió Política.
- Gestionar les relacions institucionals pertinent

Comissió Tècnica

La Comissió Tècnica és l'òrgan de debat i participació de les problemàtiques i necessitats recollides en el procés de diagnosi , les quals han ajudat a elaborar els objectius i les accions del Pla. L'objectiu d'aquesta comissió és assegurar que les finalitats i accions del Pla es troben coordinades entre si, evitant duplicitats administratives, i que són coherents amb les possibilitats del municipi. La Comissió està configurada per representants públics dels diferents àmbits afectats directa o indirectament pel Pla. En el cas de la Mancomunitat la Plana, configuren la Comissió Tècnica els càrrecs següents:

CÀRREC
Tècnica d'Educació i Cultura
Tècnica d'Igualtat i Agent de Salut d'El Rusc
Tècnica d'Educació
Psicòloga d'Osonament / Programa Ocell de Foc
Psicòloga del SIS (Servei d'Intervenció Socioeducativa)
Mosso d'Esquadra
Mosso d'Esquadra
Educador Social
Referent del Programa Salut i Escola
Professora
Tècnica del Servei de Joventut i d'El Rusc (prevenció de conductes de risc)
Coordinadora pedagògica
Orientador acadèmic
Coordinadora del SIS (Servei d'Intervenció Socioeducativa)
Dinamitzadora de Joventut
Tècnica del programa Intaboo
Educadora Social de l'Àrea de Recuperació de Salut Mental i Addiccions d'Osonament
Educadora Social
Infermera del Programa Salut i Escola

11. DEL DIGANÒSTIC A L'ACCIÓ: ESTRUCTURA DEL PLA

El disseny d'aquest Pla respon a un procés estructurat en el qual cada acció prevista troba el seu fonament en una necessitat prèviament identificada i, alhora, en una problemàtica detectada al territori. Aquest apartat presenta aquesta traçabilitat, establint la relació lògica entre la problemàtica, la necessitat, l'objectiu i l'acció.

Aquesta traçabilitat és el resultat d'un procés de treball rigorós i continuat conjuntament amb el Grup Motor del Pla. A través de diverses sessions de treball, el Grup Motor, ha validat i enriquit cadascuna de les fases del procés, des de la identificació de les problemàtiques i necessitats fins a la concreció dels objectius i accions, garantint així que el Pla respon a una lectura compartida i consensuada de la realitat del territori.

a. Objectiu i estructura del Pla

L'objectiu general del Pla és dotar la població de la Mancomunitat La Plana, tant infants, adolescents i joves, i les seves famílies, així com totes aquelles persones implicades en les tasques de prevenció i intervenció davant els consums de substàncies i usos problemàtics de pantalles, d'eines, habilitats i serveis que serveixin per prevenir i minimitzar les addiccions, reduir els danys associats i promoure els usos saludables de pantalles. Aquesta finalitat es concreta, a continuació, en la traçabilitat entre problemàtiques, necessitats, objectius i accions del Pla.

Estructura: el present Pla d'acció s'estructura en **8 àmbits d'intervenció**, que integren de manera coordinada la resposta preventiva del territori davant el consum de substàncies i l'ús problemàtic de pantalles entre infants, adolescents i joves. En conjunt, el Pla desplega **22 objectius** que es concreten en **52 accions**. Aquesta estructura reflecteix una aposta clara per l'àmbit educatiu i comunitari com a eixos vertebradors de la prevenció, sense deixar de banda la implicació de les famílies, els espais d'oci i lleure, i els mecanismes transversals de comunicació, avaluació i coordinació/gestió del pla que garanteixen la coherència i el seguiment del Pla al llarg de la seva vigència.

Àmbit	Objectius	Accions
Educatiu	7	13
Familiar	3	7
Oci i lleure	4	12
Comunitari	4	10
Salut	1	1
Comunicació	1	2
Avaluació	1	2
Coordinació i gestió del Pla	1	5
TOTAL	22	52

La següent taula presenta la traçabilitat del Pla, establint la relació lògica entre la problemàtica detectada, les necessitats identificades, els objectius plantejats i les accions previstes. Aquesta estructura permet justificar la coherència de les actuacions i facilitar-ne el seguiment i l'avaluació.

ÀMBIT EDUCATIU			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Desconeixement per part dels centres educatius dels circuits de detecció i d'actuació de casos de consum de substàncies i d'ús problemàtic de pantalles.	Disposar d'informació clara, sistematitzada i compartida dins dels centres educatius sobre els circuits de detecció i actuació, així com d'eines orientatives que indiquin quan, com i des de quin rol educatiu activar-los.	EDU 01. Donar a conèixer i enfortir els circuits de detecció i d'actuació de casos de consum de substàncies i d'ús problemàtic de pantalles als centres educatius d'ensenyança obligatòria i post obligatòria.	EDU 01 A1. Trobada anual del Rusc amb els 13 centres d'educació primària i 4 centres d'educació secundària i batxillerat per a la difusió activa i contextualitzada del circuit actual de detecció i actuació en casos de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.
			EDU 01 A2. Trobada anual del Rusc amb els centres de formació postobligatòria del territori (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per a la difusió activa, contextualitzada i adaptada al perfil d'alumnat dels circuits actuals de detecció i actuació davant situacions de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.
Dificultats dels centres educatius per a detectar conductes de risc.	Reforçar la capacitat dels centres per detectar usos problemàtics de substàncies i pantalles.	EDU 02. Enfortir les competències professionals dels centres educatiu per a la detecció del consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i de les conductes de risc associades.	EDU 02 A1. Formar-capacitar al personal educatiu dels centres d'educació secundària en la detecció de consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i conductes de risc associades.
			EDU 02 A2. Formar - capacitar al personal educatiu dels centres educatius de primària en la detecció de l'ús problemàtic de pantalles.

Cobertura preventiva insuficient fora de l'ESO.	Reforçar/ incrementar la presència d'actuacions preventives en matèria d'addiccions i ús problemàtic de pantalles en l'etapa educativa postobligatòria.	EDU 03. Millorar la cobertura de les actuacions preventives sobre addiccions i ús problemàtic de pantalles en l'àmbit educatiu postobligatori.	EDU 03 A1. Explorar bones pràctiques a la comarca d'Osona i en altres plans locals o mancomunats per identificar quines accions preventives s'estan realitzant a batxillerat i en altres formacions post obligatòries en l'àmbit de la prevenció d'addiccions per tal de detectar models d'intervenció transferibles al territori mancomunat.
			EDU 03 A2. Realitzar una enquesta a l'alumnat i professorat d'ensenyança post obligatòria (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per identificar necessitats preventives en matèria d'addiccions i ús problemàtic de pantalles.
			EDU 03 A3. Disseny i implementació d'actuacions preventives adaptades a les necessitats de l'alumnat d'educació post obligatòria segons els resultats detectats a l'enquesta a l'alumnat i professorat.
Baixa percepció de risc respecte a substàncies socialment normalitzades (alcohol, begudes energètiques, vapors i cànnabis).	Seguir desenvolupant programes de prevenció, tant universals com selectius, fomentant el pensament crític sobre l'ús problemàtic de substàncies com el tabac, l'alcohol, cànnabis, begudes energètiques, vapors i pantalles.	EDU 04. Conscienciar l'alumnat sobre els riscos reals envers les substàncies socialment normalitzades (el tabac, l'alcohol, cànnabis, begudes energètiques i vapors) i l'ús problemàtic de pantalles, reforçant les competències socioemocionals com a factors de protecció davant les conductes de risc i les addiccions.	EDU 04 A1. Seguir implementant els tallers preventius a l'alumnat de primària centrats en el desenvolupament d'habilitats per a la vida i la promoció d'un ús crític i saludable de les pantalles.
	Reforçar la prevenció inespecífica per tal de garantir competències emocionals i socials robustes i saludables (gestió emocional, autoestima, pressió de grup).		EDU 04 A2. Seguir implementant els tallers a l'alumnat de secundària abordant temàtiques com el consum de drogues i l'ús de pantalles i actualitzar-los cada any segons les tendències del moment.
			EDU 04 A3. Elaborar una fitxa tècnica i metodològica de cada taller preventiu que es realitza a primària i secundària.

Inici precoç de consum de productes normalitzats. (Begudes energètiques: 12 anys, alcohol: 13,5 anys, vapors: 13,4 anys i tabac: 14 anys).	Anticipar les intervencions preventives a etapes prèvies a l'edat d'inici detectada, reforçant la prevenció universal a primària.	EDU 05. Iniciar actuacions preventives abans de l'edat d'inici del consum de begudes energètiques (12 anys) i vapors (13,4 anys).	EDU 05 A1. Oferir a tots els grups de 6è de primària tallers preventius (prevenció universal) específics sobre begudes energètiques i vapors que són les dues substàncies amb una edat d'inici més primerenca.
Diferències de gènere en l'autopercepció del malestar associat al temps dedicat a pantalles.	Incloure intervencions específiques que incorporin la perspectiva de gènere en la prevenció dels usos problemàtics de pantalles per abordar les diferències detectades en l'autopercepció del malestar associat a l'ús de pantalles entre l'alumnat.	EDU 06. Seguir integrant la perspectiva de gènere en les intervencions de prevenció dels usos problemàtics de pantalles.	EDU 06 A1. Revisar, i si cal actualitzar, les activitats existents (tallers a l'alumnat de primària i secundària) de prevenció de l'ús problemàtic de pantalles per assegurar que s'integra de manera sistemàtica la perspectiva de gènere, tenint en compte els diferents usos, riscos i impactes segons gènere.
Percepció per part dels centres educatius de la ineficàcia de les xerrades preventives teòriques o magistrals.	Disposar de metodologies preventives participatives i vivencials, adaptades a l'alumnat.	EDU 07. Implementació d'estratègies preventives basades en l'evidència	EDU 07 A1. Implementació d'una prova pilot d'una activitat preventiva, vivencial basada en l'evidència a 2n-3r d'ESO als 4 Centres escolars de secundària per treballar la presa de decisions i la prevenció del consum de substàncies.
ÀMBIT FAMILIAR			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Inseguretat parental per establir límits digitals.	Reforçar les competències parentals per establir límits, gestionar de manera adequada els conflictes familiars derivats de l'ús excessiu i/o problemàtic de pantalles, per posar límits i fer-ne un ús saludable.	FAM 01. Millorar la consciència i la capacitat de les famílies per gestionar de manera saludable l'ús de pantalles, establir límits educatius adequats i fomentar actituds preventives a la llar, promovent un clima familiar positiu i reduint els conflictes associats.	FAM 01 A1. Seguir oferint xerrades/tallers (presencials) a les famílies d'habilitats educatives en el bon ús de les pantalles a demanda.
Conflictes familiars associats a pantalles.			
Falta d'estratègies educatives parentals.			FAM 01 A2. Actualitzar cada trimestre el banc de recursos de la web del RUSC amb informació per a famílies amb recomanacions específiques sobre com gestionar l'ús de pantalles.

Baixa consciència familiar dels riscos associats a conductes normalitzades (ús excessiu-problemàtic de pantalles).			
Dificultat per regular l'ús de pantalles sobretot en edats primerenques.	Proporcionar a les famílies recursos, orientació i eines per gestionar de manera efectiva les pantalles en la infància	FAM O2. Dotar les famílies de recursos, orientació i estratègies pràctiques per gestionar de manera efectiva l'ús de pantalles en infants de 0 a 12 anys, promovent un equilibri saludable entre tecnologia i altres activitats.	FAM O2 A1. Dissenyar i difondre un tríptic informatiu adreçat a les famílies a partir de 4t de primària amb recomanacions sobre l'ús saludable de pantalles i la gestió familiar dels dispositius.
			FAM O2 A2. Prova Pilot: Taller Pantalles en família: educar, acompanyar i conviure des d'una mirada compartida. Taller conjunt per famílies i fills o filles de 9 a 12 anys als tres SIS (Taradell, Balenyà i Tona).
			FAM O2 A3. Realitzar una prova pilot amb les famílies de 5è i 6è de primària de dos municipis del territori per compartir les dinàmiques, tendències i aspectes rellevants detectats als tallers "Habilitats per a la vida" i "A mi no m'enganyes" realitzats amb l'alumnat.
			FAM O2 A4. Webinar online adreçat a totes les famílies amb infants sobre "L'impacte de les pantalles en el cervell de 0-12 anys" que pugui visualitzar-se en directe i pugui ser consultat asincrònicament a la web del Rusc.
Percepció familiar de normalització social del consum adolescent (principalment alcohol, begudes energètiques, vapors i tabac).	Incrementar la consciència i informació de les famílies sobre els riscos associats al consum adolescent de substàncies normalitzades (principalment alcohol, begudes energètiques, vapors i tabac).	FAM O3. Augmentar la consciència de les famílies sobre els riscos del consum adolescent de substàncies socialment normalitzades i promoure una actitud preventiva davant el consum.	FAM O3 A1. Generar material digital en la línia "a cegues no mola" per cada una de les substàncies socialment normalitzades (alcohol, begudes energètiques, tabac i vapors) que les famílies puguin consultar de manera asincrònica sobre els riscos i senyals d'alerta per publicar a la web del RUSC i a les xarxes socials.

ÀMBIT OCI I LLEURE			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Centralitat de les pantalles com a principal forma d'oci passiu juvenil.	Disposar d'una oferta diversa, accessible i atractiva d'activitats per fomentar l'oci presencial i contrarestar l'ús de pantalles com a principal forma d'entreteniment.	OCI 01. Incrementar la participació dels infants i adolescents en activitats d'oci presencial, promovent alternatives atractives i diverses que contrarestin l'ús de pantalles com a principal forma d'entreteniment passiu	OCI 01 A1. Seguir facilitant, dins de les competències de la MLP, els recursos necessaris com per exemple la cessió d'espais, concessió de subvencions, autorització d'espais oberts... per fer viables les iniciatives d'oci proposades per persones joves i prèviament acceptades.
Baixa participació de les persones joves en les activitats físiques i socials presencials			OCI 01 A2. Seguir fomentant de la vinculació dels adolescents i joves atesos de manera individual a través del PASA o Espai consulta a entitats culturals, tradicionals i associatives del territori (colles de gegants, capgrossos, castellers, correfoc, entitats musicals o artístiques, esportives, juvenils i de lleure com esplais, caus...) i altres alternatives d'oci presencial i comunitari.
Consum associat a contextos de socialització juvenil.	Intensificar les accions preventives en entorns de socialització juvenil amb elevada concentració d'adolescents per reduir l'associació entre oci i consum.	OCI 02. Reduir l'associació entre oci i consum en adolescents i joves mitjançant la intensificació d'accions preventives en entorns de socialització juvenil amb elevada concentració d'adolescents i joves.	OCI 02 A1. Identificar i fer un informe dels espais, moments i activitats amb elevada concentració d'adolescents on l'associació entre oci i consum és més present per a cada municipi.
			OCI 02 A2. Revisar i reforçar la formació "A l'altra banda de la barra" a les entitats que participen en l'organització de les festes populars.
			OCI 02 A3. Ampliar la guia existent de violències sexuals incorporant-hi un apartat específic sobre consum de substàncies.
			OCI 02 A4. Mantenir els estands sobre reducció de riscos " A cegues no mola" en els espais d'oci nocturn.

Influència normativa del grup d'iguals com a factor facilitador.	Disposar de recursos i estratègies concretes que reforcin les habilitats personals i socials dels adolescents i joves, permetent-los prendre decisions responsables i gestionar la pressió del grup en contextos d'oci.	OCI 03. Millorar les habilitats personals i socials dels joves en contextos d'oci, fomentant la presa de decisions responsables i la prevenció del consum de substàncies.	OCI 03 A1. Elaborar i implementar un decàleg preventiu adreçat als clubs esportius i entitats que participen en campus, colònies, activitats d'estiu del territori amb orientacions clares i aplicables per prevenir consums de substàncies, promoure hàbits saludables, detectar situacions de risc i establir criteris d'actuació coherents en espais d'oci
			OCI 03 A2. Formar joves referents del territori (com monitors i monitores de lleure, entrenadors/es d'activitats esportives o altres joves implicats en espais d'oci) en competències preventives i de detecció precoç, per reforçar el seu paper educatiu, d'acompanyament i d'identificació primerenca de situacions de risc en contextos d'oci juvenil.
			OCI 03 A3. Seguir treballant amb les activitats, programes i tallers dirigits a millorar les habilitats personals com ara el Poca vergonya.
Consum de begudes energètiques associades a l'esport o l'activitat física.	Abordar la percepció errònia sobre els beneficis de les begudes energètiques en l'àmbit esportiu.	OCI 04. Millorar el coneixement i la conscienciació dels adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en l'esport i l'activitat física, promovent decisions saludables durant l'oci i les pràctiques esportives	OCI 04 A1. Identificar els usos, percepcions i hàbits relacionats amb el consum de begudes energètiques en contextos esportius i d'activitat física amb l'objectiu d'adequar les accions de sensibilització i prevenció als contextos reals de pràctica esportiva dels adolescents i joves.
			OCI 04 A2. Realitzar accions de sensibilització i informació (una campanya preventiva) adreçades a adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en el rendiment físic, la salut i el benestar, en coordinació amb clubs esportius i espais de pràctica esportiva.

			OCI 04 A3. Implicar entrenadors/es, monitors/es i referents esportius en la transmissió de missatges preventius sobre el consum de begudes energètiques (i suplementes) reforçant el seu rol com a models de decisions saludables.
ÀMBIT COMUNITARI			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Falta d'actualització dels professionals dels continguts digitals, plataformes, xarxes socials, videojocs, etc que utilitzen els infants i adolescents per evitar riscos associats.	Disposar de recursos i informació accessible que permetin als professionals conèixer els continguts digitals, les plataformes, les xarxes socials i els videojocs que utilitzen infants i adolescents.	COM 01. Augmentar el coneixement i la competència dels professionals sobre continguts digitals, xarxes socials i videojocs que utilitzen infants i adolescents, per tal de prevenir riscos i afavorir un ús segur i responsable de les tecnologies.	COM 01 A1. Formació específica per a professionals sobre l'ecosistema digital actual com a màxim de dues hores.
			COM 01 A2. Creació d'un espai de referència compartit sobre ús de tecnologies a la web del RUSC amb l'actualització periòdica sobre tendències digitals juvenils.
Alta accessibilitat dels menors a substàncies amb restriccions legals (alcohol, tabac i vapors) facilitada per la permeabilitat del context comercial, incloent comerços i adults que permeten la venda malgrat les restriccions.	Garantir mecanismes efectius de control i compliment normatiu en l'accés de menors a substàncies (alcohol i tabac) i vapors	COM 02. Reduir l'alta accessibilitat dels menors a substàncies amb restriccions legals (alcohol, tabac i vapors) en el context comercial, assegurant el compliment efectiu de la normativa i reforçant la coordinació amb agents clau, com comerços i policia local.	COM 02 A1. Coordinació estable amb la policia local de Tona i vigilants de Seva, Taradell, Viladrau i Balenyà per reforçar el compliment normatiu.
	Necessitat de millorar la coordinació amb agents clau com comerç i policia local.		COM 02 A2. Elaboració i difusió de materials clars sobre la normativa vigent sobre alcohol, tabac i vapors a comerços i equipaments juvenils i esportius una vegada a l'any per sensibilitzar.
			COM 02 A3. Continuar realitzant la Campanya jo no venc alcohol a menors

Normalització cultural del consum adolescent en l'entorn social	Seguir promovent accions comunitàries que reforcin valors i referents socials protectors davant el consum adolescent, enfortint el vincle entre agents comunitaris i jovent.	COM 03. Seguir promovent valors i referents socials protectors que contrarestin la normalització cultural del consum entre el jovent en l'entorn social, mitjançant accions comunitàries coordinades i l'enfortiment del vincle entre agents comunitaris i adolescents i joves.	COM 03 A1. Continuar amb les campanyes de sensibilització de dies internacionals com per exemple, el dia Mundial Sense Alcohol o el dia Mundial Sense Tabac, aprofitant aquestes dates per visibilitat problemàtiques i reforçar missatges preventius. COM 03 A2. Incorporar de manera sistemàtica criteris i missatges preventius explícits en espais com el SIS i els espais joves amb l'objectiu de trencar la normalització del consum com a element central de la socialització.
Detecció tardana de problemàtiques de consum de substàncies i ús de pantalles en menors i joves.	Enfortir els mecanismes de detecció precoç mitjançant la coordinació entre serveis i agents del territori, per identificar de manera anticipada situacions de risc en menors i joves.	COM 04. Millorar la detecció precoç de situacions de risc relacionades amb el consum de substàncies i l'ús problemàtic de pantalles en menors i joves, afavorint una intervenció més ràpida i eficaç.	COM 04 A1. Formar els professionals comunitaris en detecció precoç i primera resposta educativa a través de a Jornada Rusc + Intaboo (Comarcal). COM 04 A2. Definir i compartir indicadors d'alerta comuns entre professionals de la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats. COM 04 A3. Mantenir el Programa Alternatiu a la Sancció Administrativa (PASA).

ÀMBIT SALUT			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Ús del consum com a estratègia de regulació emocional.	Introduir la temàtica de la salut emocional en les accions preventives per disminuir el consum com a resposta a les dificultats	SAL 01. Promoure la salut emocional dels joves a través de les accions preventives, de manera que disminueixi l'ús del consum de substàncies com a estratègia de regulació emocional.	SAL 01 A1. Coordinar-se amb els centres de Salut perquè, en les situacions detectades de malestar emocional relacionat amb el consum de drogues en adolescents i joves, es pugui reforçar l'orientació cap a recursos comunitaris preventius del territori, com el RUSC, evitant que el consum de substàncies esdevingui una estratègia de regulació emocional.
ÀMBIT COMUNICACIÓ			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Desconeixement generalitzat dels recursos existents.	Visibilitzar i fer accessible la informació sobre recursos i serveis disponibles per jovent, professionals i famílies.	CIO 01. Augmentar el coneixement i l'accessibilitat de la població juvenil, les famílies i els professionals als recursos i serveis disponibles en matèria de prevenció i atenció de les addiccions	CIO 01 A1. Consolidar el RUSC com a espai de referència en matèria de prevenció i orientació sobre addiccions i ús de pantalles, facilitant informació clara, entenedora i actualitzada sobre el recurs i servei existent al territori través de la web i xarxes socials del RUSC.
			CIO 01 A2. Difusió activa del RUSC com a espai d'orientació inicial, mitjançant la realització d'accions de comunicació diferenciades adreçades a joves, famílies i professionals, adaptant els canals, formats i missatges a les necessitats i característiques de cada col·lectiu per donar a conèixer els recursos preventius i d'orientació disponibles.

ÀMBIT AVALUACIÓ			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Falta d'indicadors	Falta d'un model d'avaluació estructurat amb indicadors que permeti mesurar l'efectivitat de les intervencions i l'assoliment dels objectius del pla	AVA 01. Desenvolupar un model d'avaluació estructurat, basat en indicadors, que permeti analitzar l'efectivitat de les intervencions i l'assoliment dels objectius a través de les accions del Pla.	AVA 01 A1. Elaboració de la memòria anual d'avaluació del Servei - Pla
Dificultat per mesurar impacte d'intervencions.			AVA 01 A2. Recollida sistemàtica d'informació mitjançant fitxes d'acció, basada en indicadors definits prèviament, per analitzar el grau d'execució de les accions i el seu alineament amb els objectius del Pla.
Manca d'un model d'avaluació			
ÀMBIT COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA			
PROBLEMÀTICA	NECESSITAT	OBJECTIU	ACCIÓ
Falta d'articulació i coordinació entre serveis	Manca d'un marc compartit, estable i reconegut de coordinació tècnica entre els diferents serveis i agents implicats, que permeti superar les coordinacions puntuals i la dependència del voluntarisme professional.	COO 01. Establir un model estable de coordinació entre els diferents agents i serveis implicats per connectar les intervencions i articular espais tècnics regulars.	COO 01 A1. Mantenir la coordinació amb INTABOO 2 vegades l'any
Intervencions existents però no connectades.			COO 01 A2. Mantenir la coordinació de la xarxa comarcal integrada cada mes i mig tal com està organitzada fins ara.
Manca d'espais estables de coordinació tècnica.			COO 01 A3. Establir una coordinació estable amb Joventut i el SIS dues vegades l'any.

			COO 01 A4. Establir dues reunions al llarg de la vigència del Pla amb la Comissió tècnica per analitzar l'informe anual de seguiment, revisar el grau de desplegament de les accions, fer devolució dels resultats als agents implicats i acordar millores i ajustos en la implementació del Pla.
			COO 01 A5. Establir a nivell del Rusc un marc teòric del servei (des d'on es parla, amb quina perspectiva) similar al marc teòric del pla.

12. PLA D'ACCIÓ 2027-2030

La prioritització de les accions respon a criteris de necessitat, impacte, viabilitat tècnica i disponibilitat de recursos, amb l'objectiu d'ordenar les actuacions de manera coherent i eficient. Aquest procés permet concentrar els esforços en aquelles accions amb més capacitat per donar resposta a les problemàtiques identificades i avançar en l'assoliment dels objectius del Pla.

	ACCIONS	2027				2028				2029				2030			
		1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
EDUCATIU	EDU O1 A1. Trobada anual del Rusc amb els 13 centres d'educació primària i 4 centres d'educació secundària i batxillerat per a la difusió activa i contextualitzada del circuit actual de detecció i actuació en casos de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.																
	EDU O1 A2. Trobada anual del Rusc amb els centres de formació postobligatòria del territori (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per a la difusió activa, contextualitzada i adaptada al perfil d'alumnat dels circuits actuals de detecció i actuació davant situacions de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.																
	EDU O2 A1. Formar-capacitar al personal educatiu dels centres d'educació secundària en la detecció de consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i conductes de risc associades.																
	EDU O2 A2. Formar - capacitar al personal educatiu dels centres educatius de primària en la detecció de l'ús problemàtic de pantalles.																
	EDU O3 A1. Explorar bones pràctiques a la comarca d'Osona i en altres plans locals o mancomunats per identificar quines accions preventives s'estan realitzant a batxillerat i en altres formacions post obligatòries en l'àmbit de la prevenció d'addiccions per tal de detectar models d'intervenció transferibles al territori mancomunat.																

[illegible]

	FAM O2 A1. Dissenyar i difondre un tríptic informatiu adreçat a les famílies a partir de 4t de primària amb recomanacions sobre l'ús saludable de pantalles i la gestió familiar dels dispositius.																	
	FAM O2 A2. Prova Pilot: Taller Pantalles en família: educar, acompanyar i convida des d'una mirada compartida. Taller conjunt per famílies i fills o filles de 9 a 12 anys als tres SIS (Taradell, Balenyà i Tona).																	
	FAM O2 A3. Realitzar una prova pilot amb les famílies de 5è i 6è de primària de dos municipis del territori per compartir les dinàmiques, tendències i aspectes rellevants detectats als tallers "Habilitats per a la vida" i "A mi no m'enganyes" realitzats amb l'alumnat.																	
	FAM O2 A4. Webinar online adreçat a totes les famílies amb infants sobre "L'impacte de les pantalles en el cervell de 0-12 anys" que pugui visualitzar-se en directe i pugui ser consultat asincrònicament a la web del Rusc.																	
	FAM O3 A1. Generar material digital en la línia "a cegues no mola" per cada una de les substàncies socialment normalitzades (alcohol, begudes energètiques, tabac i vapors) que les famílies puguin consultar de manera asincrònica sobre els riscos i senyals d'alerta per publicar a la web del RUSC i a les xarxes socials.																	
ÀMBIT OCI I LLEURE	OCI 01 A1. Seguir facilitant, dins de les competències de la MLP, els recursos necessaris com per exemple la cessió d'espais, concessió de subvencions, autorització d'espais oberts... per fer viables les iniciatives d'oci proposades per persones joves i prèviament acceptades.																	
	OCI 01 A2. Seguir fomentant de la vinculació dels adolescents i joves atesos de manera individual a través del PASA o Espai consulta a entitats culturals, tradicionals i associatives del territori (colles de gegants, capgrossos, castellers, correfoc, entitats musicals o artístiques, esportives, juvenils i de lleure com esplais, caus...) i altres alternatives d'oci presencial i comunitari.																	
	OCI 02 A1. Identificar i fer un informe dels espais, moments i activitats amb elevada concentració d'adolescents on l'associació entre oci i consum és més present per a cada municipi.																	
	OCI 02 A2. Revisar i reforçar la formació "A l'altra banda de la barra" a les entitats que participen en l'organització de les festes populars.																	

	OCI 02 A3. Ampliar la guia existent de violències sexuals incorporant-hi un apartat específic sobre consum de substàncies.																			
	OCI 02 A4. Mantenir els estands sobre reducció de riscos " A cegues no mola" en els espais d'oci nocturn.																			
	OCI 03 A1. Elaborar i implementar un decàleg preventiu adreçat als clubs esportius i entitats que participen en campus, colònies, activitats d'estiu del territori amb orientacions clares i aplicables per prevenir consums de substàncies, promoure hàbits saludables, detectar situacions de risc i establir criteris d'actuació coherents en espais d'oci																			
	OCI 03 A2. Formar joves referents del territori (com monitors i monitores de lleure, entrenadors/es d'activitats esportives o altres joves implicats en espais d'oci) en competències preventives i de detecció precoç, per reforçar el seu paper educatiu, d'acompanyament i d'identificació primerenca de situacions de risc en contextos d'oci juvenil.																			
	OCI 03 A3. Seguir treballant amb les activitats, programes i tallers dirigits a millorar les habilitats personals com ara el Poca vergonya.																			
	OCI 04 A1. Identificar els usos, percepcions i hàbits relacionats amb el consum de begudes energètiques en contextos esportius i d'activitat física amb l'objectiu d'adequar les accions de sensibilització i prevenció als contextos reals de pràctica esportiva dels adolescents i joves.																			
	OCI 04 A2. Realitzar accions de sensibilització i informació (una campanya preventiva) adreçades a adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en el rendiment físic, la salut i el benestar, en coordinació amb clubs esportius i espais de pràctica esportiva.																			
	OCI 04 A3. Implicar entrenadors/es, monitors/es i referents esportius en la transmissió de missatges preventius sobre el consum de begudes energètiques (i suplementes) reforçant el seu rol com a models de decisions saludables.																			
COMUNITARI	COM 01 A1. Formació específica per a professionals sobre l'ecosistema digital actual com a màxim de dues hores.																			
	COM 01 A2. Creació d'un espai de referència compartit sobre ús de tecnologies a la web del RUSC amb l'actualització periòdica sobre tendències digitals juvenils.																			

	COM 02 A1. Coordinació estable amb la policia local de Tona i vigilants de Seva, Taradell, Viladrau i Balenyà per reforçar el compliment normatiu.																		
	COM 02 A2. Elaboració i difusió de materials clars sobre la normativa vigent sobre alcohol, tabac i vapors a comerços i equipaments juvenils i esportius una vegada a l'any per sensibilitzar.																		
	COM 02 A3. Continuar realitzant la Campanya jo no venc alcohol a menors.																		
	COM 03 A1. Continuar amb les campanyes de sensibilització de dies internacionals com per exemple, el dia Mundial Sense Alcohol o el dia Mundial Sense Tabac, aprofitant aquestes dates per visibilitat problemàtiques i reforçar missatges preventius.																		
	COM 03 A2. Incorporar de manera sistemàtica criteris i missatges preventius explícits en espais com el SIS i els espais joves amb l'objectiu de trencar la normalització del consum com a element central de la socialització.																		
	COM 04 A1. Formar els professionals comunitaris en detecció precoç i primera resposta educativa a través de la Jornada Rusc + Intaboo (Comarcal)																		
	COM 04 A2. Definir i compartir indicadors d'alerta comuns entre professionals de la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats.																		
	COM 04 A3. Mantenir el Programa Alternatiu a la Sanció Administrativa (PASA).																		
SALUT	SAL 01 A1. Coordinar-se amb els centres de Salut perquè, en les situacions detectades de malestar emocional relacionat amb el consum de drogues en adolescents i joves, es pugui reforçar l'orientació cap a recursos comunitaris preventius del territori, com el RUSC, evitant que el consum de substàncies esdevingui una estratègia de regulació emocional.																		
COMUNICACIÓ	CIO 01 A1. Consolidar el RUSC com a espai de referència en matèria de prevenció i orientació sobre addiccions i ús de pantalles, facilitant informació clara, entenedora i actualitzada sobre el recurs i servei existent al territori través de la web i xarxes socials del RUSC.																		

	CIO 01 A2. Difusió activa del RUSC com a espai d'orientació inicial, mitjançant la realització d'accions de comunicació diferenciades adreçades a joves, famílies i professionals, adaptant els canals, formats i missatges a les necessitats i característiques de cada col·lectiu per donar a conèixer els recursos preventius i d'orientació disponibles.																		
AVALUACIÓ	AVA 01 A1. Elaboració de la memòria anual d'avaluació del Servei - Pla																		
	AVA 01 A2. Recollida sistemàtica d'informació mitjançant fitxes d'acció, basada en indicadors definits prèviament, per analitzar el grau d'execució de les accions i el seu alineament amb els objectius del Pla.																		
COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	COO 01 A1. Mantenir la coordinació amb INTABOO 2 vegades l'any																		
	COO 01 A2. Mantenir la coordinació de la xarxa comarcal integrada cada mes i mig tal com està organitzada fins ara.																		
	COO 01 A3. Establir una coordinació estable amb Joventut i el SIS dues vegades l'any.																		
	COO 01 A4. Establir dues reunions al llarg de la vigència del Pla amb la Comissió tècnica per analitzar l'informe anual de seguiment, revisar el grau de desplegament de les accions, fer devolució dels resultats als agents implicats i acordar millores i ajustos en la implementació del Pla.																		
	COO 01 A5. Establir a nivell del Rusc un marc teòric del servei (des d'on es parla, amb quina perspectiva) similar al marc teòric del pla.																		

13. PLA DE TREBALL 2027

A la taula mostrada a continuació, s'especifiquen els codis dels objectius així com totes les accions corresponents ~~amb el seu codi respectiu~~ segons àmbit que estan prioritzats pel primer any de vigència del Pla. La informació presentada, mostra la temporalitat en què aquestes accions s'haurien de dur a terme, en alguns casos, no implica que l'acció s'hagi d'efectuar durant el curs de tot el trimestre seleccionat, sinó que aquesta s'ha de realitzar dintre de la selecció.

			2027			
	Codi Objectiu	Acció	1T	2T	3T	4T
EDUCATIU	EDU 01.	EDU 01 A1. Trobada anual del Rusc amb els 13 centres d'educació primària i 4 centres d'educació secundària i batxillerat per a la difusió activa i contextualitzada del circuit actual de detecció i actuació en casos de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.				
		EDU 01 A2. Trobada anual del Rusc amb els centres de formació postobligatòria del territori (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per a la difusió activa, contextualitzada i adaptada al perfil d'alumnat dels circuits actuals de detecció i actuació davant situacions de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.				
	EDU 02.	EDU 02 A1. Formar-capacitar al personal educatiu dels centres d'educació secundària en la detecció de consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i conductes de risc associades.				
	EDU 03.	EDU 03 A1. Explorar bones pràctiques a la comarca d'Osona i en altres plans locals o mancomunats per identificar quines accions preventives s'estan realitzant a batxillerat i en altres formacions post obligatòries en l'àmbit de la prevenció d'addiccions per tal de detectar models d'intervenció transferibles al territori mancomunitat.				
		EDU 03 A2. Realitzar una enquesta a l'alumnat i professorat d'ensenyança post obligatòria (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per identificar necessitats preventives en matèria d'addiccions i ús problemàtic de pantalles.				
		EDU 03 A3. Disseny i implementació d'actuacions preventives adaptades a les necessitats de l'alumnat d'educació post obligatòria segons els resultats detectats a l'enquesta a l'alumnat i professorat.				
	EDU 04.	EDU 04 A1. Seguir implementant els tallers preventius a l'alumnat de primària centrats en el desenvolupament d'habilitats per a la vida i la promoció d'un ús crític i saludable de les pantalles.				

		EDU 04 A2. Seguir implementant els tallers a l'alumnat de secundària abordant temàtiques com el consum de drogues i l'ús de pantalles i actualitzar-los cada any segons les tendències del moment.				
		EDU 04 A3. Elaborar una fitxa tècnica i metodològica de cada taller preventiu que es realitza a primària i secundària.				
	EDU 05.	EDU 05 A1. Oferir a tots els grups de 6è de primària tallers preventius (prevenció universal) específics sobre begudes energètiques i vapors que són les dues substàncies amb una edat d'inici més primerenca.				
	EDU 06.	EDU 06 A1. Revisar, i si cal actualitzar, les activitats existents (tallers a l'alumnat de primària i secundària) de prevenció de l'ús problemàtic de pantalles per assegurar que s'integra de manera sistemàtica la perspectiva de gènere, tenint en compte els diferents usos, riscos i impactes segons gènere.				
FAMILIAR	FAM 01.	FAM 01 A1. Seguir oferint xerrades/tallers (presencials) a les famílies d'habilitats educatives en el bon ús de les pantalles a demanda.				
		FAM 01 A2. Actualitzar cada trimestre el banc de recursos de la web del RUSC amb informació per a famílies amb recomanacions específiques sobre com gestionar l'ús de pantalles.				
	FAM 02.	FAM 02 A2. Prova Pilot: Taller Pantalles en família: educar, acompanyar i conviure des d'una mirada compartida. Taller conjunt per famílies i fills o filles de 9 a 12 anys als tres SIS (Taradell, Balenyà i Tona).				
		FAM 02 A3. Realitzar una prova pilot amb les famílies de 5è i 6è de primària de dos municipis del territori per compartir les dinàmiques, tendències i aspectes rellevants detectats als tallers "Habilitats per a la vida" i "A mi no m'enganyes" realitzats amb l'alumnat.				
		FAM 02 A4. Webinar online adreçat a totes les famílies amb infants sobre "L'impacte de les pantalles en el cervell de 0-12 anys" que pugui visualitzar-se en directe i pugui ser consultat asincrònicament a la web del Rusc.				
OCI I LLEURE	OCI 01.	OCI 01 A1. Seguir facilitant, dins de les competències de la MLP, els recursos necessaris com per exemple la cessió d'espais, concessió de subvencions, autorització d'espais oberts... per fer viables les iniciatives d'oci proposades per persones joves i prèviament acceptades.				

		OCI 01 A2. Seguir fomentant de la vinculació dels adolescents i joves atesos de manera individual a través del PASA o Espai consulta a entitats culturals, tradicionals i associatives del territori (colles de gegants, capgrossos, castellers, correfoc, entitats musicals o artístiques, esportives, juvenils i de lleure com esplais, caus...) i altres alternatives d'oci presencial i comunitari.				
	OCI 02.	OCI 02 A2. Revisar i reforçar la formació "A l'altra banda de la barra" a les entitats que participen en l'organització de les festes populars.				
		OCI 02 A4. Mantenir els estands sobre reducció de riscos " A cegues no mola" en els espais d'oci nocturn.				
	OCI 03.	OCI 03 A3. Seguir treballant amb les activitats, programes i tallers dirigits a millorar les habilitats personals com ara el Poca vergonya.				
COMUNITARI	COM 01.	COM 01 A1. Formació específica per a professionals sobre l'ecosistema digital actual com a màxim de dues hores.				
		COM 01 A2. Creació d'un espai de referència compartit sobre ús de tecnologies a la web del RUSC amb l'actualització periòdica sobre tendències digitals juvenils.				
	COM 02.	COM 02 A1. Coordinació estable amb la policia local de Tona i vigilants de Seva, Taradell, Viladrau i Balenyà per reforçar el compliment normatiu.				
		COM 02 A2. Elaboració i difusió de materials clars sobre la normativa vigent sobre alcohol, tabac i vapors a comerços i equipaments juvenils i esportius una vegada a l'any per sensibilitzar.				
		COM 02 A3. Continuar realitzant la Campanya jo no venc alcohol a menors				
	COM 03.	COM 03 A1. Continuar amb les campanyes de sensibilització de dies internacionals com per exemple, el dia Mundial Sense Alcohol o el dia Mundial Sense Tabac, aprofitant aquestes dates per visibilitat problemàtiques i reforçar missatges preventius.				
		COM 03 A2. Incorporar de manera sistemàtica criteris i missatges preventius explícits en espais com el SIS i els espais joves amb l'objectiu de trencar la normalització del consum com a element central de la socialització.				
	COM 04.	COM 04 A2. Definir i compartir indicadors d'alerta comuns entre professionals de la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats.				
		COM 04 A3. Mantenir el Programa Alternatiu a la Sanció Administrativa (PASA).				

SALUT	SAL 01.	SAL 01 A1. Coordinar-se amb els centres de Salut perquè, en les situacions detectades de malestar emocional relacionat amb el consum de drogues en adolescents i joves, es pugui reforçar l'orientació cap a recursos comunitaris preventius del territori, com el RUSC, evitant que el consum de substàncies esdevingui una estratègia de regulació emocional.				
COMUNICACIÓ	CIO 01.	CIO 01 A1. Consolidar el RUSC com a espai de referència en matèria de prevenció i orientació sobre addiccions i ús de pantalles, facilitant informació clara, entenedora i actualitzada sobre el recurs i servei existent al territori través de la web i xarxes socials del RUSC.				
		CIO 01 A2. Difusió activa del RUSC com a espai d'orientació inicial, mitjançant la realització d'accions de comunicació diferenciades adreçades a joves, famílies i professionals, adaptant els canals, formats i missatges a les necessitats i característiques de cada col·lectiu per donar a conèixer els recursos preventius i d'orientació disponibles.				
AVALUACIÓ	AVA 01.	AVA 01 A1. Elaboració de la memòria anual d'avaluació del Servei - Pla				
		AVA 01 A2. Recollida sistemàtica d'informació mitjançant fitxes d'acció, basada en indicadors definits prèviament, per analitzar el grau d'execució de les accions i el seu alineament amb els objectius del Pla.				
COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	COO 01.	COO 01 A1. Mantenir la coordinació amb INTABOO 2 vegades l'any				
		COO 01 A2. Mantenir la coordinació de la xarxa comarcal integrada cada mes i mig tal com està organitzada fins ara.				
		COO 01 A3. Establir una coordinació estable amb Joventut i el SIS dues vegades l'any.				
		COO 01 A4. Establir dues reunions al llarg de la vigència del Pla amb la Comissió tècnica per analitzar l'informe anual de seguiment, revisar el grau de desplegament de les accions, fer devolució dels resultats als agents implicats i acordar millores i ajustos en la implementació del Pla.				
		COO 01 A5. Establir a nivell del Rusc un marc teòric del servei (des d'on es parla, amb quina perspectiva) similar al marc teòric del pla.				

14. FITXES D'ACCIÓ

Aquest apartat recull el desplegament detallat de cadascuna de les 52 accions previstes en el marc del Pla. Cada acció es presenta mitjançant una fitxa individual, concebuda com a eina de treball operativa que permet no només descriure l'actuació, sinó també planificar-ne l'execució i facilitar-ne posteriorment el seguiment i l'avaluació.

Cada fitxa recull, de manera sistemàtica, la següent informació:

- L'àmbit, l'objectiu i l'acció: identificació i denominació de l'actuació, vinculada al seu objectiu i àmbit d'intervenció corresponent.
- Existent/millora/nova: indicació de si es tracta d'una actuació ja consolidada, d'una millora d'una acció prèvia, o d'una acció de nova creació.
- Població destinatària: col·lectiu o col·lectius als quals s'adreça l'acció.
- Agents implicats: entitats, serveis o professionals responsables o corresponsables de la seva execució.
- Temporalització: planificació temporal de l'acció, distribuïda per trimestres al llarg dels quatre anys de vigència del Pla (2027-2030).
- Indicadors de procés i de resultat: elements de mesura que permetran valorar el grau d'implementació i l'assoliment de l'acció.
- Observacions: informació complementària rellevant per a la seva execució.

Aquest format homogeni facilita la lectura comparada de les accions entre àmbits, alhora que proporciona als agents implicats un instrument concret i pràctic per orientar el desplegament del Pla any rere any.

Àmbit educatiu

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O1. Donar a conèixer i enfortir els circuits de detecció i d'actuació de casos de consum de substàncies i d'ús problemàtic de pantalles als centres educatius d'ensenyança obligatòria i post obligatòria.
Nivell d'intervenció	Estructural / coordinació interna
Acció	EDU O1 A1. Trobada anual del Rusc amb els 13 centres d'educació primària i 4 centres d'educació secundària i batxillerat per a la difusió activa i contextualitzada del circuit actual de detecció i actuació en casos de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals dels 13 centres d'educació primària i 4 d'educació secundària del territori Mancomunitat
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: equips directius, equips d'orientació psicopedagògica o orientadors/es, infermer/a de Salut i Escola i professorat.
Temporalització	2027: 1T 2028: 1T 2029: 1T 2030: 1T
Indicadors de procés	- Percentatge de reunions realitzades respecte de les previstes (fita: 17 reunions anuals). - Nombre i percentatge de centres educatius participants. - Nombre total de professionals assistents i percentatge d'assistència dels professionals convocats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió per recollir la valoració de les persones participants en relació amb la satisfacció general de la sessió, claredat i utilitat de la informació facilitada, grau de comprensió del circuit i percepció de la millora en la capacitat d'activar el circuit. Registre de coordinacions i derivacions posteriors a les sessions per mesurar si hi ha un increment en l'activació del circuit per part dels centres educatius. El registre permet realitzar una comparativa anual per centre.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O1. Donar a conèixer i enfortir els circuits de detecció i d'actuació de casos de consum de substàncies i d'ús problemàtic de pantalles als centres educatius d'ensenyança obligatòria i post obligatòria.
Nivell d'intervenció	Estructural / coordinació interna
Acció	EDU O1 A2. Trobada anual del Rusc amb els centres de formació postobligatòria del territori (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per a la difusió activa, contextualitzada i adaptada al perfil d'alumnat dels circuits actuals de detecció i actuació davant situacions de consum de substàncies i/o ús problemàtic de pantalles.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals dels centres de formació postobligatòria del territori (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria).
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: equips directius, equips d'orientació psicopedagògica o orientadors/es i professorat.
Temporalització	2027: 4T 2028: 4T 2029: 4T 2030: 4T
Indicadors de procés	- Percentatge de reunions realitzades respecte de les previstes (fita: 5 reunions l'any una per centre). - Nombre i percentatge de centres educatius participants. - Nombre total de professionals assistents i percentatge d'assistència dels professionals convocats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió per recollir la valoració de les persones participants en relació amb la satisfacció general de la sessió, claredat i utilitat de la informació facilitada, grau de comprensió del circuit i percepció de la millora en la capacitat d'activar el circuit. Registre de coordinacions i derivacions posteriors a les sessions per mesurar si hi ha un increment en l'activació del circuit per part dels centres educatius. El registre permet realitzar una comparativa anual per centre.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O2. Enfortir les competències professionals dels centres educatiu per a la detecció del consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i de les conductes de risc associades.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal (formativa)
Acció	EDU O2 A1. Formar-capacitar al personal educatiu dels centres d'educació secundària en la detecció de consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i conductes de risc associades.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals dels centres educatius de secundària del territori mancomunat.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: equips directius, equips d'orientació psicopedagògica o orientadors/es i professorat.
Temporalització	2027: 4T 2028: - 2029: 4T 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de sessions realitzades respecte les previstes (fita: 4 centres d'educació secundària, 1 formació al 2027 i 1 formació al 2029). Total 2 accions formatives durant la vigència del pla. - Nombre i percentatge de professionals participants. - Percentatge de centres participants.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió per valorar el grau de satisfacció dels professionals amb la formació-capacitació i l'increment de coneixements i competències percebudes (permet determinar si la formació enforteix realment les competències professionals). Important determinar el Percentatge de professionals que declaren sentir-se més preparats després de la formació-capacitació per identificar indicadors de consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i conductes de risc associades.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O2. Enfortir les competències professionals dels centres educatiu per a la detecció del consum de substàncies, ús problemàtic de pantalles i de les conductes de risc associades.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal (formativa)
Acció	EDU O2 A2. Formar - capacitar al personal educatiu dels centres educatius de primària en la detecció de l'ús problemàtic de pantalles.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals dels centres educatius de primària del territori mancomunat.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: equips directius, equips d'orientació psicopedagògica o orientadors/es i professorat.
Temporalització	2027: - 2028: 4T 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de sessions realitzades respecte les previstes (fita: 1 formació al 2028). - Nombre i percentatge de professionals participants. - Percentatge de centres participants.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió per valorar el grau de satisfacció dels professionals amb la formació-capacitació i l'increment de coneixements i competències percebudes (permet determinar si la formació enforteix realment les competències professionals). Important determinar el Percentatge de professionals que declaren sentir-se més preparats després de la formació-capacitació per identificar indicadors d'ús problemàtic de pantalles en l'alumnat de primària.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O3. Millorar la cobertura de les actuacions preventives sobre addiccions i ús problemàtic de pantalles en l'àmbit educatiu postobligatori.
Nivell d'intervenció	Estructural/ estratègica i de planificació
Acció	EDU O3 A1. Explorar bones pràctiques a la comarca d'Osona i en altres plans locals o mancomunats per identificar quines accions preventives s'estan realitzant a batxillerat i en altres formacions post obligatòries en l'àmbit de la prevenció d'addiccions per tal de detectar models d'intervenció transferibles al territori mancomunat.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Tècniques del Rusc responsables de la planificació i implementació d'actuacions preventives en l'àmbit educatiu postobligatori del territori mancomunat.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC Agents implicats: tècniques del RUSC.
Temporalització	2027: 1T 2T 2028: - 2029: 1T 2T 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de fonts analitzades - Nombre de reunions o entrevistes realitzades (només es realitzen)
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Nombre i percentatge de bones pràctiques considerades viables. - Memòria tècnica amb les pràctiques identificades, la seva evidència preventiva, valoració de transferibilitat al territori mancomunat i la seva viabilitat d'implementació.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O3. Millorar la cobertura de les actuacions preventives sobre addiccions i ús problemàtic de pantalles en l'àmbit educatiu postobligatori.
Nivell d'intervenció	Selectiva (Diagnosi)
Acció	EDU O3 A2. Realitzar una enquesta a l'alumnat i professorat d'ensenyança post obligatòria (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) per identificar necessitats preventives en matèria d'addiccions i ús problemàtic de pantalles.
Existent/millora/nova	Millorada
Població destinatària	Alumnat i professorat dels centres de formació postobligatòria del territori mancomunitat (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria).
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc. Agents implicats: centres educatius de formació postobligatòria del territori mancomunitat (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria).
Temporalització	2027: 4T 2028: 4T 2029: 4T 2030: 4T
Indicadors de procés	- Nombre i percentatge de centres participants respecte els previstos. - Nombre i percentatge de qüestionaris completats (alumnat i professorat per separat) de cada centre i en global.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Informe de resultats per cada centre diferenciant alumnat de professorat. - Necessitats preventives identificades per tipologia i centre. - Percentatge de necessitats considerades prioritàries respecte del total de necessitats identificades per centre. - Identificació, nombre i percentatge de necessitats comunes entre centres.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O3. Millorar la cobertura de les actuacions preventives sobre addiccions i ús problemàtic de pantalles en l'àmbit educatiu postobligatori.
Nivell d'intervenció	Prevenició selectiva
Acció	EDU O3 A3. Disseny i implementació d'actuacions preventives adaptades a les necessitats de l'alumnat d'educació post obligatòria segons els resultats detectats a l'enquesta a l'alumnat i professorat.
Existent/millora/nova	Nova
Descripció	Amb la informació obtinguda de les accions EDU O3 A1 i EDU O3 A2, es dissenyarien les actuacions preventives adreçades a l'alumnat d'ensenyança postobligatòria.
Població destinatària	Alumnat dels centres de formació postobligatòria del territori mancomunitat (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria) i batxillerat.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: centres de formació postobligatòria del territori mancomunitat (PFI, Escola d'Hostaleria, CFNO, PFI MLP i Grau d'Hostaleria).
Temporalització	2027: 4T 2028: 4T 2029: 4T 2030: 4T
Indicadors de procés	- Nombre d'actuacions dissenyades. - Percentatge d'actuacions dissenyades respecte de les necessitats prioritàries. - Nombre d'actuacions finalment implementades. - Percentatge d'actuacions implementades respecte de les dissenyades. - Nombre i percentatge de participants tant a escala individual (per centre) com global (conjunt del territori).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Document final proposta d'implementació per centre o transversal. - Adequació de les actuacions a les necessitats detectades: - o Percentatge d'actuacions implementades que responen exactament a una necessitat detectada. - o Valoració qualitativa. Si el contingut, la metodologia i el format de l'actuació encaixen amb el que l'alumnat i professorat van expressar com a necessitat. - Percentatge d'actuacions realitzades que responen a necessitats comunes entre centres. Qüestionari post-sessió: grau de satisfacció de les persones participants.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O4. Conscienciar l'alumnat sobre els riscos reals envers les substàncies socialment normalitzades (el tabac, l'alcohol, cànnabis, begudes energètiques i vapors) i l'ús problemàtic de pantalles, reforçant les competències socioemocionals com a factors de protecció davant les conductes de risc i les addiccions.
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	EDU O4 A1. Seguir implementant els tallers preventius a l'alumnat de primària centrats en el desenvolupament d'habilitats per a la vida i la promoció d'un ús crític i saludable de les pantalles.
Existent/millora/nova	Existent
Descripció	A mi no m'enganyes: Les TRIC (Tecnologies de la Relació, Informació i Comunicació) suposen un espai d'oci, d'interacció i relació. Es donen eines per comprendre i relacionar-se amb el món en línia i la construcció de la identitat digital. Habilitats per la Vida: el taller es centra en reflexionar sobre habilitats per la vida, abordant temes com la pressió de grup, com ens relacionem amb el grup d'iguals, aprendre estratègies per saber dir "no" i parlar de canvis propis de l'adolescència.
Població destinatària	Alumnat de primària dels centres educatius del territori mancomunitat
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC Agents implicats: equips directius i professionals dels centres d'educació primària.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de tallers realitzats. - Percentatge de tallers realitzats respecte dels tallers planificats. - Nombre de grups participants. - Percentatge de grups coberts respecte del total de grups existents. - Nombre d'alumnes participants. - Percentatge de tallers realitzats de cada tipologia amb materials actualitzats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió: - Grau de satisfacció de l'alumnat. - Grau de satisfacció dels professionals dels centres educatius (professorat, equip directiu...). Autopercepció de l'alumnat dels aprenentatges adquirits.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O4. Conscienciar l'alumnat sobre els riscos reals envers les substàncies socialment normalitzades (el tabac, l'alcohol, cànnabis, begudes energètiques i vapors) i l'ús problemàtic de pantalles, reforçant les competències socioemocionals com a factors de protecció davant les conductes de risc i les addiccions.
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	EDU O4 A2. Seguir implementant els tallers a l'alumnat de secundària abordant temàtiques com el consum de drogues i l'ús de pantalles i actualitzar-los cada any segons les tendències del moment.
Existent/millora/nova	Millorada
Descripció	Sigues tu! (primer cicle): taller de prevenció sobre el consum de drogues que promou el pensament crític, la presa de decisions responsables i estratègies per afrontar la pressió del grup d'iguals. Sortim de festa (segon cicle): taller de sensibilització sobre les relacions interpersonals en contextos d'oci i festa, fomentant conductes segures i la prevenció de situacions de risc. Cànnabis: Informació per a Decisions Conscients (segon cicle). Taller que ofereix informació rigorosa sobre els efectes del cànnabis en el cervell i la salut mental, afavorint una presa de decisions informada i responsable.
Població destinatària	Alumnat de secundària
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC Agents implicats: equips directius i professionals dels centres d'educació secundària.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de tallers realitzats. - Percentatge de tallers realitzats respecte dels tallers planificats. - Nombre de grups participants. - Percentatge de grups coberts respecte del total de grups existents. - Nombre d'alumnes participants. - Percentatge d'alumnes participants respecte del total d'alumnes de secundària. - Percentatge de tallers realitzats de cada tipologia amb materials actualitzats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió: - Grau de satisfacció de l'alumnat. - Grau de satisfacció dels professionals dels centres educatius (professorat, equip directiu...).

	- Autopercepció de l'alumnat dels aprenentatges adquirits. Increment dels coneixements sobre riscos i factors de protecció. Valoració de la pertinència dels continguts.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O4. Conscienciar l'alumnat sobre els riscos reals envers les substàncies socialment normalitzades (el tabac, l'alcohol, cànnabis, begudes energètiques i vapors) i l'ús problemàtic de pantalles, reforçant les competències socioemocionals com a factors de protecció davant les conductes de risc i les addiccions.
Nivell d'intervenció	Estructural/ estratègica i de planificació
Acció	EDU O4 A3. Elaborar una fitxa tècnica i metodològica de cada taller preventiu que es realitza a primària i secundària.
Existent/millora/nova	Nova
Descripció	https://www.elrusc.mancoplana.cat/centres-educatius
Població destinatària	Professionals responsables de la planificació, coordinació i implementació dels tallers.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC Agents implicats: tècniques del RUSC
Temporalització	2027: 2T 3T 2028: - 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre i percentatge de fitxes elaborades disponible al finalitzar el primer any del pla (2027) en relació amb els tallers disponibles.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Disponibilitat d'un catàleg complet de fitxes. - Valoració de la utilitat de les fitxes per part dels professionals.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O5. Iniciar actuacions preventives abans de l'edat d'inici del consum de begudes energètiques (12 anys) i vapors (13,4 anys).
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	EDU O5 A1. Oferir a tots els grups de 6è de primària tallers preventius (prevenció universal) específics sobre begudes energètiques i vapors que són les dues substàncies amb una edat d'inici més primerenca.
Existent/millora/nova	Nova
Descripció	L'edat d'inici del consum de begudes energètiques segons la diagnosi elaborada és de 12 anys i vapors 13,4 anys.
Població destinatària	Alumnat de 6è de primària.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: equips directius i professionals dels centres d'educació primària i professorat de 6è de primària.
Temporalització	2027: 4T 2028: 4T 2029: 4T 2030: 4T
Indicadors de procés	- Nombre de tallers realitzats. - Percentatge de tallers realitzats respecte dels tallers planificats. - Nombre de grups participants. - Percentatge de cobertura dels grups de 6è. - Nombre d'alumnes participants.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió: - Grau de satisfacció de l'alumnat. - Grau de satisfacció dels professionals dels centres educatius (professorat, equip directiu...). - Autopercepció de l'alumnat dels aprenentatges adquirits. Increment dels coneixements sobre riscos i efectes de les begudes energètiques i els vapors.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU O6. Seguir integrant la perspectiva de gènere en les intervencions de prevenció dels usos problemàtics de pantalles.
Nivell d'intervenció	Estructural/ estratègica i de planificació
Acció	EDU O6 A1. Revisar, i si cal actualitzar, les activitats existents (tallers a l'alumnat de primària i secundària) de prevenció de l'ús problemàtic de pantalles per assegurar que s'integra de manera sistemàtica la perspectiva de gènere, tenint en compte els diferents usos, riscos i impactes segons gènere.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Tècniques del Rusc responsables de la planificació i implementació d'actuacions preventives.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC Agents implicats: -
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre d'activitats revisades. - Percentatge d'activitats revisades en relació amb les existents. - Nombre d'activitats modificades o actualitzades. - Percentatge d'activitats modificades o actualitzades en relació amb les existents.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Valoració tècnica de la incorporació de la perspectiva de gènere.
Observacions	

EDUCATIU	
Objectiu	EDU 07. Implementació d'estratègies preventives basades en l'evidència
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	EDU 07 A1. Implementació d'una prova pilot d'una activitat preventiva, vivencial basada en l'evidència a 2n-3r d'ESO als 4 Centres escolars de secundària per treballar la presa de decisions i la prevenció del consum de substàncies.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Alumnat de 2n i 3r d'ESO
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: equips directius i professionals dels centres d'educació secundària i professorat de 2n i 3r d'ESO.
Temporalització	2027: 2028: 1T 2T 3T 2029: 2030:
Indicadors de procés	- Nombre de tallers realitzats. - Percentatge de tallers realitzats respecte dels tallers planificats. - Nombre de grups participants. - Percentatge de grups coberts respecte del total de grups existents (cobertura respecte del total de grups de 2n i 3r d'ESO). - Nombre d'alumnes participants. - Percentatge d'alumnes participants respecte del total d'alumnes de 2n i 3r d'ESO.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió: - Grau de satisfacció de l'alumnat. - Grau de satisfacció dels professionals dels centres educatius (professorat, equip directiu...). - Autopercepció de l'alumnat dels aprenentatges adquirits. - Adequació percebuda del format vivencial. Valoració de la viabilitat de la implementació. Informe de resultats de la prova pilot amb recomanacions de continuïtat o escalabilitat.
Observacions	

Àmbit familiar

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O1. Millorar la consciència i la capacitat de les famílies per gestionar de manera saludable l'ús de pantalles, establir límits educatius adequats i fomentar actituds preventives a la llar, promovent un clima familiar positiu i reduint els conflictes associats.
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	FAM O1 A1. Seguir oferint xerrades/tallers (presencials) a les famílies d'habilitats educatives en el bon ús de les pantalles a demanda.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Famílies
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: cap
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de centres o entitats sol·licitants. - Nombre de xerrades o tallers realitzats. - Nombre de famílies participants.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de satisfacció de les famílies participants. - Utilitat percebuda dels continguts i eines facilitades. - Intenció d'aplicació de les estratègies treballades a la llar.
Observacions	

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O1. Millorar la consciència i la capacitat de les famílies per gestionar de manera saludable l'ús de pantalles, establir límits educatius adequats i fomentar actituds preventives a la llar, promovent un clima familiar positiu i reduint els conflictes associats.
Nivell d'intervenció	Prevenció universal
Acció	FAM O1 A2. Actualitzar cada trimestre el banc de recursos de la web del RUSC amb informació per a famílies amb recomanacions específiques sobre com gestionar l'ús de pantalles.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Famílies
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: -
Temporalització	2027: 1T 3T 2028: 1T 3T 2029: 1T 3T 2030: 1T 3T
Indicadors de procés	- Nombre d'actualitzacions realitzades cada trimestre. - Nombre d'actualitzacions realitzades anualment. - Nombre de nous recursos incorporats. - Nombre de visites o consultes als recursos publicats al trimestre i anualment.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Anàlisi de les estadístiques web. - Nombre de descàrregues o visualitzacions dels recursos.
Observacions	

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O2. Dotar les famílies de recursos, orientació i estratègies pràctiques per gestionar de manera efectiva l'ús de pantalles en infants de 0 a 12 anys, promovent un equilibri saludable entre tecnologia i altres activitats.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal
Acció	FAM O2 A1. Dissenyar i difondre un tríptic informatiu adreçat a les famílies a partir de 4t de primària amb recomanacions sobre l'ús saludable de pantalles i la gestió familiar dels dispositius.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Famílies d'alumnat a partir de 4t de primària.
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: -
Temporalització	2027: - 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de tríptics distribuïts. - Nombre de centres participants en la difusió.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de cobertura de la difusió. - Nombre de descàrregues en format digital.
Observacions	

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O2. Dotar les famílies de recursos, orientació i estratègies pràctiques per gestionar de manera efectiva l'ús de pantalles en infants de 0 a 12 anys, promovent un equilibri saludable entre tecnologia i altres activitats.
Nivell d'intervenció	Prevenició selectiva
Acció	FAM O2 A2. Prova Pilot: Taller Pantalles en família: educar, acompanyar i conèixer des d'una mirada compartida. Taller conjunt per famílies i fills o filles de 9 a 12 anys als tres SIS (Taradell, Balenyà i Tona).
Existent/millora/nova	Millorada
Població destinatària	Famílies i infants de 9 a 12 anys participants als SIS de Taradell, Balenyà i Tona.
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: professionals dels 3 SIS (Taradell, Balenyà i Tona)
Temporalització	2027: 4T 2028: 1T 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de tallers realitzats (Fita; 3 tallers entre el 4rt trimestre 2027 i el 1è trimestre 2028). - Nombre de famílies participants. - Nombre d'infants participants. - Taxa d'assistència (quantes famílies i infants han assistit al taller respecte de les que estaven convocades o inscrites) i permanència (quantes famílies i infants han estat presents durant tot el taller, sense marxar abans o abandonar la sessió.)
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió (famílies i infants). - Grau de satisfacció de famílies i infants. - Millora percebuda sobre recursos, orientació i estratègies pràctiques per gestionar de manera efectiva l'ús de pantalles. - Valoració de la utilitat de les eines treballades durant el taller. Percentatge de famílies que valoren les eines com aplicables a la llar. Percentatge d'infants que valoren positivament el format conjunt
Observacions	

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O2. Dotar les famílies de recursos, orientació i estratègies pràctiques per gestionar de manera efectiva l'ús de pantalles en infants de 0 a 12 anys, promovent un equilibri saludable entre tecnologia i altres activitats.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal
Acció	FAM O2 A3. Realitzar una prova pilot amb les famílies de 5è i 6è de primària de dos municipis del territori per compartir les dinàmiques, tendències i aspectes rellevants detectats als tallers “Habilitats per a la vida” i “A mi no m’enganyes” realitzats amb l'alumnat.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Famílies de 5è i 6è de primària dels 2 municipis participants (a determinar).
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: centres escolars d'aquests dos municipis a determinar.
Temporalització	2027: 3T 2028: 3T 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de sessions realitzades. - Nombre de famílies participants. - Taxa d'assistència (quantes famílies han assistit al taller respecte de les que estaven convocades o inscrites) i permanència (quantes famílies i han estat presents durant tot el taller, sense marxar abans o abandonar la sessió.)
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió - Grau de satisfacció de les famílies. - Increment del coneixement sobre les dinàmiques detectades entre l'alumnat. - Utilitat percebuda de la informació compartida per a l'acompanyament educatiu.
Observacions	

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O2. Dotar les famílies de recursos, orientació i estratègies pràctiques per gestionar de manera efectiva l'ús de pantalles en infants de 0 a 12 anys, promovent un equilibri saludable entre tecnologia i altres activitats.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal
Acció	FAM O2 A4. Webinar online adreçat a totes les famílies amb infants sobre “L'impacte de les pantalles en el cervell de 0-12 anys” que pugui visualitzar-se en directe i pugui ser consultat asincrònicament a la web del Rusc.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Famílies amb infants de 0 a 12 anys.
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: agents que puguin ajudar a fer la difusió (Centres educatius, SIS, serveis socials...)
Temporalització	2027: 4T 2028: - 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de webinars realitzats. - Nombre d'inscripcions. - Nombre d'assistents en directe. - Nombre de visualitzacions en diferit.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió (famílies) - Grau de satisfacció de les famílies participants. - Valoració dels coneixements adquirits. - Percentatge de famílies que consideren útils i aplicables els continguts. Anàlisi de les visualitzacions i consultes posteriors del contingut. Percentatge de famílies que accedeixen al recurs més d'una vegada de manera asincrònica.
Observacions	

FAMILIAR	
Objectiu	FAM O3. Augmentar la consciència de les famílies sobre els riscos del consum adolescent de substàncies socialment normalitzades i promoure una actitud preventiva davant el consum.
Nivell d'intervenció	Prevenció universal
Acció	FAM O3 A1. Generar material digital en la línia "a cegues no mola" per cada una de les substàncies socialment normalitzades (alcohol, begudes energètiques, tabac i vapors) que les famílies puguin consultar de manera asincrònica sobre els riscos i senyals d'alerta per publicar a la web del RUSC i a les xarxes socials.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Famílies
Agents implicats	Lideratge: tècniques el RUSC Agents implicats: cap
Temporalització	2027: - 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de materials elaborats. - Percentatge de materials publicats respecte dels planificats - Nombre de substàncies abordades. - Nombre de publicacions realitzades a la web i xarxes socials.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Nombre de visualitzacions, descàrregues i interaccions.
Observacions	

Àmbit d'oci i lleure

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 01. Incrementar la participació dels infants i adolescents en activitats d'oci presencial, promovent alternatives atractives i diverses que contrarestin l'ús de pantalles com a principal forma d'entreteniment passiu
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	OCI 01 A1. Seguir facilitant, dins de les competències de la MLP, els recursos necessaris com per exemple la cessió d'espais, concessió de subvencions, autorització d'espais oberts... per fer viables les iniciatives d'oci proposades per persones joves i prèviament acceptades.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Població infantojuvenil
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: serveis i agents municipals, mancomunats i comunitaris competents en la gestió d'espais, autoritzacions i suport a les activitats d'oci infantojuvenil.
Temporalització	2027: T1 T2 T3 T4 2028: T1 T2 T3 T4 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de sol·licituds rebudes anualment. - Nombre d'iniciatives juvenils recolzades anualment i percentatge respecte a les sol·licitades. - Nombre i percentatge de subvencions, cessions o recursos facilitats per tipologia a l'any. - Nombre d'infants i joves participants o previsió de participació en les iniciatives recolzades per la MLP.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Increment d'activitats d'oci impulsades per joves amb els suport de la MLP per any. - Satisfacció dels joves promotors/associacions/entitats amb el suport administratiu rebut per part de la MLP. - Percentatge d'iniciatives impulsades per primera vegada. - Percentatge d'iniciatives que es tornen a proposar o es consoliden gràcies als recursos facilitats per la MLP.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 01. Incrementar la participació dels infants i adolescents en activitats d'oci presencial, promovent alternatives atractives i diverses que contrarestin l'ús de pantalles com a principal forma d'entreteniment passiu
Nivell d'intervenció	Prevenició selectiva
Acció	OCI 01 A2. Seguir fomentant de la vinculació dels adolescents i joves atesos de manera individual a través del PASA o Espai consulta a entitats culturals, tradicionals i associatives del territori (colles de gegants, capgrossos, castellers, correfoc, entitats musicals o artístiques, esportives, juvenils i de lleure com esplais, caus...) i altres alternatives d'oci presencial i comunitari.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Adolescents i joves atesos pel PASA, Espai Consulta o altres serveis d'acompanyament juvenil.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: altres serveis municipals, mancomunats i agents comunitaris vinculats a l'acompanyament juvenil i a les entitats culturals, tradicionals, esportives, artístiques i de lleure del territori.
Temporalització	2027: T1 T2 T3 T4 2028: T1 T2 T3 T4 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de joves orientats anualment cap a recursos comunitaris. - Nombre de vinculacions efectives realitzades. - Percentatge de vinculacions efectives respecte a les orientacions. - Nombre i percentatge anual de joves vinculats a cada categoria d'entitat (culturals, tradicionals, artístiques, musicals, esportives, juvenils, de lleure, etc.). - Percentatge de joves que es vinculen a més d'una entitat.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Manteniment de la vinculació al cap de sis mesos. - Valoració dels joves sobre la utilitat de la derivació.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 02. Reduir l'associació entre oci i consum en adolescents i joves mitjançant la intensificació d'accions preventives en entorns de socialització juvenil amb elevada concentració d'adolescents i joves.
Nivell d'intervenció	Estructural / diagnòstica (Prevenició comunitària)
Acció	OCI 02 A1. Identificar i fer un informe dels espais, moments i activitats amb elevada concentració d'adolescents on l'associació entre oci i consum és més present per a cada municipi.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Tècniques del Rusc i ajuntaments participants
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: serveis municipals, mancomunats i agents comunitaris vinculats a la gestió d'espais, activitats juvenils i coneixement del territori, així com professionals i referents que interactuen habitualment amb adolescents i joves.
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de municipis analitzats. - Nombre d'espais i esdeveniments identificats per municipi. - Nombre d'entrevistes, reunions o observacions de camp realitzades.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Elaboració d'un informe diagnòstic per a cada municipi. - Identificació de contextos prioritaris d'intervenció per a cada municipi. - Aplicabilitat dels resultats en la planificació preventiva Valoració dels ajuntaments sobre la utilitat del diagnòstic.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 02. Reduir l'associació entre oci i consum en adolescents i joves mitjançant la intensificació d'accions preventives en entorns de socialització juvenil amb elevada concentració d'adolescents i joves.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal (acció comunitària amb enfocament de reducció de riscos).
Acció	OCI 02 A2. Revisar i reforçar la formació "A l'altra banda de la barra" a les entitats que participen en l'organització de les festes populars.
Existent/millora/nova	Millora
Població destinatària	Membres d'entitats organitzadores de festes populars i responsables de barres que participen en la formació "A l'altra banda de la barra".
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: serveis municipals, mancomunats i agents comunitaris vinculats a l'organització de festes populars, així com les entitats i responsables de barres que participen en la formació.
Temporalització	2027: 3T 2028: 3T 2029: 3T 2030: 3T
Indicadors de procés	- Nombre de formacions realitzades. - Nombre de persones participants. - Nombre d'entitats participants. - Percentatge de responsables de barra formats. - Nombre de materials formatius revisats o actualitzats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió: - Grau de satisfacció de les persones participants a la formació. - Increment dels coneixements sobre dispensació responsable i reducció de riscos. - Percepció d'utilitat i aplicabilitat de les mesures apreses durant la formació en les festes posteriors. - Percepció de millora potencial en la gestió de barres. Percentatge d'entitats que incorporen protocols de dispensació responsable.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 02. Reduir l'associació entre oci i consum en adolescents i joves mitjançant la intensificació d'accions preventives en entorns de socialització juvenil amb elevada concentració d'adolescents i joves.
Nivell d'intervenció	Estructural/ estratègica i de planificació
Acció	OCI 02 A3. Ampliar la guia existent de violències sexuals incorporant-hi un apartat específic sobre consum de substàncies.
Existent/millora/nova	Millora
Població destinatària	Organitzadors d'esdeveniments, professionals municipals i entitats del territori que utilitzen la guia com a instrument de prevenció i gestió de riscos en espais festius.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: serveis municipals, mancomunats i agents comunitaris vinculats a l'organització d'esdeveniments, així com professionals que participen en l'elaboració, revisió i difusió de la guia.
Temporalització	2027: - 2028: 1T 2T 3T 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Elaboració de l'apartat específic. - Nombre de guies distribuïdes. - Nombre d'entitats receptores.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Disponibilitat de la guia actualitzada. - Valoració de la utilitat per part dels professionals i entitats.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 02. Reduir l'associació entre oci i consum en adolescents i joves mitjançant la intensificació d'accions preventives en entorns de socialització juvenil amb elevada concentració d'adolescents i joves.
Nivell d'intervenció	Reducció de riscos
Acció	OCI 02 A4. Mantenir els estands sobre reducció de riscos " A cegues no mola" en els espais d'oci nocturn.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Població jove que participa en espais d'oci nocturn al territori mancomunat.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: tècniques de el Rusc, Igualtat, Joventut i entitat externa
Temporalització	2027: T1 T2 T3 T4 2028: T1 T2 T3 T4 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre d'estands instal·lats. - Nombre de contactes realitzats. - Nombre de materials preventius distribuïts. - Nombre d'assessoraments breus realitzats. - Nombre de derivacions al servei d'espai consulta de El Rusc
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Valoració de les persones participants. - Nombre de consultes ateses. - Percentatge d'esdeveniments amb valoració global 'Alta' o 'Mitjana' sobre el total d'esdeveniments realitzats" (valoració qualitativa de la persona tècnica sobre el grau d'assoliment dels objectius preventius de l'acció). - Percentatge d'esdeveniments que incorporen l'estand.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 03. Millorar les habilitats personals i socials dels joves en contextos d'oci, fomentant la presa de decisions responsables i la prevenció del consum de substàncies.
Nivell d'intervenció	Prevenció universal
Acció	OCI 03 A1. Elaborar i implementar un decàleg preventiu adreçat als clubs esportius i entitats que participen en campus, colònies, activitats d'estiu del territori amb orientacions clares i aplicables per prevenir consums de substàncies, promoure hàbits saludables, detectar situacions de risc i establir criteris d'actuació coherents en espais d'oci
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals dels clubs esportius, entitats de lleure, organitzadors de campus, colònies i activitats d'estiu del territori mancomunat.
Agents implicats	Lideratge: Tècniques del RUSC Agents implicats: clubs esportius i entitats que participen en campus, colònies, activitats d'estiu del territori mancomunat.
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: T1 T2 T3 T4 2030: -
Indicadors de procés	- Elaboració del decàleg. - Nombre de materials distribuïts. - Nombre i percentatge d'entitats destinatàries totals i per tipologia a les que s'ha fer arribar el material.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de coneixement del decàleg. - Nombre d'entitats que incorporen les orientacions total i per tipologia d'entitat. - Valoració de la utilitat del document.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 03. Millorar les habilitats personals i socials dels joves en contextos d'oci, fomentant la presa de decisions responsables i la prevenció del consum de substàncies.
Nivell d'intervenció	Prevenció selectiva
Acció	OCI 03 A2. Formar joves referents del territori (com monitors i monitores de lleure, entrenadors/es d'activitats esportives o altres joves implicats en espais d'oci) en competències preventives i de detecció precoç, per reforçar el seu paper educatiu, d'acompanyament i d'identificació primerenca de situacions de risc en contextos d'oci juvenil.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Referents del territori: monitors i monitores de lleure, entrenadors/es d'activitats esportives o altres joves implicats en espais d'oci.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: serveis municipals, mancomunats i agents comunitaris vinculats al lleure educatiu, esportiu i juvenil, així com les entitats que faciliten la participació dels joves referents en les formacions.
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: - 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de formacions realitzades. - Nombre de les persones participants formades. - Nombre i percentatge d'entitats representades totals i per tipologia (clubs esportius, entitats de lleure, campus, colònies, etc.) - Nombre d'hores de formació impartides.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post-sessió: - Grau de satisfacció de les persones participants. - Increment percebut de coneixements i competències preventives. Increment percebut de la capacitat per detectar situacions de risc.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 03. Millorar les habilitats personals i socials dels joves en contextos d'oci, fomentant la presa de decisions responsables i la prevenció del consum de substàncies.
Nivell d'intervenció	Prevenció universal
Acció	OCI 03 A3. Seguir treballant amb les activitats, programes i tallers dirigits a millorar les habilitats personals com ara el Poca vergonya.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Població jove
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: joves que participen en el "Poca vergonya"
Temporalització	2027: T1 T2 T3 T4 2028: T1 T2 T3 T4 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre d'activitats realitzades. - Nombre de participants. - Nombre d'episodis produïts.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de satisfacció de les persones participants. - Impacte del Poca Vergonya en la comunitat juvenil (visualitzacions, difusió...)
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 04. Millorar el coneixement i la conscienciació dels adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en l'esport i l'activitat física, promovent decisions saludables durant l'oci i les pràctiques esportives
Nivell d'intervenció	Estructural / diagnòstica (Prevenició comunitària)
Acció	OCI 04 A1. Identificar els usos, percepcions i hàbits relacionats amb el consum de begudes energètiques en contextos esportius i d'activitat física amb l'objectiu d'adequar les accions de sensibilització i prevenció als contextos reals de pràctica esportiva dels adolescents i joves.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Tècniques del Rusc responsables de la planificació i implementació d'actuacions preventives.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: professionals i adolescents/joves que participen en activitats esportives (clubs esportius, gimnasos i espais d'activitat física, Àrea de Joventut, Àrea d'Esports, entitats de lleure esportiu...).
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: T1 T2 T3 T4 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de qüestionaris o entrevistes realitzades. - Nombre de persones participants (adolescents i joves). - Nombre de professionals o referents esportius participants. - Nombre i percentatge de clubs / espais esportius implicats (cobertura territorial i representativitat per tipologia d'espai esportiu).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Informe de resultats. - Identificació de patrons de consum, percepcions i necessitats preventives.
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 04. Millorar el coneixement i la conscienciació dels adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en l'esport i l'activitat física, promovent decisions saludables durant l'oci i les pràctiques esportives
Nivell d'intervenció	Prevenició universal.
Acció	OCI 04 A2. Realitzar accions de sensibilització i informació (una campanya preventiva) adreçades a adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en el rendiment físic, la salut i el benestar, en coordinació amb clubs esportius i espais de pràctica esportiva.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Població adolescent i jove.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: clubs esportius, gimnasos i espais d'activitat física, Àrea de Joventut, Àrea d'Esports, entitats de lleure esportiu.
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: - 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de materials de sensibilització elaborats (cartells, infografies, vídeos, posts, guies...) - Nombre de canals utilitzats per a la difusió (xarxes socials, clubs esportius, entitats esportives...). - Nombre de coordinacions amb clubs o equipaments esportius. - Nombre de clubs o equipaments implicats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Abast de la campanya preventiva: nombre de publicacions o impactes comunicatius generats (visualitzacions, impressions, difusió, exposició indirecta), aparicions en xarxes dels clubs...). - Grau de satisfacció de les persones participants (si es pot recollir la informació sobre la seva percepció). - Increment dels coneixements sobre els efectes de les begudes energètiques (només si es realitza un pre-post test en algun entitat o club esportiu).
Observacions	

OCI I LLEURE	
Objectiu	OCI 04. Millorar el coneixement i la conscienciació dels adolescents i joves sobre els efectes reals de les begudes energètiques en l'esport i l'activitat física, promovent decisions saludables durant l'oci i les pràctiques esportives
Nivell d'intervenció	Prevenió universal
Acció	OCI 04 A3. Implicar entrenadors/es, monitors/es i referents esportius en la transmissió de missatges preventius sobre el consum de begudes energètiques (i suplementes) reforçant el seu rol com a models de decisions saludables.
Existent/millora/nova	Nova
Descripció	Identificació i selecció dels clubs o entitats esportives participants per realitzar les coordinacions on se'ls proporciona informació rigorosa, missatges clau i materials de suport sobre el consum de begudes energètiques perquè puguin integrar la prevenció de manera natural en els entrenaments, activitats i espais esportius.
Població destinatària	Directa: els clubs i entitats esportives Indirecte: població adolescent i jove que practiquen esport en entitats o clubs del territori mancomunat.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: clubs i entitats esportives del territori mancomunat
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de clubs o entitats esportives implicats. - Nombre de reunions o accions formatives realitzades.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau d'implicació dels clubs i entitats esportives en la transmissió de missatges preventius sobre el consum de begudes energètiques (i suplementes) reforçant el seu rol com a models de decisions saludables (anualment es pot passar una breu qüestionari amb un ítem de percepció escala Likert 1–5). - Percepció d'increment dels coneixements preventius després de les coordinacions, avaluada mitjançant un ítem de percepció en escala Likert (1–5) que mesura si els referents consideren que disposen de més informació i eines per transmetre missatges preventius en els espais esportius. - Incorporació de missatges preventius en els espais esportius (cartells, missatges, post a les xarxes socials...).
Observacions	

Àmbit comunitari

COMUNITARI	
Objectiu	COM 01. Augmentar el coneixement i la competència dels professionals sobre continguts digitals, xarxes socials i videojocs que utilitzen infants i adolescents, per tal de prevenir riscos i afavorir un ús segur i responsable de les tecnologies.
Nivell d'intervenció	Prevenició universal (formació)
Acció	COM 01 A1. Formació específica per a professionals sobre l'ecosistema digital actual com a màxim de dues hores.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals que treballen amb infants, adolescents i joves.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: serveis municipals o mancomunats que poden facilitar la difusió, la convocatòria i l'accés als professionals destinataris.
Temporalització	2027: 1T 2T 2028: - 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de formacions realitzades. - Nombre de formacions realitzades anualment, respecte a la previsió (Fita: 1 formació). - Nombre de professionals participants. - Nombre de serveis representats - Percentatge de serveis/entitats representats sobre el total de serveis convidats.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de satisfacció de les persones participants. - Increment percebut de coneixement sobre xarxes socials, videojocs i tendències digitals juvenils. - Utilitat percebuda de la formació per a la pràctica professional.
Observacions	

COMUNITARI	
Objectiu	COM 01. Augmentar el coneixement i la competència dels professionals sobre continguts digitals, xarxes socials i videojocs que utilitzen infants i adolescents, per tal de prevenir riscos i afavorir un ús segur i responsable de les tecnologies.
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	COM 01 A2. Creació d'un espai de referència compartit sobre ús de tecnologies a la web del RUSC amb l'actualització periòdica sobre tendències digitals juvenils.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals que treballen amb infants, adolescents, joves i famílies.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: equip de comunicació i serveis municipals o mancomunats que donen suport a la difusió.
Temporalització	2027: 3T 2028: 3T 2029: 3T 2030: 3T
Indicadors de procés	- Creació de l'espai web. - Compliment de l'actualització anual prevista (1 vegada l'any-3t). - Volum de contingut renovat per actualització (anual). - Nombre de recursos publicats, per tipologia (acumulat). - Nombre de visites úniques per mes + mitjana de pàgines vistes per visita). - Accions de difusió vinculades a cada actualització
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Increment anual de visites a l'espai web. - Nombre de descàrregues o visualitzacions dels recursos. - Valoració de la utilitat dels continguts per part dels professionals i famílies (en cas que es realitzi una enquesta anual).
Observacions	Seria adient vincular explícitament una acció de difusió/comunicació (newsletter, xarxes, correu als agents implicats) coincidint amb cada actualització del 3T, ja que si no es difon activament cada cop, l'espai corre el risc de "morir" entre actualitzacions.

COMUNITARI	
Objectiu	COM 02. Reduir l'alta accessibilitat dels menors a substàncies amb restriccions legals (alcohol, tabac i vapors) en el context comercial, assegurant el compliment efectiu de la normativa i reforçant la coordinació amb agents clau, com comerços i policia local.
Nivell d'intervenció	Estructural / Coordinació
Acció	COM 02 A1. Coordinació estable amb la policia local de Tona i vigilants de Seva, Taradell, Viladrau i Balenyà per reforçar el compliment normatiu.
Existent/millora/nova	Nova
Descripció	L'objectiu de les reunions de coordinació és la revisió de casos detectats, identificació de comerços sensibles o reincidents, alinear procediments i planificar actuacions preventives o de control en establiments del territori i detectar necessitats de formació, materials, criteris comuns, protocols... D'aquesta manera, es trasllada als comerços un missatge clar: recordatori de la normativa vigent, obligació de verificar l'edat, prohibició de venda a menors i importància de mantenir pràctiques responsables per protegir la salut juvenil.
Població destinatària	Directa: Policia local de Tona i vigilants municipals de Seva, Taradell, Viladrau i Balenyà i tècniques del Rusc. Indirecta: els comerços del territori
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: policia local de Tona i vigilants de Seva, Taradell, Viladrau i Balenyà.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de reunions de coordinació realitzades a l'any - Grau de compliment del calendari de reunions: reunions realitzades / reunions previstes × 100. - Nombre de municipis participants (sobre el total de 5). - Nombre d'acords o criteris comuns establerts. - Nombre d'actuacions preventives o de control realitzades per municipi.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de coordinació percebut entre agents implicats. - Nombre d'actuacions de control/inspecció efectivament realitzades als comerços derivades dels acords + nombre d'incidències o sancions detectades. - Valoració tècnica del compliment normatiu i de les necessitats detectades (informe/acta de síntesi anual del Rusc a partir de les reunions).
Observacions	

COMUNITARI	
Objectiu	COM 02. Reduir l'alta accessibilitat dels menors a substàncies amb restriccions legals (alcohol, tabac i vapors) en el context comercial, assegurant el compliment efectiu de la normativa i reforçant la coordinació amb agents clau, com comerços i policia local.
Nivell d'intervenció	Prevenió ambiental-estructural
Acció	COM 02 A2. Elaboració i difusió de materials clars sobre la normativa vigent sobre alcohol, tabac i vapors a comerços i equipaments juvenils i esportius una vegada a l'any per sensibilitzar.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Comerços, equipaments juvenils, equipaments esportius i agents comunitaris.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: serveis municipals o mancomunats que donin suport a la difusió dels materials elaborats.
Temporalització	2027: 2T 2028: 2T 2029: 2T 2030: 2T
Indicadors de procés	- Nombre de materials elaborats. - Nombre de materials distribuïts. - Nombre de comerços i equipaments receptors. - Percentatge de cobertura territorial.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de cobertura de la difusió. - Valoració de la claredat i utilitat dels materials. - Increment percebut del coneixement sobre la normativa vigent.
Observacions	Abans de realitzar l'acció fixar una fita a assolir en relació amb : - Nombre de materials a elaborar. - Amb els nombre comerços objectiu.

COMUNITARI	
Objectiu	COM 02. Reduir l'alta accessibilitat dels menors a substàncies amb restriccions legals (alcohol, tabac i vapors) en el context comercial, assegurant el compliment efectiu de la normativa i reforçant la coordinació amb agents clau, com comerços i policia local.
Nivell d'intervenció	Prevenició universal
Acció	COM 02 A3. Continuar realitzant la Campanya jo no venc alcohol a menors
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Comerços i establiments amb venda d'alcohol.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: establiments comercials i locals d'oci.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre d'establiments participants. - Percentatge d'establiments participants sobre el total censats. - Nombre i tipologia de materials distribuïts. - Nombre de municipis on s'implementa la campanya i tenen establiments comercials i locals d'oci amb venda d'alcohol. Percentatge de municipis del territori on s'implementa la campanya. - Nombre d'accions de formació/sensibilització al personal dels establiments (si es realitzen).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Visibilitat de la campanya als establiments. % d'establiments amb cartell/adhesiu visible i verificat. - Valoració dels agents implicats sobre la utilitat de la campanya. - Evolució de dades de sancions o incidències per venda a menors.
Observacions	

COMUNITARI	
Objectiu	COM 03. Seguir promovent valors i referents socials protectors que contrarestin la normalització cultural del consum entre el jovent en l'entorn social, mitjançant accions comunitàries coordinades i l'enfortiment del vincle entre agents comunitaris i adolescents i joves.
Nivell d'intervenció	Prevenció universal
Acció	COM 03 A1. Continuar amb les campanyes de sensibilització de dies internacionals com per exemple, el dia Mundial Sense Alcohol o el dia Mundial Sense Tabac, aprofitant aquestes dates per visibilitat problemàtiques i reforçar missatges preventius.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Població general, en especial a adolescents i joves.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: serveis municipals o mancomunats que donin suport a la difusió dels materials elaborats.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de campanyes realitzades. - Nombre de dies internacionals treballats durant l'any (fita: 4 a l'any). - Nombre de publicacions o accions comunicatives. - Nombre de canals utilitzats. - Nombre de municipis on s'ha difós la campanya. - Nombre de materials o peces comunicatives noves creades (diferenciant de les reutilitzades d'anys anteriors).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Nombre de visualitzacions, interaccions i materials distribuïts. - Valoració de la visibilitat i claredat dels missatges preventius. - Grau d'alineació de les accions amb els dies internacionals prioritzats.
Observacions	

COMUNITARI	
Objectiu	COM 03. Seguir promovent valors i referents socials protectors que contrarestin la normalització cultural del consum entre el jovent en l'entorn social, mitjançant accions comunitàries coordinades i l'enfortiment del vincle entre agents comunitaris i adolescents i joves.
Nivell d'intervenció	Prevenió universal / selectiva
Acció	COM 03 A2. Incorporar de manera sistemàtica criteris i missatges preventius explícits en espais com el SIS i els espais joves amb l'objectiu de trencar la normalització del consum com a element central de la socialització.
Existent/millora/nova	Nova
Descripció	Espai de treball-coordinació entre el Rusc i els professionals dels diferents SIS amb l'objectiu de consensuar conjuntament els criteris i missatges preventius que es volen incorporar a nivell comunitari.
Població destinatària	Població adolescent i jove que utilitza el SIS i els espais joves.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: professionals del SIS
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de reunions de treball/coordinació realitzades en referència a les previstes. - Existència d'un document de criteris/missatges consensuat (sí/no).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Enquesta als professionals participants anual: - o Valoració dels professionals sobre la utilitat de les reunions de treball/coordinació. - o Percepció-observació per part dels professionals de canvis en la normalització del consum dins els espais socio-educatius.
Observacions	

COMUNITARI	
Objectiu	COM 04. Millorar la detecció precoç de situacions de risc relacionades amb el consum de substàncies i l'ús problemàtic de pantalles en menors i joves, afavorint una intervenció més ràpida i eficaç.
Nivell d'intervenció	Formativa
Acció	COM 04 A1. Formar els professionals comunitaris en detecció precoç i primera resposta educativa a través de la Jornada Rusc + Intaboo (Comarcal).
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Professionals que treballen amb infants, adolescents i joves.
Agents implicats	Lideratge: El RUSC i Intaboo Agents implicats: professionals comunitaris dels diferents serveis del territori.
Temporalització	2027: - 2028: - 2029: 3T 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de jornades realitzades (previsió: 1). - Nombre de professionals participants. - Nombre de serveis representats. - Nombre d'entitats/institucions coorganitzadores o col·laboradores.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Qüestionari post jornada: - Grau de satisfacció de les persones participants. - Autopercepció del nivell de competències adquirides en detecció precoç i primera resposta educativa. - Utilitat percebuda dels continguts per a la pràctica professional.
Observacions	1 jornada al 3t del 2028 (meitat de la vigència del pla)

COMUNITARI	
Objectiu	COM 04. Millorar la detecció precoç de situacions de risc relacionades amb el consum de substàncies i l'ús problemàtic de pantalles en menors i joves, afavorint una intervenció més ràpida i eficaç.
Nivell d'intervenció	Estructural / Coordinació
Acció	COM 04 A2. Definir i compartir indicadors d'alerta comuns entre professionals de la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals de la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: professionals de la Xarxa Integrada de Serveis Especialitzats
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: - 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre d'indicadors d'alerta definits. - Nombre de serveis participants. - Nombre de reunions de treball realitzades. - Existència d'un document compartit d'indicadors pantalles i drogues (sí/no).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	Al finalitzar el primer any es podrà avaluar: - Grau de consens assolit entre els serveis participants sobre els indicadors definits. - Valoració de la utilitat prevista del document per part dels professionals participants. Els següents anys es podria avaluar mitjançant enquesta o grup de discussió: - Grau d'ús dels indicadors per part dels serveis. - Millora percebuda en la detecció precoç i coordinació entre professionals.
Observacions	L'avaluació de l'ús real i l'impacte dels indicadors en la detecció precoç s'hauria de recollir en una acció de seguiment posterior (any 2 o 3), un cop el document estigui implementat als serveis.

COMUNITARI	
Objectiu	COM 04. Millorar la detecció precoç de situacions de risc relacionades amb el consum de substàncies i l'ús problemàtic de pantalles en menors i joves, afavorint una intervenció més ràpida i eficaç.
Nivell d'intervenció	Indicada
Acció	COM 04 A3. Mantenir el Programa Alternatiu a la Sanció Administrativa (PASA).
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Adolescents i joves amb sancions administratives relacionades amb consum o tinença de substàncies, i les seves famílies (si s'escau).
Agents implicats	Lideratge: tècniques del servei de Consulta del RUSC. Agents implicats: Intaboo i Guardia Urbana de Vic.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de casos derivats al PASA. - Nombre de joves participants. - Nombre d'intervencions educatives realitzades. - Percentatge de finalització del programa.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau d'assoliment del pla educatiu individualitzat. - Valoració del procés per part dels joves, famílies i professionals.
Observacions	

Àmbit de salut

SALUT	
Objectiu	SAL 01. Promoure la salut emocional dels joves a través de les accions preventives, de manera que disminueixi l'ús del consum de substàncies com a estratègia de regulació emocional.
Nivell d'intervenció	Estructural/ estratègica i de planificació
Acció	SAL 01 A1. Coordinar-se amb els centres de Salut perquè, en les situacions detectades de malestar emocional relacionat amb el consum de drogues en adolescents i joves, es pugui reforçar l'orientació cap a recursos comunitaris preventius del territori, com el RUSC, evitant que el consum de substàncies esdevingui una estratègia de regulació emocional.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Adolescents i joves
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: professionals dels centres de Salut.
Temporalització	2027: 2T 2028: 2T 2029: 2T 2030: 2T
Indicadors de procés	- Nombre de reunions de coordinació realitzades (fita: 3 centres d'atenció primària al territori i es realitzarà 1 reunió anual). - Nombre de professionals sanitaris participants. - Nombre de derivacions o orientacions al servei de Consulta del Rusc.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Variació anual del nombre de derivacions al Rusc per part dels Centres de Salut. - Valoració dels professionals sobre la utilitat de la coordinació.
Observacions	

Àmbit de comunicació

COMUNICACIÓ	
Objectiu	CIO 01. Augmentar el coneixement i l'accessibilitat de la població juvenil, les famílies i els professionals als recursos i serveis disponibles en matèria de prevenció i atenció de les addiccions
Nivell d'intervenció	Comunicació (Prevenció universal)
Acció	CIO 01 A1. Consolidar el RUSC com a espai de referència en matèria de prevenció i orientació sobre addiccions i ús de pantalles, facilitant informació clara, entenedora i actualitzada sobre el recurs i servei existent al territori través de la web i xarxes socials del RUSC.
Existent/millora/nova	Millora
Població destinatària	Adolescents, joves, famílies, professionals i població general.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: equip de comunicació i serveis municipals o man-comunats que donen suport a la difusió.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de nous continguts preventius publicats a la web del Rusc. - Nombre de publicacions a xarxes socials. - Nombre de visites a la web del RUSC.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Evolució anual de les visites al web del Rusc.
Observacions	

COMUNICACIÓ	
Objectiu	CIO 01. Augmentar el coneixement i l'accessibilitat de la població juvenil, les famílies i els professionals als recursos i serveis disponibles en matèria de prevenció i atenció de les addiccions
Nivell d'intervenció	Comunicació (Prevenció universal i selectiva)
Acció	CIO 01 A2. Difusió activa del RUSC com a espai d'orientació inicial, mitjançant la realització d'accions de comunicació diferenciades adreçades a joves, famílies i professionals, adaptant els canals, formats i missatges a les necessitats i característiques de cada col·lectiu per donar a conèixer els recursos preventius i d'orientació disponibles.
Existent/millora/nova	Millora
Població destinatària	Adolescents i joves, famílies i professionals.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del RUSC. Agents implicats: equip de comunicació i serveis municipals o mancomunats que donen suport a la difusió.
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Nombre d'accions presencials de difusió del servei de Consulta del Rusc adreçades a la ciutadania. - Nombre de publicacions a les xarxes socials sobre el servei de consulta del RUSC.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Abast de les accions comunicatives (nombre de persones impactades per les accions de comunicació presencials o digitals. - Nombre de derivacions i/o consultes rebudes al servei de Consulta del Rusc.
Observacions	

Àmbit d'avaluació

AVALUACIÓ	
Objectiu	AVA 01. Desenvolupar un model d'avaluació estructurat, basat en indicadors, que permeti analitzar l'efectivitat de les intervencions i l'assoliment dels objectius a través de les accions del Pla.
Nivell d'intervenció	Estructural - Avaluació
Acció	AVA 01 A1. Elaboració de la memòria anual d'avaluació del Servei - Pla
Existent/millora/nova	Millora
Població destinatària	Professionals responsables del Pla (Servei del RUSC), responsables polítics i comissió tècnica del Pla.
Agents implicats	Lideratge: tècniques responsables del Pla i del Rusc. Agents implicats: cap
Temporalització	2027: 4T 2028: 4T 2029: 4T 2030: 4T
Indicadors de procés	- Nombre d'accions del Pla amb dades recollides. - Percentatge d'accions incorporades a la memòria.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Memòria anual elaborada i presentada. - Valoració de la qualitat de la informació recollida (avaluació interna sobre exhaustivitat, coherència i utilitat de les dades incorporades). - Utilització dels resultats per a la planificació de millores.
Observacions	

AVALUACIÓ	
Objectiu	AVA 01. Desenvolupar un model d'avaluació estructurat, basat en indicadors, que permeti analitzar l'efectivitat de les intervencions i l'assoliment dels objectius a través de les accions del Pla.
Nivell d'intervenció	Estructural - Avaluació
Acció	AVA 01 A2. Recollida sistemàtica d'informació mitjançant fitxes d'acció, basada en indicadors definits prèviament, per analitzar el grau d'execució de les accions i el seu alineament amb els objectius del Pla.
Existent/millora/nova	Millora
Població destinatària	Professionals responsables de les accions del Pla.
Agents implicats	Lideratge: tècniques responsables del Pla i del RUSC. Agents implicats: cap
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 4T 2028: 1T 2T 3T 4T 2029: 1T 2T 3T 4T 2030: 1T 2T 3T 4T
Indicadors de procés	- Existència del sistema de recollida d'indicadors - Nombre d'indicadors incorporats al sistema i nombre d'indicadors recollits reals respecte als incorporats al sistema. - Nombre d'accions del Pla amb dades recollides
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Disponibilitat d'informació sistemàtica per a l'avaluació del Pla (si el sistema proporciona dades suficients per elaborar la memòria anual). - Grau de compliment dels indicadors definits (percentatge d'indicadors que tenen dades registrades). - Millora de la qualitat del seguiment de les actuacions (si el seguiment és més complet i ordenat que l'any anterior).
Observacions	

Àmbit de coordinació i gestió del Pla

COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	
Objectiu	COO 01. Establir un model estable de coordinació entre els diferents agents i serveis implicats per connectar les intervencions i articular espais tècnics regulars.
Nivell d'intervenció	Estructural (Coordinació)
Acció	COO 01 A1. Mantenir la coordinació amb INTABOO 2 vegades l'any
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Professionals del RUSC i d'INTABOO.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: Intaboo
Temporalització	2027: 2T 4T 2028: 2T 4T 2029: 2T 4T 2030: 2T 4T
Indicadors de procés	- Nombre de reunions realitzades (fita: 2/any segons previsió). - Nombre de professionals assistents a cada reunió. - Percentatge d'assistència a cada reunió (nombre de participants reals / nombre de persones convocades, per cada reunió). - Nombre d'acords adoptats (recompte d'acords recollits a l'acta).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de compliment dels acords establerts (% d'acords complerts sobre el total, realitzant el seguiment a la reunió següent - complert / en curs / no complert-). - Valoració de la coordinació entre equips (breu enquesta anual al finalitzar la segona reunió). - Grau de satisfacció amb l'espai de coordinació
Observacions	

COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	
Objectiu	COO 01. Establir un model estable de coordinació entre els diferents agents i serveis implicats per connectar les intervencions i articular espais tècnics regulars.
Nivell d'intervenció	Estructural (Coordinació)
Acció	COO 01 A2. Mantenir la coordinació de la xarxa comarcal integrada cada mes i mig tal com està organitzada fins ara.
Existent/millora/nova	Existent
Població destinatària	Professionals de la Xarxa Comarcal Integrada.
Agents implicats	Lideratge: professionals de la Xarxa Comarcal Integrada, entre ells el Servei del Rusc. Agents implicats: professionals de la Xarxa Comarcal Integrada, entre ells el Servei del Rusc.
Temporalització	2027: T1 T2 T3 T4 2028: T1 T2 T3 T4 2029: T1 T2 T3 T4 2030: T1 T2 T3 T4
Indicadors de procés	- Nombre de reunions realitzades (fita: cada mes i mig). - Nombre de professionals assistents a cada reunió. - Percentatge d'assistència a cada reunió (nombre de participants reals / nombre de persones convocades, per cada reunió). - Nombre i percentatge d'assistència dels serveis. - Nombre d'acords o actuacions coordinades (recompte d'acords recollits a l'acta).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Grau de compliment dels acords establerts (% d'acords complerts sobre el total, realitzant el seguiment a la reunió següent - complert / en curs / no complert-). - Continuitat de la xarxa de coordinació (nombre de reunions realitzades / nombre de reunions previstes (ràtio de compliment del calendari)). - Valoració dels professionals sobre el funcionament de la xarxa (enquesta anual). - Increment de les actuacions coordinades entre serveis (comparació del nombre d'acords/actuacions coordinades -indicador de procés- respecte a l'any anterior i valorar tendència: creixement, estabilitat o descens).
Observacions	

COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	
Objectiu	COO 01. Establir un model estable de coordinació entre els diferents agents i serveis implicats per connectar les intervencions i articular espais tècnics regulars.
Nivell d'intervenció	Estructural (coordinació)
Acció	COO 01 A3. Establir una coordinació estable amb Joventut i el SIS dues vegades l'any.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals de Joventut i dels SIS.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: professionals del SIS i Joventut
Temporalització	2027: 1T 3T 2028: 1T 3T 2029: 1T 3T 2030: 1T 3T
Indicadors de procés	- Nombre de reunions realitzades (fita: 2/l'any). - Nombre de professionals assistents a cada reunió. - Percentatge d'assistència a cada reunió (nombre de participants reals / nombre de persones convocades, per cada reunió). - Nombre d'acords o actuacions coordinades (recompte d'acords recollits a l'acta).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Continuitat de la coordinació (nombre de reunions realitzades / nombre de reunions previstes (ràtio de compliment del calendari)). - Grau de compliment dels acords o actuacions establerts (% d'acords o actuacions complertes sobre el total, realitzant el seguiment a la reunió següent -complert / en curs / no complert-). - Valoració de la satisfacció dels professionals participants amb l'espai de coordinació i grau de coordinació entre serveis. - Millora en la detecció i derivació de situacions de risc relacionades amb el consum de substàncies o l'ús problemàtic de pantalles: ○ Valoració subjectiva dels professionals (en la mateixa enquesta de valoració de la satisfacció dels professionals participants). ○ Nombre de casos detectats i derivats coordinadament entre Joventut-SIS i el Rusc i comparativa anual respecte els anteriors.
Observacions	

COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	
Objectiu	COO 01. Establir un model estable de coordinació entre els diferents agents i serveis implicats per connectar les intervencions i articular espais tècnics regulars.
Nivell d'intervenció	Estructural (coordinació)
Acció	COO 01 A4. Establir dues reunions al llarg de la vigència del Pla amb la Comissió tècnica per analitzar l'informe anual de seguiment, revisar el grau de desplegament de les accions, fer devolució dels resultats als agents implicats i acordar millores i ajustos en la implementació del Pla.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Servei responsable del Pla Mancomunat (El Rusc) i Comissió Tècnica participant en el Pla.
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: agents comunitaris participants en la Comissió Tècnica del Pla.
Temporalització	2027: 1T 2028: - 2029: 4T 2030: -
Indicadors de procés	- Nombre de reunions realitzades (fita: 2 al llarg de la vigència del Pla). - Nombre de professionals assistents a cada reunió. - Taxa d'assistència a cada reunió (nombre de participants reals / nombre de persones convocades, per a cada reunió). - Taxa d'assistència dels serveis (nombre de serveis participants reals / nombre de serveis convocats per a cada reunió). - Nombre d'accions revisades (recompte i contrastat amb el total d'accions del Pla). - Nombre de propostes de millora acordades.
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Revisió del grau de desplegament del Pla (% de desplegament del Pla" mesurat en cada una de les 2 reunions - % d'accions iniciades/en curs/completades sobre el total d'accions del Pla). - Nombre de millores incorporades sobre el total proposades. Enquesta al finalitzar cada una de les reunions: valoració del funcionament de la Comissió Tècnica (utilitat de l'espai, claredat del retorn de resultats, qualitat del debat, utilitat...).
Observacions	

COORDINACIÓ I GESTIÓ DEL PLA	
Objectiu	COO 01. Establir un model estable de coordinació entre els diferents agents i serveis implicats per connectar les intervencions i articular espais tècnics regulars.
Nivell d'intervenció	Estructural
Acció	COO 01 A5. Establir a nivell del Rusc un marc teòric del servei (des d'on es parla, amb quina perspectiva) similar al marc teòric del pla.
Existent/millora/nova	Nova
Població destinatària	Professionals del Servei Rusc
Agents implicats	Lideratge: tècniques del Rusc Agents implicats: -
Temporalització	2027: 1T 2T 3T 2028: - 2029: - 2030: -
Indicadors de procés	- Elaboració del marc teòric (document elaborat i finalitzat dins un termini determinat 3T 2027) - Validació interna del document (sí/no).
Avaluació de resultats/instruments d'avaluació	- Disponibilitat del document marc del servei (Sí/no amb data de validació). - Coherència entre el marc teòric del servei i el desplegament de les actuacions del Pla (anàlisi documental comparativa mitjançant una revisió tècnica, contrastant el marc del servei amb el marc teòric del Pla i amb les accions que es desplegaran durant la seva vigència).
Observacions	

15. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Tal com es detalla a [*“Guia Pràctica d’Avaluació dels Plans Locals de Prevenció d’Addiccions \(2023\)”*](#), l’avaluació és l’única estratègia per acreditar que l’activitat preventiva s’està duent a terme de manera correcta. És per això, amb la intenció de garantir una bona avaluació i seguiment del Pla Local d’Addiccions de la Mancomunitat La Plana es presenta, a continuació i en termes generals, les fases d’avaluació que aquest ha de contenir així com els mecanismes de seguiment que es poden emprar per a garantir-ne, en la mesura del possible, l’aplicació eficaç i vetllar per l’objectiu general de del Pla «Dotar la població de la Mancomunitat La Plana, tant infants, adolescents i joves, i les seves famílies, així com totes aquelles persones implicades en les tasques de prevenció i intervenció davant els consums de substàncies i usos problemàtics de pantalles, d’eines, habilitats i serveis que serveixin per prevenir i minimitzar les addiccions, reduir els danys associats i promoure els usos saludables de pantalles».

a. Avaluació de necessitats

Descripció i metodologia

És de rellevant importància tenir en compte quines necessitats es detecten en el territori on es vol executar el Pla. Cada territori és particular i així ho són també les seves necessitats. Hi ha molts tipus de necessitats en l’àmbit de la prevenció i tal com es descriu a la *Guia Pràctica d’Avaluació* una de les dificultats amb les quals ens podem topar a l’hora de fer una bona detecció de necessitats és que podem estar treballant amb col·lectius sense percepció de necessitat. Aleshores ens trobem davant de la pregunta de: com avaluem les necessitats? La Guia detalla cinc fases principals que s’han de tenir en compte per poder fer una bona avaluació de necessitats:

- Definició dels col·lectius: persones a les quals volem dirigir les accions.
- Detecció d’agents comunitaris i professionals: persones professionals que estan en contacte amb el col·lectiu destinatari de la prevenció.
- Selecció i disseny de les tècniques a aplicar: tècniques que utilitzarem per a la recollida d’informació.
- Preparació del treball de camp: planificació de les tècniques i col·lectius amb els quals es treballarà així com la detecció dels recursos humans i materials dels quals disposem.
- Anàlisi de dades: detecció de les necessitats a partir de tota la informació de la qual disposem.

«L'acció preventiva ha de provocar uns efectes que redueixen les necessitats preventives i no «curar patologies socials». Per tant, és més acurat anomenar avaluació de necessitats al procés per a conèixer els aspectes que han de modificar-se mitjançant la prevenció.» (Martínez, D.P. 2023).

b. Avaluació de procés

Descripció i metodologia

«**L'avaluació de procés** és certificar la implementació» (Martínez, D.P. 2023) és a dir, poder avaluar, en última instància si s'han dut a terme o no o si s'ha efectuat de la manera en què s'havia plantejat. Es diferencia de l'avaluació de resultat en tant que L'avaluació de procés ha de ser un peritatge estructural del Pla és a dir, si s'ha realitzat com estava previst en primera instància.

L'avaluació de resultats, encara que més endavant s'especificaran les seves característiques, és aquella encarregada d'avaluar l'impacte que ha tingut sobre l'objectiu general del qual partíem, és important tenir en compte, que aquesta beurà de tota aquella informació recopilada durant l'avaluació de procés. És per això, que és de vital importància, garantir aquest procés avaluatiu per cada una de les accions que es duguin a terme en el si del Pla.

Una de les eines que es poden emprar per a poder fer l'avaluació de procés, és un **llibre de càlcul**, aquest ens permet introduir tots els indicadors que hem especificat en cada una de les accions que hem de dur a terme. Ens permet comprovar de manera immediata com s'estan desenvolupant les accions segons els objectius previstos.

Aplicació del sistema d'avaluació de procés

L'avaluació de procés es fonamenta directament en els **indicadors de procés** definits en cada **fitxa d'acció**. Cada acció disposa dels seus propis indicadors específics, dissenyats per mesurar allò que és rellevant en cada cas, i són la base del seguiment continuat del Pla.

Aquests indicadors permeten verificar:

- el grau d'execució,
- la coherència amb el planificat,
- la cobertura i participació,
- i la qualitat operativa de cada acció.

Les tècniques del Rusc seran les responsables de recollir, registrar i actualitzar la informació dels indicadors. Això garanteix que el seguiment sigui: continuat, fiable, homogeni entre accions, i útil per a la posterior avaluació de resultats.

L'avaluació de procés es durà a terme de manera continuada al llarg de l'execució de cada acció, coincidint amb el registre periòdic dels indicadors a les fitxes d'acció, i es consolidarà en una revisió global anual del conjunt d'accions del Pla.

La informació derivada d'aquest procés d'avaluació servirà per detectar desviacions respecte al planificat, introduir millores en l'execució, i proporcionar la base d'informació necessària per a la posterior avaluació de resultats i impacte

c. Avaluació de resultats i impacte

L'ideal en tot pla i política és evidenciar que l'execució de la mateixa ha contribuït a produir una millora en la societat. És a dir, establir si l'execució de les accions que contempla el Pla de prevenció de drogues de la Mancomunitat La Plana 2027-2030 ha estat causa directa d'una disminució dels nivells de conductes addictives o en una reducció dels nivells de risc en el consum de substàncies.

L'avaluació és una fase determinant en tota política que servirà, a més, per a contrastar els recursos emprats, el nivell d'abast dels objectius o el nivell de participació i coordinació de cadascun dels àmbits municipals.

No obstant això, com sabem, la variació de les conductes addictives que pugui experimentar una comunitat obeeix a múltiples causes, accions i polítiques interrelacionades.

Per tant, serà fonamental el compromís dels diferents agents implicats en la recollida d'indicadors i seguiment del Pla a fi de poder mesurar, encara que sigui de manera aproximada, l'impacte de les accions preventives en els nivells de les conductes addictives de la població de la Mancomunitat La Plana. Prenen major rellevància l'avaluació de procés o activitat i l'avaluació de resultat.

Descripció i metodologia

Prenent de referència la Guia Pràctica d'Avaluació dels Plans Locals de Prevenció d'Addiccions (2023), podem dir que l'**avaluació de resultats** quantifica quant d'eficaços han estat els objectius que s'han proposat així com l'acció preventiva. S'ha de tenir en compte que una avaluació de resultats o d'eficàcia no ha de realitzar-se en finalitzar l'acció preventiva, ja que ens mancarien dades per poder fer una comparativa de l'anterioritat de l'aplicació de l'acció amb la situació posterior.

Existeixen diferents dissenys per poder dur a terme una avaluació de resultats, es presenten els tres dissenys més utilitzats i adients:

- **Disseny ex-post:** S'aplica només al finalitzar l'acció.
- **Disseny pre-post** amb un únic grup: S'aplica amb anterioritat i posterioritat a l'acció.
- **Disseny pre-post** amb grup control: S'aplica amb anterioritat i posterioritat a l'acció i es compara amb un grup control el qual no ha rebut l'acció.

L'**avaluació d'impacte** és la que ens permet comparar una situació en dos moments diferents, previ i posterior a l'aplicació de l'acció preventiva i mesurar com aquesta ha implicat a la realitat de la població destinatària. Ens permet comprovar quina ha estat l'eficiència de l'acció preventiva.

Finalment, l'**avaluació cost-benefici**, com el seu nom indica, ens permet avaluar i comparar la relació entre els diners invertits en l'acció preventiva i els resultats que s'han aconseguit a partir d'aquesta.

Aplicació del sistema d'avaluació de resultats i impacte

L'avaluació de resultats i d'impacte del Pla es fonamenta en els **indicadors de resultat definits a cadascuna de les fitxes d'acció**.

Aquests indicadors permeten valorar:

- eficàcia de les accions: el grau d'assoliment dels objectius específics de cada actuació.
- estimar la contribució de les accions preventives als canvis observats en la població destinatària (a nivell d'acció).
- la contribució del Pla a la millora dels factors de protecció i a la reducció dels factors de risc en l'àmbit territorial de la Mancomunitat La Plana (a nivell de Pla).

Els indicadors s'han dissenyat per mesurar, segons la naturalesa de cada acció, aspectes com la percepció de l'increment dels coneixements o la modificació d'actituds, els canvis en la percepció del risc, l'adquisició de competències preventives, la millora de les pràctiques professionals etc,. Quan la tipologia de l'acció ho permeti, també es valoraran els canvis observats en les conductes relacionades amb els consums de substàncies i els usos problemàtics de pantalles.

Les tècniques del Rusc seran les responsables de la recollida, sistematització i validació de la informació, vetllant perquè els criteris de registre siguin homogenis en totes les accions, les dades siguin comparables al llarg de la vigència del Pla i els resultats puguin integrar-se en una avaluació global coherent.

L'avaluació de resultats i impacte es durà a terme amb una periodicitat anual, coincidint amb la revisió global de les accions, i de manera integral al finalitzar la vigència del Pla (2030), moment en què es podrà valorar l'assoliment global dels objectius plantejats.

La informació derivada d'aquest procés d'avaluació servirà per mesurar el grau d'assoliment dels objectius del Pla, identificar oportunitats de millora, orientar la planificació dels plans anuals de treball i elaborar les memòries anuals de seguiment, així com l'avaluació final del Pla 2027-2030.

SISTEMA DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PLA 2027-2030

16. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Agència de Salut Pública de Catalunya (2023). Informe anual 2022 sobre Addiccions a Catalunya.
- Agència de Salut Pública de Catalunya (2023). PLA de DROGUES i ADDICCIONS COMPORTAMENTALS. 2019-2023
- Agència de Salut Pública de Catalunya. ([s. d.](#)). Salut comunitària. Generalitat de Catalunya.
- Amaro, H., Sanchez, M., Bautista, T., & Cox, R. ([2021](#)). Social vulnerabilities for substance use. *Neuropharmacology*, 188, 108518.
- Becoña, E. (1999). Bases teóricas que sustentan los programas de prevención de drogas. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.
- Belfiore, C. I., et al. ([2024](#)). A multi-level analysis of biological, social, and psychological determinants of substance use disorder and co-occurring mental health outcomes. *Psychoactives*, 3(2), 194–214.
- Centre de Prevenció i intervenció en drogodependències SPOTT (2012). Guia per a l'elaboració d'un pla local de prevenció de drogodependències. Diputació de Barcelona.
- Direcció General de Planificació en Salut (2023). Enquesta de salut de Catalunya, 2022.
- Direcció General de Planificació en Salut. ([2021](#)). Pla de salut de Catalunya 2021-2025. Generalitat de Catalunya.
- European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. ([2013](#)). Drug prevention interventions targeting minority ethnic populations.
- European Union Drugs Agency. ([s. d.](#)). European Prevention Curriculum (EUPC): A manual for decision-makers, opinion-makers and policy-makers in science-based prevention.
- Hansen, E. R., et al. ([2025](#)). Adolescent substance use patterns and subsequent risk of mental and behavioural disorders. *The Lancet Public Health*.
- Journal of Substance Use and Addiction Treatment. ([2024](#)). Social determinants of health and substance use disorder across the life course: A scoping review.
- Martínez Oró, D. P. (2023) Guia Pràctica d'Avaluació dels Plans Locals de Prevenció d'Addiccions. Diputació de Barcelona.

Ministerio de Sanidad. ([s. d.](#)). Los determinantes sociales de la salud. Gobierno de España.

Ministerio de Sanidad. ([s. d.](#)). Poblaciones diana en prevención. Plan Nacional sobre Drogas. Gobierno de España.

Ministerio de Sanidad. ([2022](#)). Los determinantes sociales de la salud en España (2010–2021): Una revisión exploratoria de la literatura. *Revista Española de Salud Pública*, 96.

Ministerio de Sanidad. ([2021](#)). Documento técnico del grupo de trabajo de vigilancia de equidad y determinantes sociales de la salud. Gobierno de España.

Ministerio de Sanidad. ([2003](#)). Hechos probados sobre los determinantes sociales de la salud. Oficina Regional para Europa de la Organización Mundial de la Salud.

Ministerio de Sanidad. ([2000](#)). Factores de riesgo y protección de carácter social relacionados con el consumo de drogas. Plan Nacional sobre Drogas.

Observatori del Sistema de Salut de Catalunya ([2017](#)). Desigualtats socioeconòmiques en la salut i la utilització de serveis sanitaris públics en la població de Catalunya. Observatori sobre els efectes de la crisi en la salut de la població. Barcelona: Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya.

Observatori de les Desigualtats en Salut ([2020](#)). Desigualtats en Salut. Agència de Qualitat i Avaluació Sanitàries de Catalunya (AQuAS).

Observatorio Europeo de las Drogas y las Toxicomanías. ([2017](#)). Respuestas sanitarias y sociales a los problemas asociados a las drogas: Una guía europea.

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. ([2024](#)). EDADES Alcohol, tabaco y drogas ilegales en España. Ministerio de Sanidad. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. ([2025](#)). ESTUDES. Encuesta sobre Uso de Drogas en Enseñanzas Secundarias en España. Ministerio de Sanidad. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.

Observatorio Español de las Drogas y las Adicciones. ([2024](#)). Informe sobre Adicciones Comportamentales y Otros Trastornos Adictivos EDADES y ESTUDES. Madrid: Ministerio de Sanidad. Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas, 2024. 89 p.

- Pedrosa, E. M. P. ([2009](#)). Factores de riesgo y protección en el consumo de sustancias en adolescentes. *Pulso: revista de educación*, (32), 147-173.
- Plan Nacional sobre Drogas ([2017](#)). Estrategia Nacional sobre Adicciones 2017-2024. Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. Edita: Secretaría General Técnica. Centro de Publicaciones Delegación del Gobierno para el Plan Nacional sobre Drogas.
- Raver, E., et al. ([2024](#)). Rural–urban differences in treatment initiation and engagement for substance use disorders. *Health Services Research*.
- World Health Organization. ([2025](#)). World report on social determinants of health equity.
- World Health Organization. ([2022](#)). World mental health report: Transforming mental

ANNEXOS

Annex 1. Resultats de la diagnosi – Versió extensa

Magnituds i nivells de consum de substàncies

ALCOHOL

Informació quantitativa

- Si tenim en compte l'**edat mitjana d'inici de consum**, la població estudiant de la Mancomunitat se situa als 13,54 anys, de Catalunya a 13,9 anys i d'Espanya a 13,9 anys.
- A la Mancomunitat, han consumit begudes alcohòliques «**Alguna vegada a la vida**» el 23,73% de les persones enquestades (23,11% dones, 24,48% homes), Catalunya se situa en un 73,1% (72,4% dones, 73,9% homes) i Espanya en un 73,9% (75,3% dones, 72,4% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit begudes alcohòliques «**En els últims 12 mesos**» el 20,40% de les persones enquestades (19,95% dones, 20,94% homes), Catalunya se situa en un 70,3% (71,0% dones, 69,6% homes) i Espanya en un 71,0% (72,5% dones, 69,5% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit begudes alcohòliques «**En els últims 30 dies**» el 12,53% de les persones enquestades (13,63% dones, 11,21% homes), Catalunya se situa en un 51,3% (51,9% dones, 50,7% homes) i Espanya en un 51,8% (52,2% dones, 51,5% homes).
- **Dades desglossades per nivell educatiu³:**
 - 1r i 2n ESO (12-14 anys)
 - Alguna vegada a la vida: 6,21%.
 - Últims 12 mesos: 4,25%.
 - Últims 30 dies: 1,31%.
 - 3r i 4t ESO + 1r i 2n Batxillerat (14-18 anys)
 - Alguna vegada a la vida: 35,81%.
 - Últims 12 mesos: 31,53%.
 - Últims 30 dies: 20,27%.
 - Batxillerat (16-18 anys)
 - Alguna vegada a la vida: 65,96%.
 - Últims 12 mesos: 61,70%.
 - Últims 30 dies: 45,74%.

³ Les dades corresponents al consum d'alcohol s'han desglossat per nivell educatiu per tal d'assegurar que la diferència percentual amb les dades autonòmiques i estatals no es degut a un biaix en les dades i respon a una realitat territorial.

- En conjunt, l'alumnat enquestat de la Mancomunitat mostra nivells de consum d'alcohol molt inferiors als observats a nivell català i estatal. El consum és molt baix en 1r i 2n d'ESO, augmenta moderadament en 3r i 4t d'ESO i s'incrementa a Batxillerat, però sempre mantenint-se per sota de les dades de Catalunya i Espanya.
- **Altres dades** (dades analitzades sobre els % de persones consumidores)
 - Si tenim en compte **amb qui** es consumeix el grup de persones que han afirmat fer-ho, el consum d'alcohol es fa majoritàriament acompanyat d'amistats, tant entre nois (53,21%) com entre noies (55,80%), i de manera molt minoritària en solitari (0,92% nois i 1,45% noies). També és inexistent el consum acompanyat de familiars (0% en tots els casos).
 - Pel que fa al **botellot**, un 22,94% dels nois i un 26,81% de les noies afirmen haver-hi participat, mentre que la majoria declara que no ho ha fet (44,04% nois, 38,41% noies).
 - D'entre els qui han participat en botellots, la **preparació de les begudes** recau sobretot en el mateix alumnat i el seu grup d'amistats, amb un 54,05% de les noies i un 32% dels nois que afirmen preparar el botellot juntament amb les amistats. També destaca que el 40% dels nois diuen preparar-lo ells mateixos, en contrast amb un 27,03% de les noies. Altres formes d'adquisició, com amistats o coneguts més grans, són menys habituals (28% dels nois ho reben d'una amitat, 16,22% de les noies, i només el 2,70% de les noies indica coneguts més grans). Cap alumne declara que el prepari un familiar.
 - Pel que fa als **llocs on l'alumnat accedeix a l'alcohol**, els supermercats petits són el canal de compra més habitual, amb un 27,52% dels nois i un 34,78% de les noies. En segon lloc, els supermercats grans també apareixen com a punt de compra per a l'11,01% dels nois i el 19,57% de les noies. Les bodegues són poc utilitzades pels adolescents, amb un 4,59% en nois i un 0,72% en noies. En canvi, les respostes agrupades en «altres» canals suposen un percentatge considerable, especialment entre els nois (23,85%) i en menor mesura entre les noies (10,14%), encara que les respostes inclouen espais com discoteques o amistats, la majoria no especifiquen els llocs de compra.
 - Entre l'alumnat que ha consumit begudes alcohòliques l'últim any o l'últim mes, la meitat (51,01%) afirma no haver patit cap efecte negatiu derivat del seu consum. Per altra banda, encara que en percentatges molt reduïts, aquells efectes negatius que marquen les persones que si que n'han detectat, es troben, majoritàriament: conflictes amb amistats (4,05%) i problemes amb la policia (2,83%). Altres conflictes encara representen valors més petits.

- Finalment, si tenim en compte la **pressió pel consum**, de totes aquelles persones que afirmen no haver consumit mai, el 94,93% detallen no haver patit mai pressió per no voler veure, el 5,07% afirmen sí haver patit algun tipus de pressió.

BEGUDES ENERGÈTIQUES

Informació quantitativa

- Si tenim en compte l'**edat mitjana d'inici de consum**, la població estudiant de la Mancomunitat se situa als 11,95 anys.
- Han consumit begudes energètiques «**Alguna vegada a la vida**» el 25,20% de les persones enquestades (28,22% dones, 43,66% homes). A Espanya un 38,4% (31% dones, 45,7% homes).
- Han consumit begudes energètiques «**En els últims 12 mesos**» el 27,33% de les persones enquestades (20,68% dones, 35,40% homes).
- Han consumit begudes energètiques «**En els últims 30 dies**» el 17,87% de les persones enquestades (14,60% dones, 21,83% homes).
- **Altres dades** (dades analitzades sobre els % de persones consumidores)
 - Analitzant la **frequència** amb què es consumeixen aquestes begudes, s'observa que el consum ocasional «menys d'un cop per setmana» és la modalitat més comuna en ambdós sexes: el 49,48% dels nois i el 52,41% de les noies. No obstant això, el consum més freqüent és més habitual entre els nois, amb un 11,34% que en prenen 1 o 2 cops per setmana i un 5,15% que en prenen 3 o més cops per setmana. En comparació, només el 6,90% de les noies en consumeixen 1 o 2 cops per setmana, i el 2,76%, 3 o més cops. Tot i ser minoritària, cal destacar la presència de consum diari, amb un 1,55% en nois i un 0,69%.
 - Les **motivacions** que porten l'alumnat a consumir begudes energètiques són diverses i presenten diferències notables segons el sexe. En el cas dels nois, la motivació principal és «per fer esport» (32,47%), seguida «per estar despert» (20,62%). En canvi, en el cas de les noies, la motivació principal és «per estar despert» (32,47%), seguida «per fer esport» i per «per barrejar-ho amb alcohol» en percentatges semblants (17,24% i 16,55% respectivament). L'ús «per estar concentrat/da» és una motivació minoritària tant en nois (6,19%) com en noies (5,52%). En el cas dels nois, «per barrejar-ho amb alcohol» també es veu com una opció minoritària (8,25%).

TABAC

Informació quantitativa

- Si tenim en compte l'**edat mitjana d'inici de consum**, la població estudiant de la Mancomunitat se situa a 14 anys, de Catalunya a 14,4 anys i d'Espanya a 14,1 anys.

- A la Mancomunitat, han consumit tabac «**Alguna vegada a la vida**» el 4,27% de les persones enquestades (5,35% dones, 2,95% homes), Catalunya se situa en un 26,7% (28,8% dones, 24,6% homes) i Espanya en un 27,3% (28,3% dones, 26,4% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit tabac «**En els últims 12 mesos**» el 3,47% de les persones enquestades (4,38% dones, 2,36% homes), Catalunya se situa en un 21,1% (22,9% dones, 19,2% homes) i Espanya en un 21,2% (21,9% dones, 20,5% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit tabac «**En els últims 30 dies**» el 2,80% de les persones enquestades (3,41% dones, 2,06% homes), Catalunya se situa en un 15,9% (16,8% dones, 15,0% homes) i Espanya en un 15,5% (15,6% dones, 15,4% homes).
- **Altres dades mancomunals** (dades analitzades sobre els % de persones consumidores)
 - El **lloc més habitual de consum** de tabac entre l'alumnat són els espais públics, com carrers o places, amb un 26,67% en nois i un 21,88% en noies. També destaquen els espais de festa, que són especialment freqüents entre les noies (28,13%), mentre que només el 13,33% dels nois declara consumir-hi en aquest entorn. Els espais privats, com casa pròpia o d'amistats, són poc comuns: només el 6,67% dels nois diu haver-hi fumats, i cap de les noies ho ha fet. Els altres espais (com lavabos, zones properes als centres educatius o espais no especificats) tenen un pes menor, amb 6,67% en nois i 12,50% en noies.
 - Si tenim en compte **qui compra** el tabac és una amiat, especialment entre les noies (43,75%), mentre que entre els nois és del 20%. D'altra banda, un 13,33% dels nois i un 9,38% de les noies afirmen comprar-se ells mateixos el tabac.
 - Si tenim en compte **on es compra**, els estancs són el canal més utilitzat per comprar tabac, amb un 40% dels nois i un 43,75% de les noies. Finalment, un 13,33% dels nois i un 18,75% de les noies indiquen altres formes d'accés que acostumen a ser les amistats o simplement no el compren i els hi donen.

CIGARRETES ELECTRÒNIQUES (VAPERS)

Informació quantitativa

- Si tenim en compte **l'edat mitjana d'inici de consum**, la població estudiant de la Mancomunitat se situa a 13,45 anys.
- A la Mancomunitat, han consumit vapors «**Alguna vegada a la vida**» el 14% de les persones enquestades (13,14% dones, 15,04% homes), Catalunya se situa en un 46,9% (48,2% dones, 45,5% homes) i Espanya en un 49,5% (50,5% dones, 48,5% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit vapors «**En els últims 12 mesos**» el 10,93% de les persones enquestades (9,98% dones, 12,09% homes), Catalunya se situa en un 38% (37,9% dones, 38,1% homes) i Espanya en un 40,8% (40,3% dones, 41,4% homes).

- A la Mancomunitat, ha consumit vapors «**En els últims 30 dies**» el 6,93% de les persones enquestades (6,33% dones, 7,67% homes).
- **Altres dades mancomunals** (dades analitzades sobre els % de persones consumidores)
 - Si tenim en compte **on es consumeix**, els espais de festa són l'entorn més habitual per al consum de vapors (25,37% en el cas dels homes, i 29,85% pel que fa a les dones). També destaca el consum en espais públics com places o carrers (17,91% dels homes i 25,37% de les dones). L'ús en espais privats (cases pròpies o d'amics) és més reduït (8,96% en homes i 7,46% en dones) i els altres espais sumen un 8,96%, del total.
 - Si tenim en compte **qui ho compra**, la majoria de l'alumnat consumidor rep els vapors de les seves amistats (30,60%), seguits de l'adquisició pròpia (17,16%), especialment entre les noies (20,90%). També hi ha accés a través de coneguts més grans (8,21%) o familiars (2,24%), i un 8,21% ho obté per altres vies.
 - Si tenim en compte **on es compra**, els basars i petits supermercats són el canal de compra més habitual (29,85%), especialment per part de les noies (35,82%). En segon lloc, trobem canals no especificats ("altres") amb un 26,12%, seguits pels estancs (9,70%). L'adquisició en bars o discoteques és anecdòtica (0,75%).

TRANQUIL·LITZANTS/ SEDANTS/ SOMNÍFERS (AMB O SENSE RECEPTA)

Informació quantitativa

- Si tenim en compte l'**edat mitjana d'inici de consum**, la població estudiant de la Mancomunitat se situa a 14,1 anys i d'Espanya a 14 anys.
- A la Mancomunitat, han consumit tranquil·litzants/ sedants/ somnífers «**Alguna vegada a la vida**» el 6,67% de les persones enquestades (4,27% dones, 2,40% homes) i Espanya en un 17,9% (22,7% dones, 13,2% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit tranquil·litzants/ sedants/ somnífers «**En els últims 12 mesos**» el 5,33% de les persones enquestades (6,57% dones, 3,83% homes i Espanya en un 13,1% (16,7% dones, 9,6% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit tranquil·litzants/ sedants/ somnífers «**En els últims 30 dies**» el 3,87% de les persones enquestades (4,62% dones, 2,95% homes) i Espanya en un 7,8% (9,9% dones, 5,8% homes).

CÀNNABIS

Informació quantitativa

- Si tenim en compte l'**edat mitjana d'inici de consum**, la població estudiant de la Mancomunitat se situa a 14,4 anys, de Catalunya a 15 anys i d'Espanya a 14,8 anys.

- A la Mancomunitat, han consumit cànnabis «**Alguna vegada a la vida**» l'1,73% de les persones enquestades (0,93% dones, 0,80% homes), Catalunya se situa en un 22,2% (21,2% dones, 23,2% homes) i Espanya en un 21,0% (18,6% dones, 23,4% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit cànnabis «**En els últims 12 mesos**» el 1,47% de les persones enquestades (1,46% dones, 1,47% homes), Catalunya se situa en un 16,2% (15,5% dones, 16,9% homes) i Espanya en un 15,5% (13,4% dones, 17,6% homes).
- A la Mancomunitat, ha consumit cànnabis «**En els últims 30 dies**» el 0,93% de les persones enquestades (0,73% dones, 1,18% homes), Catalunya se situa en un 11,3% i Espanya en un 11,6% (9,6% dones, 13,5% homes).

ALTRES SUBSTÀNCIES

Informació quantitativa

- Les dades obtingudes pel que fa al consum d'altres substàncies no son estadísticament significatives, ja que la negativa al consum de les substàncies presentades sempre supera el 98% de les respostes per part de les persones enquestades i, en la seva majoria, superen el 99%.

DADES QUANTITATIVES: FAMÍLIES

- Pel que fa a la freqüència amb què les famílies parlen amb els seus fills/es sobre el consum de drogues, la majoria ho fa amb certa regularitat: un 54% ho fa «a vegades», un 22% «quasi sempre» i un 12% «sempre». Tanmateix, encara hi ha un 12% que ho fa «quasi mai» o «mai».
- Sobre la pressió percebuda del grup d'iguals, el 30% de les famílies creu que hi ha aquesta influència «a vegades» i un altre 30% que es dona «quasi sempre». Només un 12% considera que aquesta pressió és constant («sempre») i un 28% creu que no és gaire freqüent («quasi mai» o «mai»).
- En relació amb la tasca de sensibilització institucional, un 58% opina que existeix però que caldria reforçar-la, mentre que un 22% considera que s'hauria de millorar molt. Només un 6% creu que el que es fa actualment és suficient, i un 14% diu no saber-ho.
- Finalment, pel que fa al coneixement dels recursos disponibles en cas de dubtes o necessitat d'ajuda, el 64% de les famílies afirma no saber a qui adreçar-se, mentre que un 36% afirma que sí que ho sabria

DADES QUALITATIVES GENERALS

- **Personal tècnic i agents clau**
 - Àmbit educatiu

- Baixa percepció de risc: Es confirma clarament la baixa percepció de risc en relació amb el vapor, les begudes energètiques, el cànnabis i també amb substàncies emergents com l'òxid nítrics. A les entrevistes es reforça la idea que el vapor està molt a l'abast i és percebut com a poc perillós.
- Dificultats en la regulació emocional: Tant al grup de discussió com a les entrevistes apareix de manera reiterada la necessitat de treballar la gestió emocional, l'autoestima i la pressió de grup com a factors clau associats al consum.
- Limitacions dels centres educatius: Es manté la idea que els centres disposen de pocs recursos per a la detecció precoç i la prevenció, i que caldrien més professionals especialitzats (integradors/es socials, educadors/es), atenent a les realitats de cada centre.
- Ineficàcia de xerrades preventives teòriques o magistrals: Les entrevistes concreten que les xerrades majoritàriament teòriques no són percebudes com a efectives, mentre que les dinàmiques participatives o les històries de vida, generen més impacte.
- Desigualtats segons itinerari educatiu: es comenta la desatenció del jovent fora de l'ESO (PFI, cicles formatius, postobligatori), que queda menys cobert per accions preventives tot i presentar factors de risc específics (entrada precoç al món laboral, contacte amb adults, consums normalitzats en alguns entorns).
- Consum i cansament associat a pantalles: Es detecta alumnat cansat al matí per l'ús intensiu de pantalles a la nit.
- Desconeixement sobre suplementes esportius: S'identifica manca d'informació sobre suplementació vinculada al rendiment esportiu, especialment en entorns de gimnàs.
- Manca de competències en reducció de riscos: No tothom sap com actuar davant d'un mal ús de substàncies o d'una conseqüència negativa posterior al consum.
- Àmbit de salut
 - Consum vinculat al malestar emocional: Les entrevistes reforcen la idea que el consum s'utilitza com a eina de regulació emocional, en línia amb les dificultats detectades pels serveis de salut mental.
 - Baixa consciència del risc: Es consolida la baixa percepció de risc, tant en substàncies com en pràctiques associades (automedicació, ús de substàncies amb finalitats emocionals).
 - Pantalles com a factor de salut: A les entrevistes emergeix amb força l'impacte de les pantalles en el benestar (son, cansament, dependència).
- Àmbit familiar

- Normalització del consum: Es confirma la normalització del consum d'alcohol, begudes energètiques, tabac i vaper dins l'àmbit familiar, amb minimització dels riscos i més facilitat per accedir-hi per part de menors.
- Dificultats per posar límits: Tant en substàncies com en pantalles, les famílies mostren dificultats per establir i mantenir límits clars.
- Ús problemàtic de pantalles en el nucli familiar: Es detecta que les pròpies famílies també tenen una relació problemàtica amb les pantalles, fet que dificulta la transmissió de models saludables.
- Desconeixement dels continguts digitals: Les famílies no coneixen prou les apps ni els continguts que utilitzen els menors, i els infants no perceben el problema perquè l'ús és generalitzat en tot l'entorn.
- Àmbit d'oci i lleure
 - Associació entre oci i consum: Es reafirma que l'oci, especialment en festes assenyalades, està fortament vinculat al consum d'alcohol, amb alta pressió del grup d'iguals.
 - Manca d'alternatives atractives: Tant el grup de discussió com les entrevistes apunten a la necessitat d'oci que no giri entorn del consum.
 - Pantalles com a forma d'oci passiu: Quan no hi ha propostes alternatives, s'acudeix a les pantalles per omplir el temps lliure.
- Àmbit comunitari
 - Baixa consciència dels impactes col·lectius del consum: Es manté la percepció que no sempre es tenen en compte les conseqüències del consum a l'espai públic.
 - Necessitat de regulació i control: es detecta una necessitat d'augmentar el control en la venda de substàncies a menors, especialment pel que fa al vaper i a l'alcohol.
 - Impacte positiu de les activitats comunitàries: Quan hi ha propostes i participació, es detecta una reducció del consum, especialment de pantalles.
 - Programes que funcionen però són fràgils: Es destaca el bon funcionament del programa ASA i del RUSC, però també les tenen en compte que en alguns recursos no es pot garantir una sostenibilitat per la seva dependència de subvencions o oferta.
 - Necessitat de vincle: Es posa molt d'èmfasi en la importància de crear vincle entre agents preventius i població infantojuvenil com a condició bàsica per a una prevenció efectiva.

- Accions ja en funcionament: es detecten com a positives accions que es duen a terme i tenen un impacte positiu com ara el Programa Alternatiu a la Sanció Administrativa (PASA).
- **Famílies**
 - Pel que fa a la **percepció de l'accessibilitat** a les drogues, la majoria de famílies consideren que l'accés és fàcil o molt fàcil, especialment a través d'espais públics com parcs, places, instituts o establiments comercials on es poden adquirir productes com alcohol, tabac, vapejadors i begudes energètiques. Algunes famílies afirmen que fins i tot s'han venut aquests productes a menors sense demanar identificació. D'altres apunten que són els propis joves més grans els qui proporcionen l'accés als més petits.
 - Quant a la **percepció que tenen els joves sobre el consum de drogues**, les famílies observen posicions molt diverses. Algunes asseguren que els seus fills/es ho veuen com a perjudicial i que no tenen intenció de consumir-ne, mentre que altres afirmen que ho perceben com una cosa normalitzada o sense riscos, especialment en el cas de l'alcohol, els vàpers i les begudes energètiques. En certs casos, es reconeix que els adolescents no són plenament conscients de les conseqüències, o bé que, tot i saber que pot ser perjudicial, poden cedir a la pressió del grup per encaixar o ser acceptats. També s'apunta que la constant exposició a models adults que consumeixen amb naturalitat pot desdibuixar la percepció del risc entre els més joves.
 - Pel que fa a les **preocupacions expressades per les famílies**, moltes es centren en l'edat primerenca a la qual els joves poden tenir el primer contacte amb les drogues, especialment amb substàncies legals com l'alcohol o el tabac, que es veuen sovint com a porta d'entrada. Altres temors inclouen la poca consciència sobre la quantitat o freqüència de consum, els riscos d'intoxicacions com el coma etílic, i la possibilitat que algunes substàncies es barregin amb altres de manera involuntària, per exemple en begudes adulterades. També preocupa la influència de l'entorn, tant pel que fa als amics com al context escolar i comunitari, i es menciona la manca de eines per resistir la pressió social.

Magnituds i nivells de consum de pantalles

ADDICCIONS COMPORTAMENTALS (VIDEOJOCS, JOC AMB DINERS, PANTALLES)

Informació quantitativa

- Dades locals
 - L'**accés a internet** està gairebé universalitzat entre l'alumnat: el 99,33% dels nois i el 100% de les noies afirmen tenir-ne accés. Només un 0,67% dels nois declara no tenir-ne.

- Pel que fa als **dispositius més utilitzats**, el telèfon mòbil és el dispositiu principal, amb un 83,47% del total de l'alumnat (38% dels nois i 45,47% de les noies). El segueixen l'ordinador (64%), la televisió (61,6%), i en menor mesura, la tauleta (25,2%) i la consola (28,27%). L'ús de l'smartwatch és residual, amb un 5,33%.
- Quant al **temps** dedicat a pantalles, la franja més freqüent és d'1 a 3 hores diàries (52%), seguida de 3 a 6 hores (26,53%), i un 14,53% en fa ús menys d'una hora al dia. Un 6,93% hi dedica més de 6 hores al dia. Si desglossem per gènere, l'ordre de les franges es manté sense diferències significatives.
- Un 43,07% de l'alumnat declara haver experimentat **malestar o preocupació** pel temps que dedica al mòbil o als videojocs. Aquest sentiment és més freqüent entre les noies (25,73%) que entre els nois (17,33%). Per contra, un 56,93% afirma no haver experimentat aquest sentiment.
- Pel que fa a l'afectació del son, el 32,27% de l'alumnat reconeix haver dormit menys o haver deixat de fer coses per estar connectats. Aquest impacte és també superior en noies (18,27%) que en nois (14,00%). Per contra, un 67,73% diu no haver patit aquest impacte.
- L'**ús principal** de pantalles és per comunicar-se amb amics o família (81,07%), una funció especialment destacada entre les noies (47,6%). També són molt habituals activitats com passar l'estona (67,87%), mirar sèries o vídeos (67,6%), i fer deures o treballs (51,47%). Els nois utilitzen més sovint les pantalles per jugar en línia (31,07%), mentre que les noies destaquen en activitats més relacionades amb el contingut audiovisual i la comunicació. Altres usos com publicar contingut (6,8%) o conèixer gent nova (7,73%) són molt menys freqüents, però presents en una minoria de casos.
- En cas de tenir algun **problema amb l'ús de pantalles**, la família és el principal referent d'ajuda (80,93%), tant per nois com per noies. Altres opcions com amics (9,6%) o professionals (1,6% Salut i Escola, 0,8% tutors/es) tenen menys pes. Només un 6,67% de l'alumnat afirma que demanaria ajuda a altres canals no especificats, i el recurs a entitats com El Rusc és gairebé inexistent (0,4%).
- Dades estatals
 - Pel que fa a les dades obtingudes a partir de l'informe ESTUDES en addiccions comportamentals (2023), mostra que el possible ús problemàtic d'internet és major en dones, 25,9%, que en homes, 15,3%, si tenim en compte l'edat, percentualment, el possible ús problemàtic augmenta segons augmenta l'edat.

- Si tenim en compte l'ús de videojocs, segons l'enquesta ESTUDES (2023), els homes en fan un ús més elevat, tant de videojocs, eSports i com a espectadors. En el cas dels videojocs, el 2023, un 96,2% dels homes en feia ús, davant del 69,7% de les dones. Si ens fixem en l'edat, existeix un lleuger descens de l'ús de les tres modalitats a mesura que augmenta l'edat, amb una única excepció si tenim en compte els jugadors d'eSports entre els 17 i 18 anys, on augmenta lleugerament. Pel que fa a l'ús de diners en videojocs, els homes acostumen a gastar més diners que les dones, en valors generals, el 88,2% de les dones afirmen no gastar diners davant del 60,6% dels homes. Les despeses en videojocs disminueix a mesura que augmenta l'edat, a excepció de les despeses produïdes entre els 17 i 18 anys, franja d'edat on augmenta. Finalment, si tenim en compte possibles trastorns per ús de videojocs, els homes tenen un percentatge més elevat, 7,7%, que les dones, un 2,5%.
- En relació amb el joc amb diners online, l'enquesta ESTUDES (2023), mostra que un 89,8% de la població infantojuvenil, no ha jugat mai amb diners o no ho ha fet en els últims 12 mesos, un 83,3% dels homes i un 96,2% de les dones. En termes generals, on se sol gastar més diners, és en videojocs i apostes esportives. Pel que fa al joc amb diners presencial, un 79,4% de la població infantojuvenil, no ha jugat mai amb diners o no ho ha fet en els últims 12 mesos, un 68,6% dels homes i un 89,9% de les dones. En general, on s'acostuma a gastar més diners, és, en el cas de les dones: bingo, loteries/primitives i loteries instantànies; en el cas dels homes: loteries/ primitives i apostes esportives.
- Dades famílies
 - Pel que fa a la percepció del suport institucional, el grup més nombrós (42%) considera que sí existeix algun suport, però caldria reforçar-lo. A prop, un 40% valora que caldria millorar-lo molt, mentre que només un 10% considera que és suficient, i un 8% declara no saber-ho.
 - Quant a la capacitat percebuda per gestionar l'ús de pantalles a casa, el 38% de les famílies afirma tenir dubtes o inseguretats però en general ho porto força bé, tot i que considera que en general ho gestiona força bé. Un 30% diu que sovint els costa o això els genera conflictes, mentre que només un 28% expressa sentir-se tranquil/a i segur/a en la gestió. Finalment, un 4% indica sentir-se desbordat o sense eines per afrontar-ho.

Informació qualitativa

- **Personal tècnic i agents clau**
 - Àmbit educatiu

- L'ús intensiu de pantalles s'associa a dificultats emocionals, baixa autoestima i pressió de grup entre infants i joves. Aquestes problemàtiques poden afavorir usos inadequats o problemàtics de les pantalles si no es treballen de manera preventiva.
- Àmbit de salut
 - Es constata una afectació creixent de la salut mental relacionada amb l'ús excessiu de pantalles, sense que existeixi una resposta preventiva suficient des dels serveis de salut.
- Àmbit familiar
 - Moltes famílies presenten dificultats per regular l'ús de pantalles, especialment en edats primerenques. Existeix una manca de consciència sobre els riscos d'una exposició elevada i una inseguretat a l'hora d'establir i mantenir límits clars.
- Àmbit d'oci i lleure
 - Les pantalles tenen un pes central en l'oci infantil i juvenil, sovint en detriment de les relacions personals i de l'activitat social presencial. Hi ha una oferta limitada d'activitats d'oci atractives sense pantalles.
- Àmbit comunitari
 - No existeixen criteris clars ni regulacions compartides sobre l'ús de pantalles en espais comunitaris més enllà del centre educatiu. Alhora, es desaprofita el potencial comunitari per generar referents positius i promoure la socialització presencial.
- **Famílies**
 - Pel que fa a la percepció de la capacitat per gestionar l'ús de pantalles a casa, les famílies mostren posicionaments diversos. Una part significativa expressa sentir-se tranquil·la i segura, considerant que, amb les eines actuals o amb el diàleg familiar, la situació està sota control. Tanmateix, moltes altres famílies reconeixen tenir dubtes o inseguretats i expliquen que sovint la gestió deriva en conflictes, especialment quan cal posar límits. En alguns casos, apareix una sensació clara de desbordament i manca d'eines, amb la percepció que la gestió de les pantalles supera les capacitats individuals de la família o que el ritme social imposat dificulta qualsevol control efectiu.

- En relació amb l'impacte de les pantalles en l'ànim, les emocions i el comportament dels infants i adolescents, la majoria de respostes descriuen efectes negatius. Les famílies observen aïllament, irritabilitat, agressivitat, ansietat i dependència, així com una clara prioritització de la pantalla per davant d'altres activitats quotidianes, com les relacions familiars, els deures o les tasques domèstiques. També s'esmenta una distorsió de la realitat i dificultats per gestionar la frustració, especialment quan el ritme del món digital no es correspon amb el de la vida real. En alguns casos puntuals es reconeix que les pantalles poden tenir un efecte positiu de desconnexió o socialització, però sempre amb l'advertiment que, si no es controla, l'impacte esdevé clarament perjudicial.
- Pel que fa als continguts en línia considerats més perjudicials, hi ha un ampli consens. Les famílies assenyalen especialment la pornografia, la violència, els continguts sexualitzats, els discursos d'odi o ideològics extrems, així com *influencers* i creadors de contingut que transmeten valors negatius o irrealistes. També es mencionen els vídeos curts sense qualitat, la desinformació, els memes utilitzats per a burles o assetjament, i els videojocs violents. Plataformes com TikTok, Instagram, YouTube o els jocs en línia apareixen reiteradament com a espais amb un accés massa fàcil a continguts inadequats per a l'edat.
- Quant a les eines o recursos per controlar o monitorar l'ús de pantalles, moltes famílies utilitzen o valoren positivament els sistemes de control parental, la limitació d'horaris i els acords familiars. Tot i això, també es posa de manifest que aquestes eines sovint són insuficients, ja que els infants saben com esquivar-les o accedeixen als continguts a través de dispositius d'altres persones. Per aquest motiu, es reclama que el control no recaigui únicament en les famílies, sinó que hi hagi restriccions clares des de les mateixes plataformes i des de les institucions, com ara la prohibició de l'ús de mòbils o xarxes socials abans d'una determinada edat, o que els dispositius escolars no es portin a casa.
- Pel que fa al suport que les famílies voldrien rebre, les respostes apunten de manera clara a la necessitat de més formació, informació i acompanyament. Es reclamen xerrades i tallers tant per a famílies com per a infants i adolescents, preferentment dins l'horari lectiu i amb casos reals que ajudin a prendre consciència dels riscos. També es demana una major coordinació amb els centres educatius i que aquests no fomentin l'ús de pantalles sense oferir eines reals de gestió i reflexió. Algunes famílies expressen la necessitat de suport psicològic o terapèutic quan l'ús de pantalles ja genera un impacte important en la convivència familiar.

Annex 2. Qüestionari dirigit als centres educatius

Moltes gràcies per participar en aquesta enquesta sobre el consum de drogues i els usos de pantalles. Si us plau, contesta les preguntes segons la teva pròpia experiència. És molt important que llegeixis detingudament totes les preguntes i les responguis amb sinceritat i posant realment el que penses. Aquest formulari és totalment anònim i confidencial, no es pot saber qui contesta.

Endavant!

Hi ha 45 preguntes en aquesta enquesta.

Sobre tu

1 Indica, si us plau, amb quin **gènere** t'identifiques: *

Selecciona **només una** de les següents:

- Dona
- Home
- Altres

2 Indica, si us plau, a quin **municipi** vius: *

Selecciona **només una** de les següents:

- Aiguafreda
- Balenyà
- El Brull
- Malla
- Muntanyola
- Sant Martí de Centelles
- Santa Eulàlia de Riuprimer
- Sant Miquel de Balenyà
- Seva
- Taradell
- Tona
- Viladrau

3 Indica, si us plau, el teu **centre educatiu**: *

Selecciona **només una** de les següents:

- Institut de Tona
- Escola Vedruna de Tona
- Institut Escola Carles Capdevila
- Institut de Taradell
- Altres

4 Indica, si us plau, en **quin curs estàs**: *

Selecciona **només una** de les següents:

- 1r ESO
- 2n ESO
- 3r ESO
- 4t ESO
- CFGM
- CFGS
- PFI
- 1r Batxillerat
- 2n Batxillerat

Begudes energètiques

5 Has consumit, **alguna vegada a la vida**, begudes energètiques amb un alt contingut de cafeïna (Red Bull, Burn, Monster...)? No incloguis refrescos de cola (Coca Cola, Fanta...) o begudes per esportistes o isotòniques (Aquarius, Powerade, Gatorade...) *

Selecciona **només una** de les següents:

- No
- Altres

6 Has consumit **begudes energètiques** en... *

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
l'últim any (12 mesos)		
l'últim mes (30 dies)		

7 Amb quina freqüència beus begudes energètiques habitualment? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Menys d'un cop per setmana
- 1 o 2 cops per setmana
- 3 o més cops per setmana
- Cada dia de la setmana

8 Què et motiva a consumir? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Per estar despert/a
- Per estar concentrat/da
- Per barrejar-ho amb alcohol
- Per fer esport

Cigarretes electròniques (vapors)

9 Has fumat cigarretes electròniques (vapers), **alguna vegada a la teva vida**? (En preguntar si has fumat, no ens referim a una sola “calada”, sinó a fumar almenys unes quantes “calades” seguides).

*

Selecciona **només una** de les següents:

- No
- Altres

10 Has consumit **cigarretes electròniques (vaper)** en...

*

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
l'últim any (12 mesos)		
l'últim mes (30 dies)		

11 On acostumes a consumir vaper?

*

Selecciona **només una** de les següents:

- A l'espai públic (carrer, plaça, parc...)
- A l'espai privat (casa, casa d'amistats...)
- Espais de festa
- Altres

12 Qui compra els vapers? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Tu mateix/a
- Una amiatat
- Un/a familiar
- Coneguts més grans
- Altres

13 On acostumes a comprar els vapers? (En el cas que els compri algú altre, on els acostuma a comprar?) *

Selecciona **només una** de les següents:

- A l'estanc
- A bars o discoteques
- A basars o supermercats petits
- Altres

Tabac

14 Has fumat tabac, **alguna vegada a la teva vida**? En preguntar si has fumat tabac, no ens referim a una sola “calada”, sinó a fumar almenys unes quantes “calades” seguides.

*

Selecciona **només una** de les següents:

- No
- Altres

15 Has consumit **tabac** en...

*

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
l'últim any (12 mesos)		
l'últim mes (30 dies)		

16 A on sols consumir tabac? *

Selecciona **només una** de les següents:

- A l'espai públic (carrer, plaça, parc...)
- A l'espai privat (casa, casa d'amistats...)
- Espais de festa
- Altres

17 Qui acostuma a comprar el tabac? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Tu mateix/a
- Una amiatat
- Un/a familiar
- Coneguts més grans
- Altres

18 On vas a comprar el tabac? (En el cas que els compri algú altre, on l'acostuma a comprar?)

*

Selecciona **només una** de les següents:

- A l'estanc
- Altres

Begudes alcohòliques (cubates, xupitos, cervesa, ...)

19 Has consumit, **alguna vegada a la teva vida**, begudes alcohòliques? Contesta "No" si l'únic que vas fer va ser fer un glop o provar de la beguda d'una altra persona. *

Selecciona **només una** de les següents:

- No
- Altres

20 Has consumit **begudes alcohòliques** en...

*

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
l'últim any (12 mesos)		
l'últim mes (30 dies)		

21 On acostumes a beure? *

Selecciona **només una** de les següents:

- A l'espai públic (plaça, carrer, parc...)
- A l'espai privat (casa d'amistats, casa teva...)
- Bars, discoteques o barres de festes majors o carnavals.
- Altres

22 Quan beus ho acostumes a fer... *

Selecciona **només una** de les següents:

- Sol/a
- Acompanyat/da d'amistats
- Acompanyat/da de familiars

23 Practiques botellón (botellot)? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Sí
- No

24 Qui t'ho prepara? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Tu mateix/a
- Un/a familiar
- Un/a amiatat
- Coneguts més grans
- Tu mateix/a amb les amistats

25 On vas a comprar l'alcohol? (En el cas que te'l compri algú altre, on l'acostuma a comprar?) *

Selecciona **només una** de les següents:

- Supermercats grans
- Supermercats petits
- Bodega
- Altres

26 Quin/s dels següents efectes has patit a conseqüència de consumir begudes alcohòliques? *

Selecciona **totes** les que corresponguin:

- No he tingut cap efecte negatiu pel consum de begudes alcohòliques
- Baralles o agressions físiques

- Accident
- Conflictes o discussions amb familiars
- Conflictes o discussions amb amistats
- Dificultats per estudiar o treballar
- Haver estat víctima de robatori
- Problemes amb la policia
- Haver estat hospitalitzat o haver hagut d'anar a urgències
- Haver tingut relacions sexuals sense preservatiu
- Haver tingut relacions sexuals que l'endemà te n'has penedit
- Altres:

27 Has sentit pressió pel fet de no voler beure? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Sí
- No

28 Per part de qui has rebut aquesta pressió? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Amistats en concret
- Tot el grup
- Familiars (germans/es, cosins/es...)
- Altres

Cànnabis (marihuana)

29 Has consumit, **alguna vegada a la vida**, cànnabis? En preguntar si has fumat cànnabis, no ens referim a una sola “calada”, sinó a fumar almenys unes quantes “calades” seguides. *

Selecciona **només una** de les següents:

- No
- Altres

30 Has consumit **cànnabis** en...

*

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
l'últim any (12 mesos)		
l'últim mes (30 dies)		

31 A on sols consumir el cànnabis?

*

Selecciona **només una** de les següents:

- A l'espai públic (carrer, plaça, parc...)

- A l'espai privat (casa, casa d'amistats...)
- Espais de festa
- Altres

32 Trobes cànnabis disponible per comprar al teu municipi? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Sí
- No

33 Qui el compra?

*

Selecciona **només una** de les següents:

- Tu mateix/a
- Una amiatat
- Un/a familiar
- Coneguts més grans
- Altres

34 Amb quina freqüència fumes cànnabis habitualment? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Menys d'un cop per setmana
- 1 o 2 cops per setmana
- 3 o més cops per setmana
- Cada dia de la setmana

Tranquil·litzants/ sedants (pastilles per calmar els nervis o l'ansietat) i somnífers (pastilles per dormir)

Inclou: Hipnòtics, benzos, trankimazin, rohipnol, tranxilium, diacepam, valium, barbitúrics, lexatin, orfidal, noctàmid, benzodiazepines, zolpidem, stilnox, etc.

No incloguis: Valeriana, passiflora, dormidina, melatonina.

35 Has consumit, **alguna vegada a la vida**, tranquil·litzants/sedants (pastilles per calmar els nervis o l'ansietat) o somnífers (pastilles per dormir)? *

Selecciona **només una** de les següents:

- No
- Altres

36 Has consumit **tranquil·litzants/sedants** en...

*

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
l'últim any (12 mesos)		

	Sí	No
l'últim mes (30 dies)		

Altres drogues

37 Indica, si us plau, si has consumit alguna de les drogues que veuràs a continuació, **alguna vegada a la vida**: *

Tria la resposta adient per cada entrada:

	Sí	No
COCAÏNA (cocaïna, periquito, farla, farlopa, clorhidrat de cocaïna, cocaïna en base, cocaïna en forma de base, cocaïna cuinada, basuco, boliches, crack, roca)		
NUKE (lolo, tola)		
ÈXTASI (pastis, pirules, cristal)		
AMFETAMINES O SPEED (amfetes, metamfetamines, ice, pinini)		
AL·LUCINÒGENS (LSD, àcid, tripi, bolets màgics, mescalina, ketamina, special-K, ketolar, imalgene)		
ANALGÈSICS OPIOIDES PER COL·LOCAR-TE (fentanil, morfina, tramadol, codeïna)		
REPRYSSOL (aqua)		
ESTEROIDES ANABOLITZANTS (anar ciclado per augmentar el rendiment esportiu, etc.)		

Pantalles

38 Tens connexió a Internet a casa?

*

Selecciona **només una** de les següents:

- Sí
- No

39 On et connectes habitualment si no tens Internet a casa?

*

Escriu la resposta aquí:

40 Quins dispositius utilitzes més sovint? *

Selecciona **totes** les que corresponguin:

- Mòbil
- Ordinador

- TV
- Tauleta
- Consola
- Smartwatch

41 Temps que hi dediques cada dia aproximadament: *

Selecciona **només una** de les següents:

- Menys d'1 h
- 1-3 h
- 3-6 h
- Més de 6 h

42 Quines activitats fas més habitualment amb el mòbil o Internet? (Escull les 3 principals) *

Selecciona **totes** les que corresponguin:

- Comunicar-me amb amics/família
- Passar l'estona
- Mirar sèries/música/vídeos
- Jugar online
- Fer deures o treballs
- Publicar contingut
- Lligar/conèixer gent nova

43 T'has sentit algun cop malament o preocupat pel temps que passes amb el mòbil o videojocs?

*

Selecciona **només una** de les següents:

- Sí
- No

44 Has dormit menys o deixat de fer coses per estar connectat? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Sí
- No

45 Si tens algun problema amb l'ús de pantalles, a qui demanaries ajuda? *

Selecciona **només una** de les següents:

- Família
- Amics
- Tutors/es
- Salut i Escola
- El Rusc
- Altres

Moltes gràcies per haver participat en aquesta enquesta, esperem que t'hagi agradat. Les teves respostes són molt importants i ens seran de molta utilitat per elaborar un nou Pla de Prevenció d'Addiccions i Usos Problemàtics de Pantalles de la Mancomunitat La Plana.

Annex 3. Qüestionari dirigit a les famílies

Aquest qüestionari té com a objectiu conèixer els hàbits, percepcions i experiències de les famílies pel que fa als usos de pantalles i els consums de substàncies dels seus infants o joves a càrrec.

Les respostes seran anònimes i ajudaran a dissenyar estratègies per millorar la prevenció d'addiccions i usos problemàtics de la nostra Mancomunitat.

Agraïm la vostra participació!

Hi ha 20 preguntes en aquesta enquesta.

Perfil sociodemogràfic

Indica, si us plau, amb quin gènere t'identifiques:

Selecciona només una de les següents:

- Home
- Dona
- Altres

Indica, si us plau, a quin municipi vius: *

Selecciona només una de les següents:

- Aiguafreda
- Balenyà
- El Brull
- Malla
- Muntanyola
- Sant Martí de Centelles
- Santa Eulàlia de Riuprimer
- Sant Miquel de Balenyà
- Seva
- Taradell
- Tona
- Viladrau

Indica, si us plau, en quin curs està l'infant o jove que tens a càrrec: *

Selecciona totes les que corresponguin:

- 1r ESO
- 2n ESO
- 3r ESO
- 4t ESO
- CFGM
- CFGS
- PFI
- 1r Batxillerat
- 2n Batxillerat

Usos de pantalles

Com et sents respecte a la teva capacitat per gestionar l'ús de pantalles a casa? *

Selecciona només una de les següents:

- Em sento tranquil/a i segur/a, crec que ho gestiono bé.
- Tinc alguns dubtes o inseguretats, però en general ho porto força bé.
- Sovint em costa o em genera conflictes.
- Em sento desbordat/da o sense eines per gestionar-ho.

Si en tens, quines creus que són les dificultats principals a l'hora de gestionar l'ús de pantalles dins de la teva família?

Escriu la resposta aquí:

Com creus que l'ús de les pantalles afecta l'ànim, emocions, comportament, etc. de l'infant o jove que tens a càrrec?

Escriu la resposta aquí:

Quin tipus de contingut en línia consideres que pot ser perjudicial per a l'infant o jove que tens a càrrec?

Escriu la resposta aquí:

Si ho consideres necessari. Quines eines o recursos consideres que serien útils per ajudar-te a controlar o monitorar el contingut digital al qual accedeix el teu infant o jove a càrrec?

Escriu la resposta aquí:

Creus que les institucions públiques, centres educatius o serveis de salut ofereixen suport per ajudar les famílies a gestionar l'ús de pantalles?

Selecciona només una de les següents:

- Sí, i és suficient
- Sí, però caldria reforçar-ho
- No, caldria millorar-ho molt
- No ho sé

Quin tipus de suport t'agradaria que s'oferís a les famílies per ajudar-vos a gestionar millor l'ús de pantalles a casa?

Escriu la resposta aquí:

Detalla qualsevol altra reflexió referent a pantalles que consideris necessària perquè la puguem tenir en compte:

Escriu la resposta aquí:

Consums de drogues

Quan parlem de drogues ens referim, d'entre d'altres, a les substàncies següents: alcohol, tabac, begudes energètiques, cigarretes electròniques (vapers), cànnabis, tranquil·litzants/sedants, etc..

Com perceps l'accessibilitat a aquestes drogues a la teva comunitat? (Per exemple en espais públics, festes, Institut, etc)

Escriu la resposta aquí:

(Hi ha facilitat d'accés, s'adquireixen fàcilment, etc.)

Quina és la freqüència amb la qual acostumes a parlar amb el teu jove a càrrec sobre el consum de drogues? *

Selecciona només una de les següents:

- Mai
- Quasi mai
- A vegades
- Quasi sempre
- Sempre

Com perceps que el teu jove a càrrec veu el consum de drogues?

Escriu la resposta aquí:

Creus que hi ha pressió o influència del grup d'amics perquè els joves consumeixin algun tipus de droga? *

Selecciona només una de les següents:

- Mai
- Quasi mai
- A vegades

- Quasi sempre
- Sempre

Si en tens, quines preocupacions experimentes sobre el consum de drogues entre els joves?

Escriu la resposta aquí:

Creus que les institucions públiques, centres educatius o serveis de salut fan una bona sensibilització als infants i joves sobre el consum de drogues? *

Selecciona només una de les següents:

- Sí, i és suficient
- Sí, però caldria reforçar-ho
- No, caldria millorar-ho molt
- No ho sé

Si consideres que caldria millorar-ho o reforçar-ho, què creus que es podria fer?

Escriu la resposta aquí:

Detalla qualsevol altra reflexió referent al consum de drogues que consideris necessària perquè la puguem tenir en compte:

Escriu la resposta aquí:

Saps a qui o a on adreçar-te si tens dubtes o necessites ajuda sobre l'ús de drogues o les pantalles de l'infant o jove que tens a càrrec? *

Selecciona només una de les següents:

- No
- Altres

Moltes gràcies per les teves respostes!